

***Sprawozdanie Zarządu
z działalności
Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za 2020 rok***

***obejmujące Sprawozdanie Zarządu z działalności
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.***

Warszawa, 14 kwietnia 2021 roku

SPIS TREŚCI

I.	CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU BPS S.A.	4
1.1.	Struktura Grupy Kapitałowej	4
1.2.	Zmiany w Grupie Kapitałowej	6
II.	PODSUMOWANIE ROKU 2020	6
III.	ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ	11
3.1.	Otoczenie makroekonomiczne	11
3.2.	Rynki finansowe	13
3.3.	Sytuacja sektora bankowego	13
IV.	PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ	14
4.1.	Czynniki zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w 2021 r.	14
4.2.	Przewidywana sytuacja finansowa Grupy Kapitałowej w 2021 r.	14
V.	DZIAŁALNOŚĆ BANKU BPS S.A.	15
5.1.	Współpraca z bankami spółdzielczymi	15
5.2.	Działalność komercyjna Banku	19
5.3.	Rynek pieniężny i kapitałowy	21
VI.	DZIAŁALNOŚĆ REALIZOWANA PRZEZ SPÓŁKI GRUPY	24
VII.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ	25
7.1.	Ryzyko kredytowe	27
7.2.	Ryzyko płynności	29
7.3.	Ryzyko rynkowe	31
7.4.	Ryzyko operacyjne	31
VIII.	DZIAŁALNOŚĆ RESTRUKTURYZACYJNO-WINDYKACYJNA	32
IX.	NAKŁADY INWESTYCYJNE BANKU	33
9.1.	Zarządzanie majątkiem	33
9.2.	Rozwój technologii informatycznej	33
X.	SYTUACJA FINANSOWA BANKU	34
10.1.	Aktywa Banku	34
10.2.	Pasywa Banku	36
10.3.	Rachunek zysków i strat	39
XI.	SYTUACJA FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ	43
11.1.	Aktywa Grupy Kapitałowej	43
11.2.	Pasywa Grupy Kapitałowej	44
11.3.	Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej	44
XII.	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	46
XIII.	ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE	48
13.1.	Struktura organizacyjna Banku BPS S.A.	48
13.2.	Akcjonariat	50
13.2.1.	Informacja o stanie posiadania akcji Banku BPS S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące	51
13.2.2.	Ograniczenia prawa głosu	51
13.3.	Władze Banku	51
13.4.	Umowy zawarte między Bankiem a osobami zarządzającymi	54

13.5.	Polityka różnorodności stosowana do organów zarządzających i nadzorujących	56
13.6.	Zarządzanie zasobami ludzkimi.....	57
13.7.	Działalność w zakresie kontroli i nadzoru	57
13.8.	Pozostałe informacje	58
13.8.1.	Informacje wymagane na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe	58
13.8.2.	Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	59
13.8.3.	Znaczące zdarzenia po dacie bilansu	60
XIV.	INFORMACJE NIEFINANSOWE.....	60
14.1.	Obszar zarządczy	60
14.1.1.	Opis modelu biznesowego	60
14.1.2.	Cele strategiczne Banku	61
14.1.3.	Ład zarządczy	63
14.1.4.	Zarządzanie ryzykiem	65
14.1.5.	Zarządzanie etyką.....	66
14.2.	Obszar społeczny i pracowniczy.....	66
14.2.1.	Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne	66
14.2.2.	Poziom zatrudnienia i poziom wynagrodzeń.....	67
14.2.3.	Relacje ze stroną pracowniczą i wolność zrzeszania	72
14.2.4.	Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)	72
14.2.5.	Rozwój i edukacja	73
14.2.6.	Zarządzanie różnorodnością.....	75
14.2.7.	Prawa człowieka	76
14.2.8.	Praca dzieci i praca przymusowa.....	76
14.2.9.	Spółeczności lokalne i zaangażowanie społeczne.....	76
14.2.10.	Przeciwdziałanie korupcji.....	80
14.2.11.	Bezpieczeństwo produktów i konsumentów.....	81
14.2.12.	Komunikacja marketingowa	81
14.2.13.	Ochrona prywatności	83
14.2.14.	Oznakowanie produktów.....	83
14.2.15.	Pozostałe kwestie społeczne i rynkowe.....	83
14.3.	Obszar środowiskowy	83
14.3.1.	Ograniczanie zużycia papieru	84
14.3.2.	Monitorowanie zużycia energii i paliw	84
14.3.3.	Monitorowanie zużycia wody	84
14.3.4.	Bioróżnorodność	85
14.3.5.	Emisja gazów cieplarnianych CO2.....	85
14.3.6.	Gospodarka odpadami i ściekami.....	85
14.3.7.	Pozostałe aspekty oddziaływania na środowisko	86
XV.	OŚWIADCZENIE ZARZĄDU BANKU BPS S.A.	87

I. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU BPS S.A.

Grupę Kapitałową Banku BPS S.A. tworzą: Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz specjalistyczne spółki, które uzupełniają ofertę Banku, realizują jednocześnie własne cele biznesowe.

Bank BPS S.A.

Bank BPS S.A. z siedzibą Centrali w Warszawie, działa na polskim rynku od 1992 roku (rejestracja w KRS) - początkowo jako Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. z siedzibą we Wrocławiu. Pod obecną nazwą funkcjonuje od 27 marca 2002 r., tj. od momentu przyłączenia sześciu innych banków regionalnych (Banku Unii Gospodarczej S.A., Lubelskiego Banku Regionalnego S.A., Małopolskiego Banku Regionalnego S.A., Rzeszowskiego Banku Regionalnego S.A., Warmińsko-Mazurskiego Banku Regionalnego S.A. oraz później Dolnośląskiego Banku Regionalnego S.A.).

Cechą wyróżniającą Bank na tle rynku jest specyficzny charakter prowadzonej działalności bankowej, która opiera się na dwóch filarach: działalności zrzeszeniowej i wspierającej ją bankowości komercyjnej.

Pełniąc funkcję zrzeszeniową, Bank świadczy szeroki zakres usług dla banków spółdzielczych i równocześnie jest ich partnerem biznesowym. Wspiera banki w realizacji zadań statutowych, doskonaleniu działalności bankowej i rozwoju potencjału biznesowego oraz broni ich interesów ekonomicznych i prawnych. Zapewnia ponadto stabilność i płynność płatniczą banków, podnosi ich wiarygodność finansową, efektywnie wykorzystuje nadwyżki środków finansowych oraz wspiera i uzupełnia ofertę handlową Zrzeszenia.

Natomiast w ramach funkcji komercyjnej Bank oferuje produkty finansowe dla klientów korporacyjnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów indywidualnych. Specjalizuje się ponadto w obsłudze samorządów oraz rolnictwa.

Jest jednym z nielicznych banków komercyjnych, który oparty jest wyłącznie na polskim kapitale, a jego większościowym właścicielem i strategicznym partnerem biznesowym są banki spółdzielcze.

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. pełni istotną rolę w sektorze bankowości spółdzielczej, która jest najstarszą gałęzią spółdzielczości w Polsce funkcjonującą od 150 lat. Zarówno Bank BPS S.A. jak i zrzeszone z nim banki spółdzielcze opierają się wyłącznie na rodzimym kapitale oraz kultywują polski charakter. Bankowość spółdzielczą wyróżnia jej relacyjny charakter, który kładzie nacisk na budowanie długotrwałych i bliskich relacji z klientami. Bank BPS S.A. oraz banki spółdzielcze to instytucje prospołeczne, silnie zaangażowane w działalność charytatywną na rzecz lokalnych środowisk.

Grupa Kapitałowa Banku BPS S.A.

Bank BPS S.A. ze swoimi spółkami zależnymi tworzy Grupę Kapitałową Banku BPS S.A. (dalej Grupa Kapitałowa), funkcjonującą od 2008 r. W początkowym okresie działalności, spółki zależne oferowały jedynie usługi maklerskie, usługi związane z obsługą wierzytelności trudnych oraz kart płatniczych i bankomatów. W kolejnych latach, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, Grupa Kapitałowa modyfikowała zakres produktów i usług, proponowanych przez powoływane w tym celu nowe podmioty. Dodatkowo, powstanie niektórych podmiotów było ściśle powiązane z restrukturyzacją posiadanych przez Bank BPS S.A. zaangażowań kredytowych.

Na koniec 2020 r. w skład Grupy Kapitałowej oprócz Banku BPS S.A. wchodziły podmioty świadczące specjalistyczne usługi m.in. w zakresie działalności maklerskiej, leasingowej, faktoringowej, inwestycyjnej, jak również IT.

1.1. Struktura Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2020 roku w skład Grupy Kapitałowej wchodził Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako jednostka dominująca oraz następujące jednostki zależne i stowarzyszone:

Wyszczególnienie	Procentowy udział Grupy w głosach
Dom Maklerski Banku BPS S.A.	100,00%
BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	100,00%
BPS Leasing S.A.	100,00%
BPS Faktor S.A.	100,00%
Veni S.A.	100,00%
CRUZ Sp. z o.o.	31,65%
Con-Finance Sp. z o.o.	100,00%
FW Południe Sp. z o.o.	100,00%
Uzdrowisko Iwonicz S.A.	100,00%
Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A.	99,95%
Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A.	100,00%
Uzdrowisko Konstancin-Zdrój S.A.	100,00%
UP Nieruchomości S.A.	100,00%
BPS Nieruchomości Sp. z o.o.	100,00%
BPS Doradztwo S.A. w likwidacji	100,00%
ABC Finanse S.A. w likwidacji	100,00%
QRS Finanse S.A. w likwidacji	100,00%
takSolar City Szczecin Sp. z o.o. w likwidacji	100,00%
BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.	34,13%
G81 Inwestycje 1 S.A.	34,13%
G81 Inwestycje 2 S.A.	34,13%
G81 Inwestycje 3 S.A.	34,13%
G81 Inwestycje 4 S.A.	34,13%
G81 Inwestycje 5 S.A.	34,13%

Grupa Kapitałowa posiadała ponadto certyfikaty inwestycyjne następujących Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych:

Wyszczególnienie	Procentowy udział Grupy w funduszu
BPS 1 NS FIZ w likwidacji	100,00%
BPS 3 NS FIZ w likwidacji	45,74%
BPS 4 NS FIZ w likwidacji	50,75%
Quantum 2 FIZ AN	100,00%
Uzdrowiska Polskie FIZ AN	100,00%
Contango 2 FIZ	100,00%
Quantum 4 FIZ AN w likwidacji	21,20%
Quantum 9 FIZ AN ¹	34,13%
BPS Rynku Nieruchomości FIZ AN	71,73%

¹ Fundusz jest jedynym akcjonariuszem pięciu spółek specjalnego przeznaczenia będących jednostkami stowarzyszonymi: G81 Inwestycje 1 S.A., G81 Inwestycje 2 S.A., G81 Inwestycje 3 S.A., G81 Inwestycje 4 S.A., G81 Inwestycje 5 S.A., które powołane zostały w celu inwestycji bezpośrednich i pośrednich na rynku nieruchomości komercyjnych. Quantum 9 FIZ AN łącznie ze spółkami specjalnego przeznaczenia posiada 100% udziałów w jednostce stowarzyszonej BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.

1.2. Zmiany w Grupie Kapitałowej

Najistotniejsze zmiany przeprowadzone w 2020 r. w podmiotach Grupy Kapitałowej były wynikiem realizacji Strategii Grupy Kapitałowej, przede wszystkim w aspekcie jej restrukturyzacji i reorganizacji. Zmiany dotyczyły:

- 1) BPS Nieruchomości Sp. z o.o. – rejestracja obniżenia kapitału zakładowego spółki z 16 700 tys. zł do 200 tys. zł poprzez umorzenie (luty 2020 r.) oraz kontynuacja procesu łączenia ze spółką UP Nieruchomości S.A.;
- 2) BPS 1 NS FIZ w likwidacji – rozpoczęcie procesu likwidacji funduszu (wrzesień 2020 r.);
- 3) BPS 3 NS FIZ w likwidacji – rozpoczęcie procesu likwidacji funduszu (wrzesień 2020 r.);
- 4) Contango FIZ w likwidacji – rozpoczęcie procesu likwidacji funduszu (październik 2020 r.);
- 5) FW Południe Sp. z o.o. – odkupienie 100 % udziałów Spółki przez UP FIZ AN od Contango 2 FIZ (grudzień 2020 r.);
- 6) Solar City Szczecin Sp. z o.o. w likwidacji - odkupienie 100 % udziałów Spółki przez UP FIZ AN od Contango 2 FIZ (grudzień 2020 r.);
- 7) BPS 4 NS FIZ w likwidacji – rozpoczęcie procesu likwidacji funduszu (grudzień 2020 r.);
- 8) Uzdrowisko Konstancin Zdrój S.A. – rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w wyniku objęcia akcji przez UP FIZ AN o wartości emisyjnej 4 000 tys. zł (grudzień 2020 r.).

W 2020 r. zmienił się udział Grupy Kapitałowej w głosach w przypadku:

- 1) Contango FIZ w likwidacji z 98,59 % na 0,00 % (w grudniu 2020 r. umorzenie wszystkich certyfikatów inwestycyjnych funduszu);
- 2) BPS 3 NS FIZ w likwidacji 45,69 % na 45,74 % (wykup certyfikatów inwestycyjnych funduszu od podmiotu spoza Grupy Kapitałowej);
- 3) BPS 4 NS FIZ w likwidacji z 50,86 % na 50,75 % (wykup certyfikatów inwestycyjnych funduszu od podmiotów Grupy Kapitałowej oraz spoza niej);
- 4) BPS Rynku Nieruchomości FIZ AN z 71,74 % na 71,73 % (wykup certyfikatów inwestycyjnych od podmiotów Grupy Kapitałowej oraz spoza niej).

II. PODSUMOWANIE ROKU 2020

Na poziom osiągniętych w 2020 r. przez Bank, jak i cały sektor bankowy wyników finansowych wpłynął wybuch pandemii wirusa SARS-CoV-2, który zmienił zarówno otoczenie, w jakim banki zaczęły funkcjonować, jak i zachowania oraz przyzwyczajenia klientów. W zaistniałej sytuacji Bank podejmował wzmożone działania, począwszy od ścisłego monitorowania rozwoju sytuacji gospodarczej, do poszukiwania sposobów na zminimalizowanie negatywnego wpływu skutków pandemii na klientów, pracowników Banku, a także na generowane wyniki finansowe. Sprawnie i odpowiedzialnie przeszedł przez najtrudniejsze miesiące tego niezwykle trudnego roku. W warunkach wymagających determinacji i niestandardowego działania, Bank stanął na wysokości zadania, dbając o zdrowie i interesy zarówno swoich klientów, jak i pracowników. Służby informatyczne wykazały się wyjątkową skutecznością, umożliwiając na niespotykaną dotychczas skalę i w bardzo krótkim czasie pracę zdalną poprzez przygotowanie odpowiedniego sprzętu i narzędzi IT.

Bank niezwykle szybko włączył się w dystrybucję środków z Tarczy Finansowej PFR, udostępniając klientom platformę teleinformatyczną do składania wniosków o subwencję finansową. W ramach Tarczy Finansowej PFR 1.0, do końca grudnia 2020 r. Bank wypłacił swoim klientom łącznie 273,4 mln zł subwencji po pozytywnym zweryfikowaniu 996 wniosków, natomiast banki spółdzielcze Zrzeszenia BPS wypłaciły 3,4 mld zł z 23 172 wniosków. Łączna kwota wypłaconych w Zrzeszeniu BPS dotacji przekroczyła 3,6 mld zł, co stanowiło blisko 6 % całości wypłaconych przez PFR środków pomocowych w kraju.

W grudniu 2020 r. Bank rozpoczął przygotowania do kolejnej edycji programu pomocowego Tarcza Finansowa PFR 2.0. Wsparcie finansowe Polskiego Funduszu Rozwoju kierowane jest do firm z 45 branż, które musiały ograniczyć lub zawiesić działalność w związku z zapobieganiem rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa mogły składać wnioski o subwencje finansowe PFR za pośrednictwem systemów bankowości elektronicznej swoich banków

spółdzielczych oraz bankowości elektronicznej Banku BPS S.A.

Bardzo szybko wdrożone zostały ponadto pozaustawowe moratoria kredytowe, obejmujące instrumenty pomocowe oferowane w związku z Covid-19, przy równoczesnym utrzymaniu niezakłóconej ciągłości działania i obsługi klientów. Świadczy to o sprawności organizacyjnej i technicznej Banku, jak również o tym, że Bank i banki spółdzielcze są blisko swoich klientów i oferują im produkty, których najbardziej w tym czasie potrzebują.

Bank, przezwyciężając trudności, realizował również zaplanowane wcześniej działania, wdrażał nowe produkty i rozwiązania ułatwiające funkcjonowanie całego Zrzeszenia BPS oraz kontynuował z powodzeniem projekty strategiczne. Restrykcje, dystansowanie społeczne i zmiany oczekiwań konsumentów wymusiły konieczność przyspieszenia działań w tym zakresie. Szybko i efektywnie wprowadzono innowacyjne rozwiązania pozwalające sprawnie funkcjonować w pandemicznej rzeczywistości. Wdrożone zostały m.in. płatności mobilne, takie jak Google Pay, Apple Pay, Blik oraz możliwość realizacji płatności za pomocą sportowych zegarków Garmin Pay i Fitbit Pay. Bardzo istotna dla klientów Zrzeszenia była implementacja w większości banków spółdzielczych usług mojeID i Profil Zaufany, pozwalających potwierdzać tożsamość online w urzędach i firmach komercyjnych.

Działania w tym zakresie będą kontynuowane. Bank zamierza dalej inwestować w zdalne kanały kontaktu, udostępnianie produktów bankowych on-line i mobilnie oraz ułatwianie płatności bezgotówkowych. Zakłada się przede wszystkim przygotowanie do wideo weryfikacji tożsamości klienta, automatyzację procesów oraz wsparcie banków spółdzielczych w kwestiach związanych z przeciwdziałaniem przestępstwom prania pieniędzy. Analizowane są również założenia projektu wspólnej sprawozdawczości w Zrzeszeniu BPS. Przyspieszenie cyfryzacji w obsłudze produktów bankowych stanowi jeden z priorytetowych celów Banku i całego Zrzeszenia BPS, a zaistniała sytuacja pandemiczna pokazała dobitnie, jak ważną rolę stanowią nowoczesne technologie w bankowości.

Pomimo wzmoczonych działań prowadzonych przez Bank w ubiegłym roku, nie udało się w pełni zniwelować negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego wywołanego rozprzestrzenieniem się wirusa Covid-19. Wynik finansowy brutto Banku BPS S.A. w 2020 r. wyniósł 17,6 mln zł, natomiast wynik netto ukształtował się na poziomie 6,6 mln zł. Wyniki te były niższe od odnotowanych przed rokiem o 20,9 mln zł.

Największy wpływ na wysokość wygenerowanego wyniku miał wzrost niepewności odnośnie funkcjonowania gospodarki, który spowodował spadek cen akcji na rynkach giełdowych i w konsekwencji znaczące obniżenie wyceny wartości wybranych aktywów posiadanych przez Bank. W marcu, a następnie w czerwcu 2020 r. istotnie obniżył się wynik na aktywach i zobowiązaniach wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz w marcu 2020 r. utworzono wysokie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości certyfikatów inwestycyjnych.

Niemniej, Bank rozwijał aktywność biznesową w innych obszarach swojej działalności, czego efektem był wzrost w porównaniu do 2019 r. wyniku:

z tytułu odsetek	●	o 15,2 mln zł
z tytułu prowizji i opłat	●	o 3,0 mln zł
z operacji finansowych	●	o 8,3 mln zł
na pozostałej działalności operacyjnej	●	o 17,7 mln zł

oraz obniżenie ogólnych kosztów administracyjnych o 12,8 mln zł. Funkcjonujący w Banku system zarządzania kosztami działania zapewnia sprawowanie właściwego nadzoru nad ponoszonymi wydatkami, jak również prowadzenie racjonalnej gospodarki kosztowej.

Ponadto, potwierdzeniem skuteczności prowadzonych przez Bank działań był wzrost w 2020 r. sumy bilansowej w rezultacie zwiększenia:

zobowiązań wobec banków spółdzielczych	●	o 1,3 mld zł
depozytów klientów niebankowych	●	o 0,3 mld zł

Bank z dużą determinacją prowadził również działania w obszarze adekwatności kapitałowej, zarówno poprzez zwiększanie poziomu funduszy własnych, jak i optymalizację wymogów kapitałowych. W 2020 r. odnotowano:

wzrost funduszy własnych	●	o 16,6 mln zł
obniżenie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko	●	o 670,9 mln zł

co wpłynęło na poprawę wskaźników:

kapitału Tier I	●	o 1,3 pp.
łącznego współczynnika kapitałowego (TCR)	●	o 1,5 pp.

Priorytetowym zadaniem Banku jest poprawa jakości i struktury portfela kredytowego. Intensywne działania prowadzone przez Bank w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym oraz restrukturyzacyjno-windykacyjnym, spowodowały, że pomimo trwającej pandemii, kredyty ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości w 2020 r. zmniejszyły się o 5,2 mln zł. Jednakże, z uwagi na spadek wolumenu portfela kredytowego ogółem Banku (skutek obniżonej aktywności klientów), nastąpił wzrost wskaźnika szkodowości portfela o 0,24 pp.

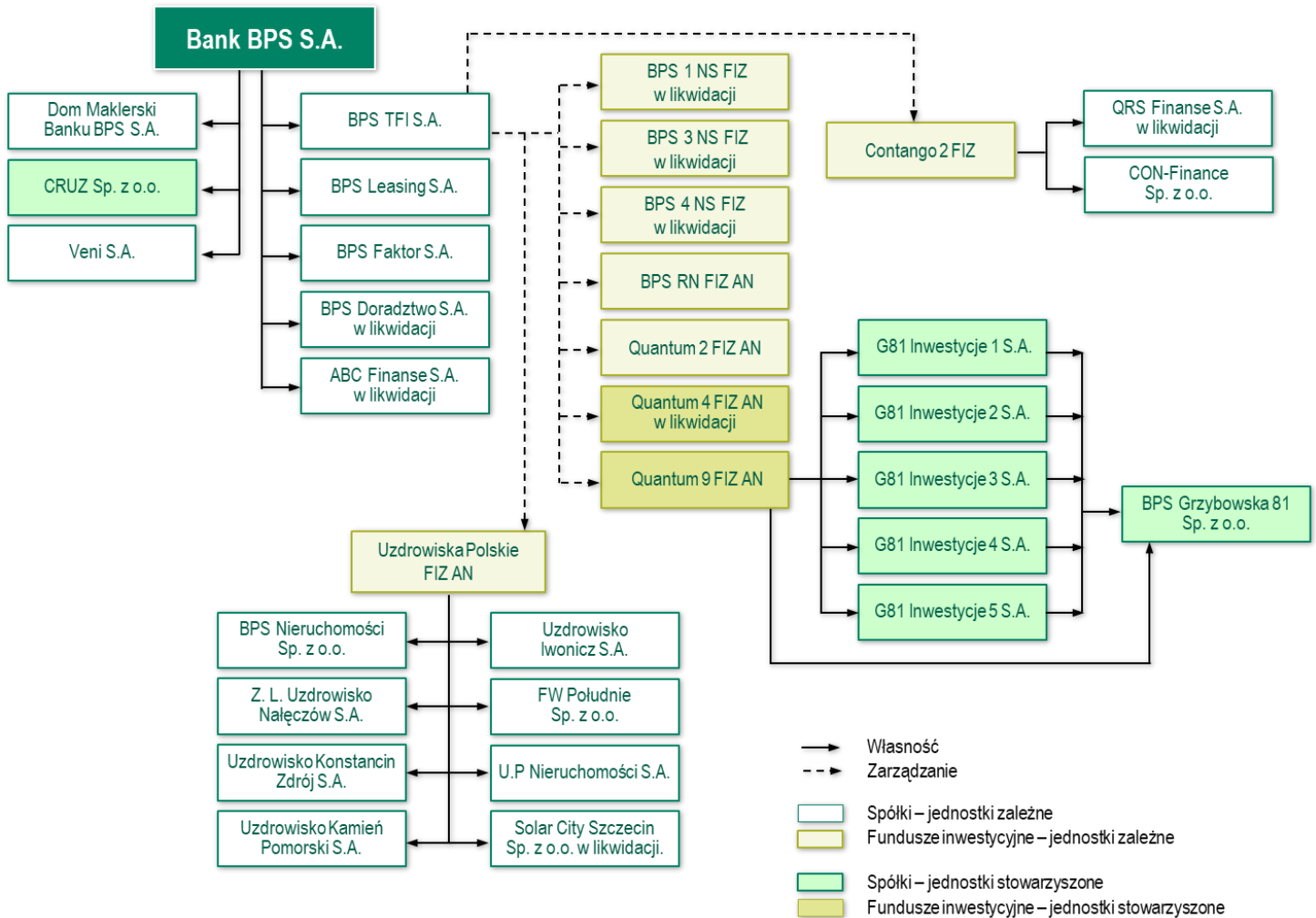
W 2020 r. Bank prowadził konsekwentną budowę oferty produktowej opartej na nowoczesnych i atrakcyjnych cenowo usługach, dedykowanych do wybranych segmentów klientów. O wysokiej jakości i konkurencyjności proponowanych przez Bank rozwiązań świadczą otrzymane w ubiegłym roku nagrody i wyróżnienia. Należą do nich m.in.:

Lider sprzedaży gwarancji de minimis		uhonorowany przez Bank Gospodarstwa Krajowego (luty 2020 r.)
I miejsce		w rankingu kredytów hipotecznych przeprowadzonym przez Bankier.pl w kategorii „Najtańsze kredyty z minimalnym wkładem własnym” (październik, listopad i grudzień 2020 r.)

W 2020 r. kontynuowano działania w spółkach Grupy Kapitałowej, zgodnie z założeniami Strategii Banku BPS S.A. i Grupy Kapitałowej na lata 2018-2026. Prowadzono intensywne prace mające na celu uporządkowanie sposobu zarządzania spółkami, jak również poprawę efektywności ich funkcjonowania. Realizowano rozpoczęte w latach poprzednich projekty, zmierzające do konsolidacji, likwidacji bądź sprzedaży niektórych spółek. W IV kw. 2020 r. dokonano przeglądu obowiązujących strategii spółek z Grupy Kapitałowej pod kątem spójności ze strategicznymi założeniami Banku. W wyniku tego przeglądu wskazane zostały aktualne kierunki strategiczne Banku wobec spółek bezpośrednio oraz pośrednio zależnych od Banku, które znajdują się pod funduszami zamkniętymi. Przegląd został przyjęty w grudniu 2020 r. uchwałami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

Według stanu na 31.12.2020 r. w skład Grupy Kapitałowej wchodziły 24 spółki prawa handlowego oraz 9 funduszy inwestycyjnych. Szczegółową strukturę Grupy Kapitałowej przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 1. Struktura Grupy Kapitałowej według stanu na 31.12.2020 r.

Działania Banku dotyczące Grupy Kapitałowej prowadzone były przede wszystkim w dwóch obszarach aktywności:

- 1) produktowym, dostarczającym produktów finansowych zgodnie z zapotrzebowaniem Zrzeszenia BPS (leasing, faktoring, fundusze inwestycyjne, w tym produkty zabezpieczenia emerytalnego);
- 2) pozostałym, obejmującym przede wszystkim podmioty celowe powołane w związku z realizowanymi działaniami restrukturyzacyjnymi.

Zakładanym efektem prowadzonych działań jest uproszczenie Grupy Kapitałowej Banku i w rezultacie poprawa rentowności poprzez eliminację podmiotów i procesów nieefektywnych.

Poniżej przedstawiono podstawowe elementy bilansu, rachunku zysków i strat oraz wskaźniki sprawności działania Banku BPS S.A. oraz Grupy Kapitałowej.

Tabela 1. Podstawowe dane finansowe Banku BPS S.A. oraz Grupy Kapitałowej (w tys. zł)

	Bank BPS S.A.			Grupa Kapitałowa		
	2019	2020		2019	2020	
Wybrane dane bilansowe						
Suma bilansowa	27 569 341	28 913 668	●	27 601 911	28 960 571	●
Zobowiązania wobec banków	22 528 704	23 634 731	●	22 532 786	23 639 001	●
Zobowiązania wobec klientów	3 548 857	3 815 712	●	3 480 846	3 687 654	●
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	428 505	428 619	●	432 129	431 822	●
Kapitał własny	828 623	840 528	●	818 738	818 921	●
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 995 814	8 582 545	●	8 625 640	8 071 653	●
Adekwatność kapitałowa						
Fundusze własne	1 130 837	1 147 458	●	1 044 429	1 055 262	●
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	7 872 276	7 201 392	●	8 443 079	8 121 833	●
Współczynnik kapitału Tier I	9,60%	10,9%	●	7,9%	8,5%	●
Łączny współczynnik kapitałowy	14,40%	15,9%	●	12,4%	13,0%	●
Wybrane elementy rachunku wyników						
Wynik na działalności podstawowej, w tym:	387 556	348 600	●	383 882	375 059	●
- wynik z tytułu odsetek	265 840	281 066	●	274 439	289 145	●
- wynik z tytułu prowizji	56 398	59 402	●	70 376	79 675	●
- wynik z operacji finansowych oraz z pozycji wymiany	34 935	6 793	●	37 747	4 966	●
Ogólne koszty administracyjne	260 736	247 923	●	397 821	367 324	●
Wynik z odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-85 110	-97 618	●	-60 677	-77 020	●
Wynik finansowy brutto	38 525	17 584	●	44 446	16 421	●
Wynik finansowy netto	27 589	6 641	●	28 253	6 039	●
Wybrane wskaźniki						
ROA netto ²	0,11%	0,02%	●	0,11%	0,02%	●
ROE netto ³	3,38%	0,80%	●	3,47%	0,74%	●
Wskaźnik C/I ⁴	67,83%	68,27%	●	79,10%	79,85%	●
Udział kredytów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości w portfolio kredytowym ogółem	10,92%	11,16%	●	11,73%	12,12%	●

² stopa zwrotu z aktywów (ROA), obliczona jako stosunek zysku netto za rok sprawozdawczy do aktywów razem wyrażonych jako średnia ze stanów bilansowych na koniec roku sprawozdawczego oraz koniec roku poprzedniego

³ stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE) obliczona jako stosunek zysku netto za rok sprawozdawczy do kapitału własnego wyrażonego jako średnia ze stanów bilansowych na koniec roku sprawozdawczego oraz koniec roku poprzedniego

⁴ wskaźnik kosztów do dochodów (C/I) obliczony jako relacja ogólnych kosztów administracyjnych do wyniku na działalności podstawowej łącznie z wynikiem na pozostałej działalności operacyjnej

Wyszczególnienie	Grupa Kapitałowa	
	2019	2020
Zatrudnienie i sieć		
Liczba zatrudnionych (w etatach), z tego:	1 987	1 720
- w Centrali Banku BPS S.A.	576	579
- w Oddziałach Banku	421	306
- w jednostkach zależnych	990	835
Zrzeszenie BPS		
Liczba zrzeszonych banków spółdzielczych	321	325
Liczba współpracujących banków spółdzielczych	20	11

III. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

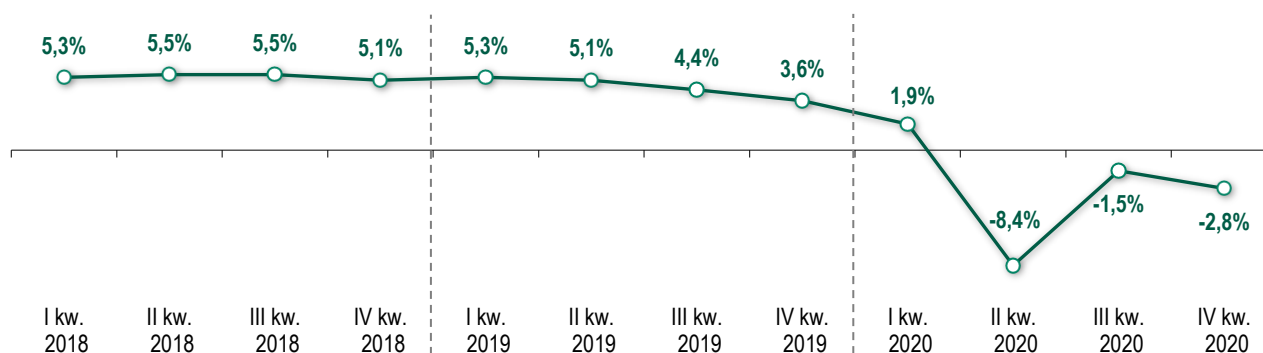
3.1. Otoczenie makroekonomiczne

Działalność Banku BPS S.A. w 2020 r. była w głównej mierze determinowana przez zmieniającą się nadzwyczaj dynamicznie sytuację makroekonomiczną w warunkach rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. Podejmowane zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym działania, mające na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się epidemii przyczyniły się do wyraźnego osłabienia koniunktury.

Spadek Produktu Krajowego Brutto

W 2020 r. polska gospodarka doświadczyła recesji po raz pierwszy od początku lat dziewięćdziesiątych. Według danych opublikowanych przez GUS, Produkt Krajowy Brutto zmniejszył się w 2020 r. o 2,7 %, wobec 4,5 % wzrostu w 2019 r. Największą zmianą w strukturze dynamiki PKB, a jednocześnie czynnikiem, który był odpowiedzialny za jego spadek w 2020 r. było osłabienie popytu krajowego (w tym konsumpcji oraz inwestycji). Spadek popytu był konsekwencją obowiązywania od marca 2020 r. stanu epidemii, co skutkowało wprowadzeniem administracyjnych ograniczeń aktywności gospodarczej.

Rysunek 2. Cykl koniunkturalny w Polsce (zmiana % PKB, r/r)

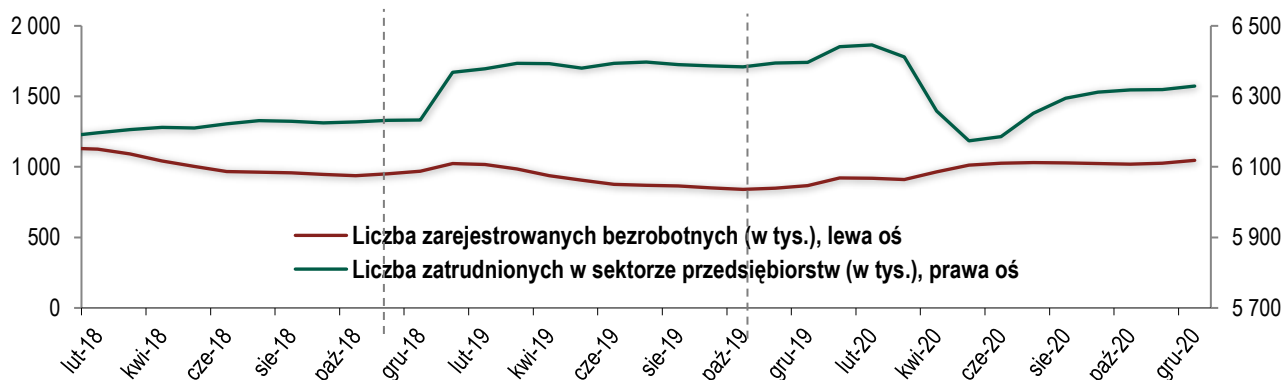

Sytuacja na rynku pracy

W 2020 r. sytuacja na rynku pracy w Polsce była trudniejsza niż w poprzednich latach. Zarówno stopa bezrobocia, jak i liczba zarejestrowanych bezrobotnych od kwietnia 2020 r. kształtowały się na wyższym poziomie niż w analogicznych miesiącach 2019 r. Wzrostowi bezrobocia w minionym roku sprzyjało pogorszenie dynamiki zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (spadek o 1,2 % średniorocznie w 2020 r., wobec wzrostu o 2,7 % w 2019 r.). Zmniejszony popyt na pracę

przełożył się na wyhamowanie tempa wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw. Średnie wynagrodzenie w 2020 r. wzrosło nominalnie o 4,8 % r/r, tj. o 1,8 pp. mniej niż w 2019 r., natomiast po uwzględnieniu wskaźnika inflacji, realny wzrost wynagrodzeń wyniósł 1,4 % r/r, tj. był niższy niż w 2019 r. o 2,9 pp.

Rysunek 3. Liczba bezrobotnych i zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w tys. osób)

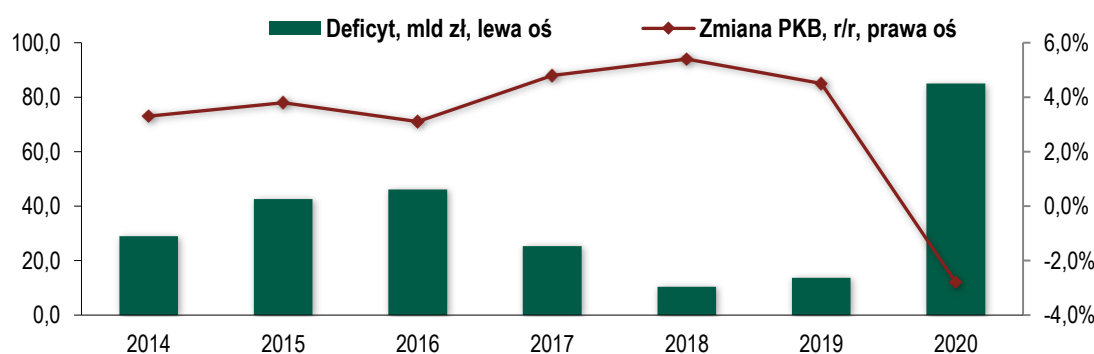
Inflacja

Średni wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2020 r. był wyższy niż w latach ubiegłych (3,4 % r/r, wobec 2,3 % w 2019 r. i 1,6 % w 2018 r.). Czynnikiem wpływającym na podwyższenie dynamiki cen konsumpcyjnych był m.in. wyraźny wzrost cen energii w Polsce (o 4,9 % w ujęciu rocznym, w tym energii elektrycznej o 11,7 %), podczas gdy w 2019 r. w tych kategoriach odnotowano spadek cen (odpowiednio o 1,4 % i o 6,1 % r/r). W porównaniu z 2019 r. przyspieszyła także dynamika cen w kategorii żywność, napoje bezalkoholowe i alkoholowe oraz wyroby tytoniowe. Równocześnie odnotowano znaczący spadek cen paliw, co było konsekwencją załamania koniunktury i spadku popytu na ropę na światowych rynkach.

Finanse publiczne (budżet państwa)

W 2020 r. dochody budżetu państwa zostały oszacowane przez resort finansów na poziomie 419,8 mld zł, wobec 400,5 mld zł w 2019 r. Wzrost dochodów ogółem (o 19,3 mld zł r/r) wynikał przede wszystkim ze znaczącego wzrostu dochodów niepodatkowych (o 16,0 mld zł r/r), który był związany m.in. z wpłatą z zysku NBP w wysokości 7,4 mld zł, co nie miało miejsca w 2019 r. Ponadto, wyższe wykonanie wpływów niepodatkowych związane było z wpłatami z tytułu aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Równocześnie, wydatki w 2020 r. były wyższe niż przed rokiem o 90,6 mld zł, m.in. na skutek finansowania zadań związanych ze zwalczaniem epidemii, co spowodowało zwiększenie deficytu budżetowego do 85,0 mld zł, wobec 13,7 mld zł deficytu w 2019 r.

Rysunek 4. Deficyt budżetu państwa (w mld zł) na tle zmian PKB (%)

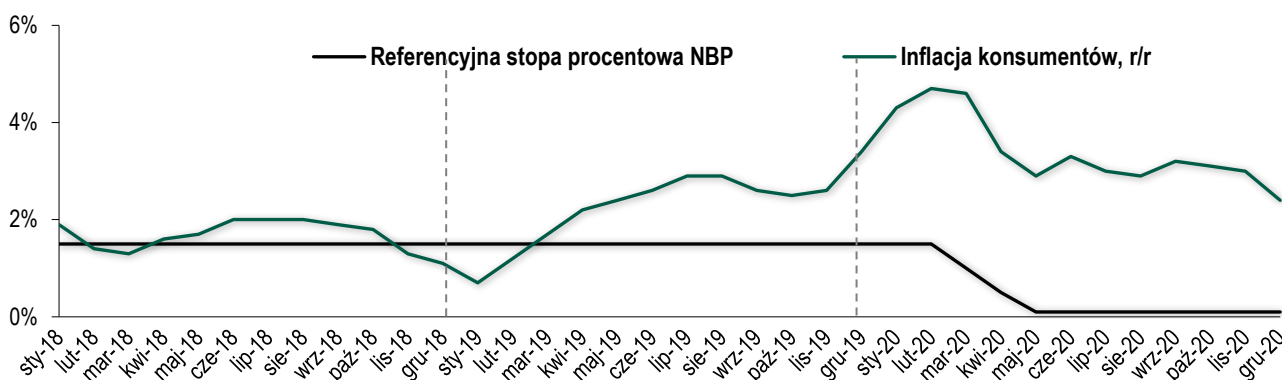

3.2. Rynki finansowe

Rynek stopy procentowej

W odpowiedzi na impuls szokowy, jakim dla globalnej koniunktury jest epidemia, rządy wprowadziły w 2020 r. działania z zakresu polityki fiskalnej, które miały stymulować koniunkturę, natomiast władze monetarne w wielu krajach (w tym w Polsce) istotnie złagodziły politykę pieniężną. W efekcie dokonanej w okresie od marca do maja 2020 r. redukcji, stopa referencyjna NBP na koniec 2020 r. wyniosła 0,10 %, wobec 1,50 % na koniec 2019 r. Obniżenie stóp procentowych NBP przełożyło się na poziom stawek rynkowych. Na koniec 2020 r. WIBOR 1M i WIBOR 3M ukształtowały się na poziomie odpowiednio 0,20 % oraz 0,21 %, wobec 1,63 % i 1,71 % na koniec 2019 r.

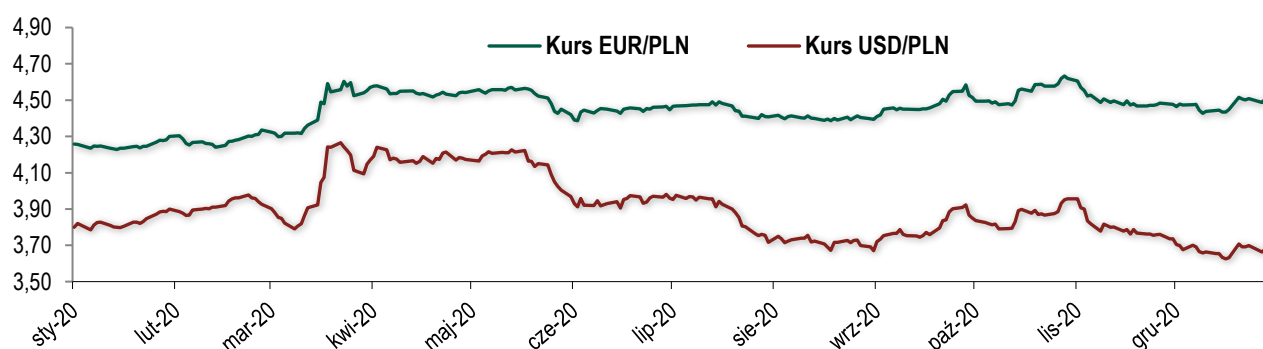
Rysunek 5. Stopa procentowa NBP a inflacja konsumentów

Rynek walutowy

W 2020 r. średni kurs EUR/PLN i USD/PLN wyniósł odpowiednio 4,44 zł i 3,90 zł. W porównaniu do odnotowanego w roku poprzednim, złoty osłabił się wobec euro o 0,14 zł, natomiast wobec dolara o 0,06 zł. Osłabienie złotego wobec głównych walut było konsekwencją dostosowania kursu do impulsu szokowego wywołanego epidemią oraz do złagodzenia polityki pieniężnej NBP.

Rysunek 6. Kurs EUR/PLN i USD/PLN na fixingu NBP

3.3. Sytuacja sektora bankowego

Rok 2020 był okresem niższego niż w poprzednich latach tempa rozwoju akcji kredytowej, czego przejawem był wzrost należności sektora niefinansowego i budżetowego o 1,4 %, wobec 4,2 % wzrostu w 2019 r. W porównaniu z tempem wzrostu akcji kredytowej, tempo wzrostu depozytów było zdecydowanie wyższe (14,8 %, wobec 9,1 % przed rokiem), co prowadziło do poprawy relacji kredytów do depozytów (na koniec 2020 r. relacja kredytów do depozytów wyniosła 79,7 %, wobec 90,2 % na koniec 2019 r.). Równocześnie, na koniec 2020 r. odnotowano obniżenie (o 47,7 %) wyniku finansowego

netto sektora bankowego (do 7,2 mld zł, tj. o 6,6 mld zł mniej niż przed rokiem). Negatywny wpływ na wynik sektora miało głównie pogorszenie wyniku z tytułu rezerw i utraty wartości (o 4,4 mld zł), a także niższy niż przed rokiem wynik z tytułu odsetek (o 2,1 mld zł, tj. o 4,3 %), które tylko w pewnym stopniu zostało zrekompensowane przez poprawę wyniku z tytułu prowizji (o 1,5 mld zł, tj. o 11,1 %). Rok 2020 był okresem poprawy wskaźników adekwatności kapitałowej w sektorze bankowym. Łączny współczynnik kapitałowy wyniósł na koniec 2020 r. 20,97 % i w stosunku do stanu na koniec 2019 r. był wyższy o 1,89 pp., natomiast współczynnik kapitału Tier 1 wyniósł w tym samym okresie 18,77 % (o 1,74 pp. powyżej stanu na koniec grudnia 2019 r.).

IV. PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

4.1. Czynniki zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w 2021 r.

Działalność Banku BPS S.A. prowadzona jest wyłącznie na terytorium Polski, dlatego jego wyniki uzależnione są od wydarzeń gospodarczych zachodzących w kraju oraz od wydarzeń międzynarodowych mających wpływ na gospodarkę krajową.

Perspektywy rozwoju sytuacji gospodarczej w Polsce pozostają w znacznym stopniu uzależnione od dalszego przebiegu epidemii, który obarczony jest dużą niepewnością. Można jednakże oczekiwać, iż recesja, jakiej doświadczyła polska gospodarka w 2020 r. nie będzie zjawiskiem długotrwałym, natomiast PKB w 2021 r. powróci na ścieżkę wzrostu, do czego przyczynić się będzie:

- 1) przeprowadzana od końca 2020 r. akcja szczepień, umożliwiająca stopniowe łagodzenie restrykcji obowiązujących w czasie epidemii;
- 2) kształtowanie się stóp procentowych NBP na rekordowo niskim poziomie;
- 3) stopniowa odbudowa popytu konsumpcyjnego gospodarstw domowych;
- 4) kształtowanie się wskaźnika inflacji konsumentów (średniorocznie) w granicach dopuszczalnych odchyłeń od celu władz monetarnych (2,5 %, plus/minus 1 pp.).

Wśród czynników, które mogą negatywnie wpłynąć na rozwój koniunktury w 2021 r. należy wymienić m.in.:

- 1) pogorszenie sytuacji epidemicznej oraz niepowodzenie zapoczątkowanej pod koniec 2020 r. akcji szczepień, które może wymagać wprowadzenia długotrwałych administracyjnych ograniczeń aktywności gospodarczej;
- 2) wzrost niepewności na rynkach finansowych, spowodowany dynamicznym zwiększaniem długu publicznego w celu finansowania zadań związanych ze zwalczaniem epidemii;
- 3) eskalację „wojen handlowych” pomiędzy największymi gospodarkami (USA, Chiny, UE);
- 4) zawirowania na rynkach finansowych związane ze wzrostem napięć w relacjach międzynarodowych (Bliski Wschód, Korea Północna, Ukraina, Białoruś).

4.2. Przewidywana sytuacja finansowa Grupy Kapitałowej w 2021 r.

Działania Banku zaplanowane do realizacji na 2021 r. skupione będą przede wszystkim na operacjonalizowaniu głównych celów zawartych zarówno w Strategii Banku, jak i Strategii Zrzeszenia, a więc będą miały za zadanie wsparcie w realizacji kierunków strategicznych związanych z dalszą stabilizacją oraz zwiększeniem bezpieczeństwa działalności Banku, jak również ze wzmocnieniem pozycji rynkowej zrzeszonych banków spółdzielczych. Nakierowane będą ponadto na dalszą poprawę adekwatności kapitałowej, jakości portfela kredytowego, jak również rentowności działania. Jednocześnie nadrzędnym celem Banku będzie wspieranie zrzeszonych banków spółdzielczych w rozwoju ich działalności biznesowej i technologicznej, dostosowanej do szybko zmieniających się przepisów prawa i nowych regulacji nadzorczych. Bank w 2021 r. we współpracy z bankami spółdzielczymi i innymi podmiotami Grupy Kapitałowej będzie podejmował działania mające na celu złagodzenie negatywnych skutków kryzysu wywołanego pandemią koronawirusa, zwiększając efektywność działania Zrzeszenia w sferze działalności handlowej, jak i wydajności procesów organizacyjno-zarządczych. Dlatego też, rok 2021 będzie nietłętym okresem, wymagającym wzmocnionych działań we wszystkich obszarach

funkcjonowania Banku, realizowanych w trudnych warunkach rynkowych. Jednakże, przewiduje się, iż będzie następowała stopniowa odbudowa aktywności gospodarczej i umiarkowane ożywienie koniunktury, dlatego też Bank będzie poprawiał swoją sytuację finansową.

Podstawowymi celami do osiągnięcia do końca 2021 r. będzie uzyskanie:

- 1) współczynnika kapitału Tier I na poziomie nie niższym niż 12,3 %;
- 2) portfela kredytów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości na poziomie nie wyższym niż 1,0 mld zł;
- 3) wskaźnika efektywności kosztowej (relacji ogólnych kosztów administracyjnych do wyniku na działalności podstawowej) na poziomie nie wyższym niż 68,5 %;
- 4) wyniku finansowego brutto na poziomie nie niższym niż 22,7 mln zł.

V. DZIAŁALNOŚĆ BANKU BPS S.A.

5.1. Współpraca z bankami spółdzielczymi

Na dzień 31.12.2020 r. Bank BPS S.A. zrzeszał 325 banków spółdzielczych, będących jednocześnie uczestnikami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SOZ BPS). Współpracował ponadto z 10 bankami spółdzielczymi, a także z Bankiem Nowym BFG S.A., będącym następcą prawnym Podkarpackiego Banku Spółdzielczego.

Wykonując funkcje zrzeszeniowe, Bank BPS S.A. świadczy szeroki zakres usług dla banków spółdzielczych i równocześnie jest ich partnerem biznesowym i reprezentantem na zewnątrz. Działa na rzecz ich rozwoju zapewniając obsługę finansową, realizuje rozliczenia, zagospodarowuje nadwyżki środków pieniężnych, a także współuczestniczy w zaspokajaniu potrzeb kredytowych klientów banków spółdzielczych w ramach konsorcjów. Banki spółdzielcze mają dostęp do najnowszych produktów i rozwiązań finansowych, dzięki czemu mogą oferować nowoczesne usługi po konkurencyjnych cenach, dostosowanych do potrzeb różnych grup klientów oraz poszczególnych regionów kraju.

Zadania realizowane w obszarze współpracy z bankami spółdzielczymi obejmują m.in.:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa płynnościowego Zrzeszenia, przede wszystkim poprzez oferowanie instrumentów finansowych dedykowanych bankom spółdzielczym;
- 2) wspieranie banków spółdzielczych w ograniczaniu ryzyka prowadzonej działalności, interpretowanie nowych przepisów i pomoc w ich wdrażaniu;
- 3) wspomaganie banków spółdzielczych w zarządzaniu ryzykiem finansowym;
- 4) zapewnienie bankom spółdzielczym możliwości elastycznego i bezpiecznego lokowania środków pochodzących z nadwyżek płynnościowych banków;
- 5) pośrednictwo w obrocie dewizowym i bezgotówkowym;
- 6) usługi w zakresie obsługi kart płatniczych oraz systematyczne wspieranie BS-ów w rozbudowie sieci bankomatów;
- 7) prowadzenie rozliczeń dopłat do odsetek od kredytów preferencyjnych, aktywne działania w ich pozyskiwaniu oraz reprezentowanie Zrzeszenia w kontaktach z donatorami.

W 2020 r. prowadzone były prace związane z nową Umową Zrzeszenia, które kontynuowane są w roku 2021.

System Ochrony Zrzeszenia BPS

W dniu 31 grudnia 2015 r. w Zrzeszeniu BPS powstał System Ochrony Instytucjonalnej, spełniający kryteria określone w art. 113 ust. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Rozporządzenie CRR).

W 2020 r. umowę Systemu Ochrony podpisały 4 kolejne banki spółdzielcze, a wnioski 2 BS-ów ubiegających się o przyjęcie do SOZ zostały rozpatrzone negatywnie ze względu na brak możliwości spełnienia kryteriów przystąpienia określonych w umowie SOZ (decyzja w sprawie jednego z tych banków została podjęta w styczniu 2021 r.).

Rolę jednostki zarządzającej Systemem pełni Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której członkami są wszyscy uczestnicy SOZ BPS. Została ona wyposażona w odpowiednie uprawnienia ustawowe oraz umowne. Dysponuje

środkami finansowymi, zgromadzonymi w ramach depozytu obowiązkowego i funduszu zabezpieczającego, przeznaczonymi na interwencję zapobiegającą utracie płynności i wypłacalności przez podmioty należące do Systemu. W ramach mechanizmów pomocowych funkcjonuje depozyt obowiązkowy, który ma na celu zgromadzenie środków pozwalających na stworzenie skutecznego mechanizmu zapewnienia płynności wszystkim uczestnikom Systemu Ochrony. Depozyt ten musi mieć pokrycie w instrumentach o wysokiej płynności, tj. dłużnych papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski oraz w aktywach przyjmowanych przez NBP, jako zabezpieczenie kredytu lombardowego. W przypadku wystąpienia zagrożenia utraty bieżącej płynności w bankach będących uczestnikami SOZ, możliwe jest na mocy decyzji Zarządu Spółdzielni Systemu Ochrony niezwłoczne, tj. w ciągu 24 godzin, wypłacenie uczestnikowi Systemu Ochrony kwoty stanowiącej równowartość depozytu obowiązkowego złożonego przez tego uczestnika. Wartość depozytu obowiązkowego w 2020 r. stanowiła 9 % średniego stanu depozytów zgromadzonych przez uczestników Systemu w czerwcu i grudniu, od którego naliczana jest rezerwa obowiązkowa. W 2021 r. nastąpiło obniżenie jego poziomu do 7 % wysokości depozytu, co miało związek z uchwałami: Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w sprawie zmiany Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS oraz Zgromadzenia Prezesów Banków Spółdzielczych Zrzeszonych z Bankiem BPS S.A. i Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w sprawie zatwierdzenia zmian do Umowy Zrzeszenia, podjętymi w II półroczu 2020 r.

Ważnym mechanizmem pomocowym w Systemie Ochrony jest Fundusz Zabezpieczający, tworzony z wpłat środków objętych zwolnieniem z opłat na rzecz BFG oraz wkładów pieniężnych. Wysokość składek, płatnych kwartalnie, ustalana jest na podstawie kwot wyliczonych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, skorygowanych wskaźnikiem wynikającym z oceny punktowej ustalonej zgodnie z Umową Systemu. Dodatkowo, dla uzupełnienia przez uczestników SOZ BPS stanu środków Funduszu Zabezpieczającego do poziomu 1 % środków gwarantowanych klientom, wnoszone są wkłady pieniężne przez uczestników proporcjonalnie do ich ekspozycji na ryzyko.

Banki spółdzielcze, które przystąpiły do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS mogą ubiegać się o zwolnienie przez Komisję Nadzoru Finansowego z wymogów:

- 1) art. 113 ust. 1 Rozporządzenia CRR;
- 2) art. 412 oraz art. 414 Rozporządzenia CRR (w części odnoszącej się do art. 412);
- 3) odliczania posiadanych przez bank spółdzielczy udziałów kapitałowych w Banku BPS S.A.

Powyższe zwolnienia pozwalają bankom spółdzielczym m.in. na stosowanie skonsolidowanego wskaźnika LCR w ramach Systemu Ochrony, niestosowania wag ryzyka w odniesieniu do ekspozycji wobec innych uczestników Systemu, z wyjątkiem ekspozycji stanowiących podstawę pozycji kapitału podstawowego Tier I oraz pozycji w Tier II, zgodnie z art. 113 ust. 7 Rozporządzenia, skutkujących uwolnieniem kapitałów pozwalających na rozwój, z jednoczesnym zachowaniem określonych standardów bezpieczeństwa obowiązujących w SOZ BPS.

Kolejnym ważnym elementem uczestnictwa w SOZ BPS jest brak obowiązku opracowywania przez banki indywidualnych planów naprawy, wynikających z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 lipca 2016 r. w sprawie planu naprawy banku oraz grupowego planu naprawy, które weszło w życie w dniu 9 października 2016 r. Banki spółdzielcze będące uczestnikami Systemu Ochrony korzystają z Grupowego Planu Naprawy przygotowanego i aktualizowanego przez Spółdzielnię.

Produkty i usługi dla banków spółdzielczych

Działalność Banku w 2020 r., podobnie jak wiele innych podmiotów w Polsce i na świecie, zdeterminowana została przez pandemię koronawirusa wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2. Bank BPS S.A. wypełniając swoją misję, zarówno jako bank komercyjny, jak i bank zrzeszający, angażował się we wdrażanie instrumentów pomocowych dla klientów własnych oraz klientów zrzeszonych i współpracujących banków spółdzielczych. Wprowadzane rozwiązania obejmowały m.in.: zawieranie umów z PFR, przygotowanie odpowiednich rozwiązań informatycznych, opracowanie regulacji własnych i wzorcowych, elementy edukacyjne i informacyjne dla banków spółdzielczych oraz bezpośrednio skierowane do klientów. Niemniej, Bank wdrażał również szereg projektów i rozwiązań produktowych, związanych z podniesieniem

konkurencyjności zrzeszonych banków spółdzielczych. Do najważniejszych projektów realizowanych w 2020 r. należy zaliczyć:

- 1) płatności mobilne: Blik, Apple Pay, Garmin Pay, Fitbit Pay – ułatwiające klientom codzienne bankowanie;
- 2) profil zaufany mojeID – służący do potwierdzania tożsamości przy wykorzystaniu bankowości elektronicznej;
- 3) procedury związane z wdrażaniem moratoriów kredytowych (działania antykrzysowe związane z pandemią Covid-19). Procedury przeznaczone były zarówno dla klientów indywidualnych jak i instytucjonalnych i obowiązywały w okresie od 25.03.2020 r. do 30.09.2020 r. Określały one zasady i tryb postępowania w procesie obsługi i oceny wniosków dotyczących odroczenia spłaty rat kredytu oraz odnowienia okresu kredytowania na uproszczonych zasadach;
- 4) Tarcza Finansowa PFR – wspierająca banki spółdzielcze na wszystkich etapach projektu, tj. począwszy od ubiegania się o subwencję, proces reklamacyjny oraz fazę weryfikacji umocowań beneficjentów otrzymujących subwencję. Bank, jako Bank Zrzeszający, w kontaktach z Polską Fundacją Rozwoju reprezentował banki spółdzielcze i koordynował prace mające na celu obsługę całego procesu udzielania subwencji w Zrzeszeniu. W Programie uczestniczyło 309 banków zrzeszonych, 12 współpracujących oraz Bank BPS S.A. Zrzeszenie BPS przystąpiło do Programu w pierwszym terminie, umożliwiając klientom szybkie złożenie wniosków o subwencję i otrzymanie pomocy. Zaangażowanie w Program możliwe było dzięki wykorzystaniu platformy Eximee – rozwiązania już sprawdzonego w Zrzeszeniu przy obsłudze wniosków 500+ i 300+;
- 5) kredyt gotówkowy na cele ekologiczne – odpowiadający na trendy rynkowe i promowany w ramach kampanii reklamowej pod hasłem „Eko?Logiczne!”;
- 6) kredyty z dopłatami BGK do oprocentowania dla przedsiębiorców zmagających się ze skutkami pandemii (od sierpnia do końca 2020 r. do umowy o współpracy zawartej między Bankiem a BGK przystąpiły 43 banki spółdzielcze);
- 7) nowe gwarancje BGK spłaty kredytów oraz zmiany w już istniejących, w tym m.in.:
 - a) gwarancje AGRO (dostępne od 2 stycznia 2020 r.) – skierowane do rolników i przetwórców rolnych (zabezpieczają do 80 % kapitału kredytu, a maksymalna kwota gwarancji to 5 mln zł dla rolników i 10 mln zł dla przetwórców produktów rolnych);
 - b) gwarancje FGP (dostępne od 22 kwietnia 2020 r.) – skierowane do średnich i dużych przedsiębiorców, w celu zapewnienia im płynności finansowej w okresie mitygacji skutków pandemii COVID-19 (zabezpieczają do 80 % kapitału kredytu, a maksymalna kwota to 200 mln zł).

Eksperti ds. współpracy z bankami spółdzielczymi

W III kw. 2020 r. powołano w Banku specjalny Zespół pracowników ds. współpracy z bankami spółdzielczymi, odpowiedzialny m.in. za oferowanie produktów i usług dla klientów banków spółdzielczych, w tym produktów Grupy Kapitałowej, rekomendowanie i zachęcanie zrzeszonych BS-ów do nawiązywania współpracy w ramach zrzeszeniowej oferty produktowej, budowanie i utrzymywanie relacji z BS-ami. Proces budowania i utrzymywania relacji został zapoczątkowany poprzez spotkania z zarządami banków spółdzielczych – do końca 2020 r. Zespół odwiedził łącznie 90 BS-ów, co dało 116 spotkań. Dzięki spotkaniom Zespołu, znacznie zwiększyło się zainteresowanie produktami i usługami oferowanymi przez Bank. Rozpoczęto implementację takich produktów jak m.in. Gwarancje BGK, Portal ubezpieczeniowy, produkty Departamentu Skarbu, Model Ratingowy JST, Blik, Moje ID, Portfele Cyfrowe oraz nastąpił rozwój współpracy ze spółkami Grupy Kapitałowej (BPS Faktor, BPS Leasing).

Kredyty konsorcjalne z udziałem banków spółdzielczych

Bank BPS S.A. współpracuje z bankami spółdzielczymi w zakresie udzielania kredytów w konsorcjach, wspierając tym samym ich aktywność kredytową oraz dywersyfikując ryzyko, co pozwala między innymi na finansowanie dodatkowych przedsięwzięć oraz na wykorzystanie nadpłynności banków spółdzielczych w celu zwiększenia ich rentowności. Wpływ na

bezpieczny rozwój portfela kredytów konsorcjalnych Banku ma przede wszystkim znajomość rynku lokalnego przez banki spółdzielcze oraz ich doświadczenie w kredytowaniu wybranych klientów.

Na koniec 2020 r. bilansowy stan kredytów konsorcjalnych ukształtował się na poziomie 1,8 mld zł i w porównaniu do wartości odnotowanej na koniec 2019 r. zmniejszył się o 143,3 mln zł. W ewidencji pozabilansowej odnotowano kwotę 188,3 mln zł, tj. niższą niż przed rokiem o 164,3 mln zł.

Obniżenie portfela kredytów konsorcjalnych w 2020 r. było niewątpliwie następstwem sytuacji pandemicznej w kraju, wpływającej negatywnie na aktywność biznesową klientów.

Tabela 2. Należności kredytowe udzielone w konsorcjach z bankami spółdzielczymi* (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Zaangażowanie bilansowe	1 927 850	1 784 547	-143 303	92,6%
Zaangażowanie pozabilansowe	352 564	188 300	-164 264	53,4%
Razem	2 280 414	1 972 847	-307 567	86,5%

* Dane zarządcze Banku

Realizacja rozliczeń

W ramach działalności zreszeniowej Bank prowadzi obsługę elektronicznych rozliczeń pieniężnych, krajowych oraz zagranicznych.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. Centrum Rozliczeń Elektronicznych (CRE) Banku, w zakresie rozrachunków międzybankowych i międzyoddziałowych, obsługiwało rozliczenia 354 jednostek banków spółdzielczych i 21 jednostek Banku BPS S.A.

Liczba realizowanych przez Bank transakcji z roku na rok systematycznie rośnie (z wyjątkiem transakcji za pośrednictwem SORBNET), w tym w szczególności transakcji realizowanych na zlecenie banków spółdzielczych. Poniżej przedstawiono zestawienie ilości przeprowadzonych w 2020 r. w Zrzeszeniu zleceń wysłanych i otrzymanych za pośrednictwem CRE-Elixir, Express-Elixir oraz SORBNET.

	2020 r.	Zmiana r.r.
Zlecenia wysłane i otrzymane przez CRE-Elixir ●	213,3 mln szt.	2,8 mln szt.
Zlecenia wysłane i otrzymane przez Express-Elixir ●	376,4 tys. szt.	183,5 tys. szt.
Zlecenia wysłane i otrzymane przez SORBNET ●	225,8 tys. szt.	-20,7 tys. szt.

W ubiegłym roku realizowano również transakcje walutowe klientów Banku BPS S.A. oraz klientów zrzeszonych i współpracujących banków spółdzielczych, w 12 walutach, za pośrednictwem przelewów SEPA, ekspresowych przelewów TARGET2 oraz tradycyjnych przelewów zagranicznych systemu SWIFT. Jednakże ich liczba w porównaniu do odnotowanej przed rokiem uległa obniżeniu, z uwagi na okres pandemii i negatywny wpływ izolacji na aktywność klientów, jak również ze względu na sytuację Podkarpackiego Banku Spółdzielczego (obecnie Bank Nowy BFG S.A.).

	2020 r.	Zmiana r.r.
Przekazy walutowe otrzymywane ●	746,1 tys. szt.	-43,8 tys. szt.
Przekazy walutowe wysłane ●	213,7 tys. szt.	-11,6 tys. szt.

Wręcz z implementacją Dyrektywy PSD w UE rośnie popularność przekazów SEPA. Ze względu na niskie prowizje oraz szybki czas realizacji są najpopularniejszym typem rozliczeń dewizowych i stanowiły w 2020 r. 96,6 % wszystkich zleceń nominowanych w EUR.

	2020 r.	Zmiana r.r.
Przekazy wychodzące SEPA ●	177,9 tys. szt.	-9,2 tys. szt.
Przekazy wpływające SEPA ●	693,6 tys. szt.	-35,5 tys. szt.

Karty bankowe i bankomaty

Oferta Banku w zakresie usług kartowych zawiera pełen wachlarz produktów. Należą do niej wydawnictwo i obsługa kart płatniczych, obsługa i rozliczanie bankomatów oraz instalacja, obsługa i rozliczanie terminali POS, oferowane we współpracy z IT Card S.A. Usługi te należą do najnowocześniejszych na rynku. Oferta kart płatniczych obejmuje karty debetowe i kredytowe, w wariantach dla klientów indywidualnych, jak i instytucjonalnych, w tym karty w technologii bezstykowej Visa payWave, MasterCard PayPass oraz Naklejka Zbliżeniowa Visa. Od listopada 2019 r. wszystkie karty wydawane są jako zbliżeniowe oraz wszystkie karty (z wyjątkiem Naklejki) mogą być dodawane do urządzeń mobilnych. Klienci mogą korzystać z wirtualnej postaci swoich kart w smartfonach opartych o system operacyjny Android (Google Pay).

		2020 r.	Zmiana r.r.
Liczba kart debetowych w Zrzeszeniu	●	1 088,0 tys. szt.	75,0 tys. szt.
Liczba kart kredytowych w Zrzeszeniu	●	9,6 tys. szt.	-1,8 tys. szt.

Wraz ze wzrostem liczby wydanych kart, nastąpił przyrost realizowanych transakcji, jednakże klienci realizują więcej transakcji na mniejsze kwoty.

		2020 r.	Zmiana r.r.
Liczba zrealizowanych transakcji	●	144,5 mln szt.	16,7 mln szt.
Wartość zrealizowanych transakcji	●	25,8 mld zł	-1,7 mld zł

W Zrzeszeniu BPS funkcjonują bankomaty wyposażone w technologię Finger Vein, umożliwiające wypłatę gotówki bez użycia karty, na podstawie układu naczyń krwionośnych palca. Terminale POS akceptują karty tradycyjne oraz bezstykowe i mobilne, a także umożliwiają realizowanie transakcji cashback.

		2020 r.	Zmiana r.r.
Liczba bankomatów	●	2 101 szt.	-133 szt.
Liczba terminali POS	●	11 841 szt.	-60 szt.
Liczba Cash Advance	●	348 szt.	-68 szt.

Z uwagi na wysoką cenę bankomatów, kosztów utrzymania urządzeń oraz rosnącego udziału transakcji bezgotówkowych, liczba urządzeń ma tendencję spadkową.

W 2020 r. wdrożona została usługa BLIK. Do końca ubiegłego roku uruchomiono ją w 77 bankach spółdzielczych, a liczba aktywnych klientów korzystających z tej usługi na koniec roku przekroczyła 10 tysięcy.

5.2. Działalność komercyjna Banku

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków spółdzielczych działalność komercyjną poprzez sieć liczącą 22 placówki sprzedażowe na terenie kraju. Oferuje szerokie spektrum rozwiązań finansowych, na które składają się produkty rozliczeniowe, kredytowe, skarbowe oraz związane z oszczędzaniem i inwestowaniem. Bank zapewnia także dostęp do wachlarza usług dodatkowych, dostarczanych zarówno przez podmioty z Grupy Kapitałowej (leasing, faktoring, jednostki funduszy inwestycyjnych), jak te zaczerpnięte z szerokiej oferty rynkowej (ubezpieczenia). Oferta produktowa Banku na bieżąco dostosowywana jest do wymagań rynku – preferencji i potrzeb klientów, otoczenia konkurencyjnego, standardów rynkowych oraz wymagań regulacyjnych. W swojej działalności Bank stosuje podział klientów na następujące segmenty rynkowe:

- 1) klienci detaliczni;
- 2) klienci biznesowi w tym rolnicy;

3) jednostki samorządu terytorialnego (JST).

Głównym kanałem dystrybucji jest sieć oddziałów własnych, uzupełniania dla wybranych segmentów przez pośredników finansowych.

Segment bankowości detalicznej

W swojej ofercie dla klientów detalicznych Bank posiada pełną gamę **produktów oszczędnościowych, rozliczeniowych oraz kart płatniczych** (wydawane w ramach organizacji Mastercard i Visa). W 2020 r. oferta w tym zakresie została znacznie rozszerzona i unowocześniona poprzez wprowadzenie usług mobilnych.

Bank prowadził akcje promocyjne wspierające wydawanie i użytkowanie kart płatniczych, co miało dodatkowe znaczenie w okresie pandemii (potrzeba minimalizacji kontaktów bezpośrednich, gdzie rezygnacja z używania gotówki ma duże znaczenie w codziennym funkcjonowaniu).

Oferta kredytowa obejmuje kredyty gotówkowe, kredyty hipoteczne oraz karty kredytowe w systemach dwóch organizacji płatniczych Visa i Mastercard. W 2020 r. oferta kredytów hipotecznych wspierana była promocjami cenowymi, związanymi z zakupem dodatkowych produktów. Oferty promocyjne od 3 lat plasują kredyty hipoteczne Banku BPS S.A. w czołówkach niezależnych rankingów i wpływają pozytywnie na osiąganie celów sprzedażowych i przychodowych.

W 2020 r. wprowadzony został kredyt gotówkowy na cele ekologiczne. Stanowił on bazę jako produkt wzorcowy dla banków zrzeszonych, a dzięki prowadzonej kampanii reklamowej pomagał w budowaniu wizerunku Zrzeszenia i Banku, jako organizacji odpowiadającej na współczesne trendy rynkowe.

Bank BPS S.A. prowadzi działalność w zakresie **dystrybucji ubezpieczeń**, jako agent ubezpieczeniowy 8 towarzystw ubezpieczeniowych. Oferta ubezpieczeniowa obejmuje zarówno ubezpieczenia na życie, ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne przeznaczone dla klientów indywidualnych, biznesowych oraz sektora rolnego.

Segment bankowości biznesowej i JST

Oferta rachunków przeznaczonych dla klientów biznesowych dopasowana jest do segmentu wykonywanej działalności i jej specyfiki. Rozwiązania dla siebie mogą znaleźć zarówno przedsiębiorcy rozpoczynający działalność gospodarczą, jak też firmy poszukujące kont indywidualnie dostosowanych do swoich potrzeb. W ofercie znajdują się także: rachunki pomocnicze umożliwiające wydzielenie środków na określone cele np. składki ZUS lub płace, rachunki powiernicze, w tym zamknięty mieszkaniowy rachunek powierniczy oraz otwarty mieszkaniowy rachunek powierniczy, rachunki lokacyjne, a także lokaty terminowe oraz typu overnight (O/N). Rachunki w Banku prowadzone są zarówno w złotych, jak i w walutach wymiennalnych (EUR, USD, GBP).

W ramach **oferty produktów kredytowych**, klienci mogą wnioskować o kredyty w rachunku bieżącym, obrotowe, rewolwingowe, inwestycyjne oraz pomostowe (w tym pod dotacje UE). Dostępna jest także kredytowa linia hipoteczna. Bank udziela ponadto kredytów z gwarancjami Banku Gospodarstwa Krajowego, umożliwiając wykorzystanie dopłat do oprocentowania oraz różnorodnych gwarancji.

Bank posiada ofertę produktową zapewniającą kompleksową **obsługę budżetów samorządów**, zarówno dużych miast, jak i powiatów oraz małych gmin. Oferta obejmuje m.in. bieżące zarządzanie środkami finansowymi, produkty kredytowe, a także doradztwo w zakresie finansowania inwestycji. Bank aktywnie uczestniczy w zamówieniach publicznych na kompleksową obsługę budżetu oraz udzielanie kredytów na finansowanie niedoboru budżetu czy innych wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez samorządy.

Przeciętne stopy procentowe stosowane przez Bank

Średnie nominalne oprocentowanie depozytów złotych kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.
Osoby fizyczne	1,30%	0,83%
Podmioty gospodarcze	0,45%	0,12%
Jednostki Samorządu Terytorialnego	1,15%	0,50%

Średnie nominalne oprocentowanie kredytów kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2019 r.	2020 r.
Osoby fizyczne	3,98%	3,04%
- kredyty mieszkaniowe	3,85%	2,98%
- kredyty gotówkowe	6,66%	6,50%
Podmioty gospodarcze	4,90%	2,48%
Jednostki Samorządu Terytorialnego	2,53%	1,50%

5.3. Rynek pieniężny i kapitałowy

Polityka inwestycyjna Banku w 2020 r. związana była ściśle z uwarunkowaniami makroekonomicznymi oraz bieżącą sytuacją na rynku międzybankowym, zaistniałymi w związku z pandemią Covid-19. Niemniej, podobnie jak w latach poprzednich koncentrowała się na realizacji zadań zrzeszeniowych, tj. głównie na obsłudze finansowej banków spółdzielczych, zagospodarowywaniu nadwyżek środków pieniężnych oraz zapewnianiu bezpieczeństwa płynnościowego Zrzeszenia.

Środki pozyskane

Środki pozyskane przez Bank na rynku pieniężnym i kapitałowym na koniec 2020 r. wyniosły 24,0 mld zł i w porównaniu do stanu odnotowanego przed rokiem zwiększyły się o 1,3 mld zł, tj. o 5,6 %.

Tabela 3. Środki pozyskane na rynku pieniężnym i kapitałowym (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Środki pozyskane*, z tego:	22 765 118	24 041 563	1 276 445	105,6%
Zobowiązania wobec banków spółdzielczych, z tego:	22 414 027	23 690 472	1 276 445	105,7%
- depozyty banków spółdzielczych**	22 338 528	23 613 656	1 275 128	105,7%
- obligacje zwykłe niepodporządkowane	75 499	76 816	1 317	101,7%
Obligacje podporządkowane Banku	351 091	351 091	0	100,0%

* z wyłączeniem odsetek bilansowych oraz korekty wartości

** z wyłączeniem środków zgromadzonych na Funduszu Pomocowym

Największy udział w strukturze pozyskanych środków stanowią zobowiązania wobec banków spółdzielczych. BS-y swoje nadwyżki finansowe lokują w Banku głównie w formie depozytów (złotowych i walutowych), w tym depozytu obowiązkowego.

Według stanu na 31.12.2020 r. depozyty banków spółdzielczych ukształtowały się na poziomie 23,6 mld zł i w ciągu roku wzrosły o 1,3 mld zł, tj. o 5,7 %. Większość swoich środków BS-y lokowały w depozyty krótkoterminowe (overnight, jednodniowe i do 1 miesiąca), co związane było z chęcią elastycznego zarządzania bieżącą płynnością oraz stosunkowo płaską krzywą stóp procentowych, co zwiększało atrakcyjność cenową depozytów o krótszych terminach.

Banki spółdzielcze część swoich środków lokują również w formie depozytu obowiązkowego. Zgodnie z zapisami Załącznika nr 2 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, jego wysokość ustalana jest w styczniu i lipcu każdego roku i stanowi kwotę odpowiadającą 9 % średniego stanu depozytów (od którego naliczana jest rezerwa obowiązkowa) poszczególnych uczestników Systemu Ochrony w czerwcu i grudniu każdego roku. Według stanu na 31.12.2020 r. na rachunkach depozytu obowiązkowego złożone były środki o wartości 7,0 mld zł, określone na podstawie aktualizacji dokonanej w lipcu 2020 r. W porównaniu do stanu odnotowanego przed rokiem, kwota ta zwiększyła się o 0,9 mld zł, tj. o 13,9 %.

W ramach zobowiązań wobec banków spółdzielczych w bilansie Banku znajdują się obligacje zwykle niepodporządkowane. Na koniec 2020 r. wyniosły one 76,8 mln zł i w zestawieniu z wielkością odnotowaną w 2019 r. zwiększyły się o 1,3 mln zł. Było to wynikiem emisji obligacji serii BPS0525 przeprowadzonej w marcu 2020 r. skierowanej do zrzeszonych i współpracujących banków spółdzielczych. Celem emisji powyższych instrumentów była poprawa struktury terminowej pasywów Banku poprzez pozyskanie środków o dłuższym terminie przeliczenia i długim terminie zapadalności. Pozyskane środki pozytywnie wpływają na nadzorcze miary płynności, a dla banków spółdzielczych stanowią atrakcyjną ofertę inwestycyjną.

Wartość obligacji podporządkowanych na koniec 2020 r. wyniosła 351,1 mln zł i w porównaniu do stanu odnotowanego na koniec 2019 r. nie uległa zmianie.

Środki angażowane

Według stanu na 31.12.2020 r. środki angażowane na rynku pieniężnym i kapitałowym wyniosły łącznie 18,1 mld zł i w porównaniu do poziomu odnotowanego przed rokiem zwiększyły się o 2,4 mld zł, tj. o 15,0 %.

Tabela 4. Środki angażowane na rynku pieniężnym i kapitałowym (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Środki angażowane, z tego:	15 759 891	18 117 427	2 357 536	115,0%
Rachunki bieżące	79 906	508 444	428 538	636,3%
Lokaty międzybankowe	155 643	136 939	-18 704	88,0%
Należności z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	15 051	21 022	5 971	139,7%
Dłużne papiery wartościowe	14 654 236	16 679 005	2 024 769	113,8%
Papiery kapitałowe i dłużne pozostałe	855 055	772 017	-83 038	90,3%

Bank lokując pozyskane środki na rynku pieniężnym i kapitałowym stosował przede wszystkim zasadę efektywnego i bezpiecznego zarządzania płynnością Zrzeszenia BPS, z uwzględnieniem wszystkich rekomendacji i regulacji nadzorczych. Dlatego też, w 2020 r. znaczną część środków angażowano w instrumenty skarbowe. Bank prowadził politykę inwestycyjną mając na uwadze ograniczanie ekspozycji narażonych na ryzyko stopy procentowej i walutowe, zgodnie z nałożonymi limitami zaangażowania.

Stan dłużnych papierów wartościowych na 31 grudnia 2020 r. wyniósł 16,7 mld zł i w ciągu roku zwiększył się o 2,0 mld zł, tj. o 13,8 %. Wielkość portfela instrumentów dłużnych determinowana jest wysokością pozyskanych pasywów, w tym głównie zobowiązań wobec banków spółdzielczych. Wzrost w 2020 r. poziomu depozytów banków spółdzielczych spowodował zwiększenie stanu dłużnych papierów wartościowych. Dodatkowo, zmniejszenie stanu środków utrzymywanych w formie rezerwy obowiązkowej w NBP (skutek obniżenia stopy rezerwy obowiązkowej z poziomu 3,5 % do 0,5 %) uwolniło dodatkowe środki płynnościowe, które Bank mógł przeznaczyć na zakup papierów wartościowych.

Tabela 5. Stan dłużnych papierów wartościowych* (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Dłużne papiery wartościowe, z tego:	14 654 236	16 679 005	2 024 769	113,8%
Bony pieniężne	5 680 076	5 817 788	137 712	102,4%
Obligacje Skarbu Państwa	7 707 658	7 544 398	-163 260	97,9%
Obligacje komunalne	1 122 331	1 191 591	69 260	106,2%
Obligacje komercyjne	66 183	62 090	-4 093	93,8%
Papiery banków komercyjnych	77 988	2 063 138	1 985 150	2 645,5%

* dane zarządcze Banku

Największy przyrost w stosunku do wielkości odnotowanej na koniec poprzedniego roku nastąpił w przypadku papierów wartościowych banków komercyjnych (o 2,0 mld zł), w rezultacie objęcia w lipcu 2020 r. 5-letnich obligacji BGK o stałej stopie procentowej, niskim ryzyku kredytowym (obligacje objęte gwarancją Skarbu Państwa) oraz stosunkowo wysokiej rentowności. Instrumenty te wyemitowane zostały w odpowiedzi na pogarszającą się sytuację gospodarczą kraju, na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Zwiększenie zaangażowania odnotowano również w przypadku bonów pieniężnych (o 137,7 mln zł) oraz obligacji komunalnych (o 69,3 mln zł).

Nieznaczny spadek nastąpił natomiast w przypadku Obligacji Skarbu Państwa (o 0,2 mld zł), co było wynikiem dokonanej sprzedaży części portfela tych papierów, w związku ze sprzyjającą sytuacją rynkową.

Stan inwestycji kapitałowych i pozostałych instrumentów dłużnych na koniec 2020 r. wyniósł 772,0 mln zł i w ciągu roku zmniejszył się o 83,0 mln zł, tj. o 9,7 %.

Tabela 6. Stan inwestycji kapitałowych* (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Inwestycje kapitałowe, z tego:	561 755	503 382	-58 373	89,6%
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	548 944	491 583	-57 361	89,6%
Akcje mniejszościowe	11 654	10 629	-1 025	91,2%
Udziały mniejszościowe	1 157	1 170	13	101,1%
Pozostałe instrumenty dłużne, z tego:	293 300	268 635	-24 665	91,6%
Jednostki uczestnictwa w f-szach inwestycyjnych FIO	225 113	179 675	-45 438	79,8%
Akcje Visa Inc	68 187	88 960	20 773	130,5%
Razem	855 055	772 017	-83 038	90,3%

* dane zarządcze Banku

Obniżenie zaangażowania odnotowano głównie w przypadku:

- 1) inwestycji w podmioty zależne i stowarzyszone (o 57,4 mln zł), co było przede wszystkim rezultatem:
 - a) umorzenia części certyfikatów inwestycyjnych oraz zmniejszenia wartości niektórych certyfikatów na skutek pogorszenia ich wyceny (łącznie o 60,7 mln zł).
Jednocześnie dokonano objęcia nowej serii certyfikatów UP FIZ AN na kwotę 5,0 mln zł;
 - b) dokonania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości na zaangażowanie kapitałowe w spółkę Dom Maklerski Banku BPS S.A. na kwotę 3,6 mln zł,
Równocześnie rozwiązano odpisy aktualizujące na zaangażowanie kapitałowe w BPS Leasing S.A. (1,8 mln zł) i CRUZ Sp. z o.o. (0,2 mln zł);

2) jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych FIO (o 45,4 mln zł), co było efektem umorzenia części jednostek oraz spadku wyceny.

Wzrost zaangażowania odnotowano natomiast w przypadku akcji Visa Inc. (o 20,8 mln zł), w rezultacie zwiększenia ich wyceny.

VI. DZIAŁALNOŚĆ REALIZOWANA PRZEZ SPÓŁKI GRUPY

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej zapewniają kompleksową obsługę finansową poprzez udostępnienie klientom w jednym miejscu wystandaryzowanych produktów, zarówno dla klientów Banku, jak i zrzeszonych banków spółdzielczych.

Dom Maklerski Banku BPS S.A. – oferuje usługi w zakresie wykonywania zleceń na regulowanym rynku giełdowym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, na rynku Catalyst oraz New Connect. W 2020 r. Spółka prowadziła swoją działalność poprzez sieć Punktów Usług Maklerskich i za pośrednictwem Agenta Firmy Inwestycyjnej, gdzie Bank występował w roli oferującego produkty Domu Maklerskiego, a faktyczne czynności maklerskie wykonywał DM, do którego trafiały zlecenia. Ponadto, w związku z wejściem w życie od dnia 1 lipca 2019 r. przepisów związanych z obowiązkową dematerializacją obligacji i certyfikatów inwestycyjnych w KDPW, Dom Maklerski w 2020 r. kontynuował proces otwierania nowych rachunków aktywów niepublicznych. Spółka przeprowadzała emisje obligacji komunalnych oferując nabywanie ich zrzeszonym bankom spółdzielczym. Bank w 2020 r. aktywnie poszukiwał nabywcy na 100 % akcji Spółki, czego rezultatem było podpisanie w styczniu 2021 r. Warunkowej Umowy Sprzedaży Akcji Spółki na rzecz inwestora zewnętrznego.

BPS TFI S.A. – zajmuje się tworzeniem otwartych i zamkniętych funduszy inwestycyjnych oraz ich zarządzaniem. Ponadto, Spółka oferuje szeroki zakres funduszy inwestycyjnych różnych klas aktywów, programy systematycznego inwestowania i usługi z zakresu zarządzania portfelami – „Asset Management”. W 2020 r. Spółka kontynuowała prowadzenie Pracowniczych Programów Emerytalnych i Pracowniczych Planów Kapitałowych oraz kontynuowała sprzedaż nowych produktów oszczędnościowych – Indywidualne Konta Emerytalne (IKE) i Indywidualne Konta Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE). W 2020 r. BPS TFI przejęło zarządzanie kilkunastoma funduszami otwartymi i zamkniętymi od innych TFI.

Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o. – jest producentem i integratorem rozwiązań informatycznych obsługujących instytucje z sektora bankowego, administruje systemami informatycznymi Banku i banków spółdzielczych oraz nadzoruje rozwój infrastruktury technicznej w całym Zrzeszeniu. Podmiot ten jako jednostka stowarzyszona wdraża oprogramowania i aplikacje, świadczy usługi szkoleniowe i konsultingowe, buduje i integruje zarówno sieci lokalne, jak i rozległe sieci komputerowe, dostarcza i instaluje sprzęt komputerowy. Spółka opracowuje rozwiązania IT dla podmiotów z Grupy Kapitałowej i banków spółdzielczych oraz zapewnia niezbędne systemy informatyczne.

BPS Leasing S.A. – świadczy kompleksowe usługi leasingu środków trwałych dla klientów Grupy Kapitałowej i zrzeszonych banków spółdzielczych. Spółka w 2020 r. prowadziła aktywną sprzedaż leasingu klasycznego poprzez Oddziały Banku oraz zrzeszone banki spółdzielcze i równolegle współpracowała z Bankiem w zakresie produktów objętych wykupem.

BPS Faktor S.A. – świadczy usługi faktoringowe dla klientów Banku oraz zrzeszonych banków spółdzielczych. Oferta produktowa Spółki obejmuje finansowanie w ramach faktoringu z regresem (niepełnego), faktoringu bez regresu (pełnego) oraz faktoringu odwrotnego (finansowanie dostaw). Dodatkowo, Spółka zapewnia klientom usługi monitorowania i administrowania należnościami, jak również dochodzenie roszczeń.

BPS Nieruchomości Sp. z o.o. – Spółka powołana do obsługi administracyjnej, zarządzania majątkiem Banku BPS S.A., podmiotów z Grupy BPS oraz innych podmiotów zewnętrznych.

Veni S.A. - powołana w celu restrukturyzacji majątku jednego z kredytobiorców Banku. Spółka w 2019 r. sprzedała zorganizowaną część przedsiębiorstwa podmiotowi branżowemu i aktualnie nie prowadzi działalności operacyjnej.

Con-Finance Sp. z o.o. – powołana do prowadzenia restrukturyzacji wierzytelności.

FW Południe Sp. z o.o. – powołana do przygotowania, realizacji i bieżącej eksploatacji farm wiatrowych.

Uzdrowisko Iwonicz S.A., Zakład Leczniczy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A., Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A., Uzdrowisko Konstancin-Zdrój S.A. – prowadzą działalność uzdrowską i sanatoryjną.

UP Nieruchomości S.A. – prowadzi działalność w zakresie wynajmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.

G81 Inwestycje 1 S.A., G81 Inwestycje 2 S.A., G81 Inwestycje 3 S.A., G81 Inwestycje 4 S.A., G81 Inwestycje 5 S.A. – spółki specjalnego przeznaczenia będące jednostkami stowarzyszonymi, powołanymi w celu inwestycji bezpośrednich i pośrednich na rynku nieruchomości komercyjnych.

BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. – jednostka stowarzyszona zajmująca się świadczeniem usług najmu pomieszczeń oraz wyposażenia.

ABC Finanse S.A., BPS Doradztwo S.A., QRS Finanse S.A. oraz **Solar City Szczecin Sp. z o.o.** – spółki nie prowadzą działalności i zostały postawione w stan likwidacji w 2018 i 2019 roku.

VII. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

System zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej zorganizowano w sposób zapewniający ciągły, efektywny i kompleksowy proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania, raportowania i kontroli ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka. Określa on w szczególności zakres kompetencji i odpowiedzialności uczestników tego procesu, z uwzględnieniem rozdzielenia funkcji podejmowania ryzyka, tj. operacyjnej działalności rynkowej, od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Struktura organizacyjna Banku jest dostosowana do wielkości i profilu ryzyka.

Poszczególne rodzaje ryzyka zidentyfikowane w działalności Banku zarządzane są w oparciu o procedury wewnętrzne, w tym przede wszystkim strategię i polityki zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, a także wprowadzane uchwałami Zarządu Banku instrukcje regulujące zasady zarządzania danym typem ryzyka, określające m.in. poziom akceptowalnego ryzyka w formie limitów. Obowiązujące regulacje z obszaru ryzyka podlegają okresowym przeglądom i ewentualnej weryfikacji, stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych (w tym nadzorczych) i wewnętrznych funkcjonowania Banku.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych, przy czym szczególnie istotną rolę pełni Rada Nadzorczą, Zarząd, Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO), Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAiP) i departamenty/biura odpowiedzialne za opracowanie procedur zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz pomiar, limitowanie i kontrolowanie ryzyka, w tym Biuro Ryzyka Operacyjnego, Departament Polityki Kredytowej, Departament Planowania i Analiz, Departament Ryzyka Finansowego, Departament Zgodności.

Do zadań Rady Nadzorczej Banku należy sprawowanie nadzoru nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu, zatwierdzanie strategii zarządzania ryzykiem bankowym, zasad szacowania kapitału wewnętrznego i polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w szczególności polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, polityki zarządzania ryzykiem płynności, polityki zarządzania ryzykiem rynkowym, polityki zarządzania ryzykiem modeli, polityki zgodności oraz polityki zarządzania kapitałem, nadzorowanie procesu zarządzania ryzykiem, w szczególności na podstawie cyklicznych raportów ryzyka, wybieranie członków Zarządu Banku posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji, monitorowanie skuteczności czynności wykonywanych przez członków Zarządu Banku w związku z realizacją ich zadań

w zakresie systemu zarządzania, zatwierdzanie struktury organizacyjnej Banku uwzględniającej wielkość ponoszonego ryzyka, zatwierdzanie poziomu tolerancji na ryzyko, nadzorowanie przestrzegania w Banku polityk, procedur i planów, podejmowanie na bieżąco niezbędnych czynności w ramach przysługujących Radzie uprawnień.

Z kolei Zarząd Banku, wspierany w zarządzaniu ryzykiem przez specjalistyczne komitety, odpowiada za opracowanie i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem, zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz adekwatnością kapitałową, wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań oraz zapewniającą niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania nim na drugim poziomie, akceptuje raporty dotyczące zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową, skierowane do Rady Nadzorczej, z wyłączeniem raportu strategicznych limitów tolerancji na ryzyko bankowe, który jest akceptowany przez Wiceprezesa Zarządu Banku nadzorującego Pion Finansów i Ryzyka, zarządza ryzykiem, ustala wartości progowe oraz nadzoruje i monitoruje działania podejmowane przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia w systemie zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania, zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, nadzoruje wielkość i profil ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych.

System zarządzania ryzykiem w Banku jest realizowany w ramach trzech, wzajemnie niezależnych poziomów (linii) obrony, w których:

- 1) pierwszy poziom stanowi zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) drugi stanowi zarządzanie ryzykiem obejmujące identyfikację, pomiar, monitorowanie, ocenę, kontrolowanie i raportowanie ryzyka niezależnie od zarządzania, o którym mowa w pkt 1;
- 3) trzeci poziom stanowi audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.

Pierwszy poziom jest realizowany w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku, których działalność operacyjna może generować ryzyko, w szczególności wchodzących w skład Pionu Bankowości Komercyjnej i Wsparcia, w tym w Departamencie Skarbu oraz departamentach Obszaru Rozwoju Biznesu.

Drugi poziom jest realizowany w szczególności w Pionie Finansów i Ryzyka oraz w Pionie Zarządzania Bankiem i Bankowości Spółdzielczej, w komórkach organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za pomiar, monitorowanie i raportowanie wielkości oraz profilu ryzyka, w tym w Biurze Ryzyka Operacyjnego, Departamencie Polityki Kredytowej, Departamencie Planowania i Analiz, Departamencie Ryzyka Finansowego, Departamencie Zgodności. Drugi poziom odpowiada m.in. za projektowanie i wdrażanie mechanizmów kontroli ryzyka, w celu zabezpieczenia przed ryzykiem, jego ograniczenia lub utrzymania na akceptowanym poziomie.

Trzeci poziom realizowany jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności i adekwatności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku, realizowanego przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SOZ BPS). W związku z przystąpieniem Banku do SOZ BPS elementem systemu zarządzania ryzykiem w Banku są działania kontrolne prowadzone przez Spółdzielnię SOZ BPS, za pośrednictwem komórki audytu wewnętrznego SOZ BPS, zgodnie z Zasadami organizacji i działania audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, stanowiącymi załącznik nr 11 do Umowy Systemu Ochrony.

Niezależność ww. poziomów polega na zachowaniu organizacyjnej odrębności w następujących płaszczyznach:

- 1) funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszego poziomu;
- 2) funkcja trzeciego poziomu jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony.

Sprawując nadzór nad działalnością poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej Bank m.in. monitoruje systemy zarządzania ryzykiem w podmiotach, w tym w zakresie przyjętych przez podmioty metodyk pomiaru i limitowania ryzyka, a także uwzględnia poziom ryzyka działalności spółek Grupy w ramach procesu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej. Podmioty Grupy Kapitałowej Banku są zobligowane do wprowadzenia, a następnie do

dokonywania okresowych przeglądów i aktualizacji regulacji wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, z uwzględnieniem obowiązku uprzedniego przekazania ich do opinii Banku.

7.1. Ryzyko kredytowe

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko kredytowe jako niebezpieczeństwo niewypłacalności kredytobiorcy lub braku spłaty zaciągniętych zobowiązań w terminie określonym w umowie, spowodowanych brakiem możliwości uregulowania w całości lub części zobowiązań wobec podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Ryzyko kredytowe jest związane zarówno z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi (udzielone kredyty i pożyczki), jak również z pozabilansowymi zobowiązaniami, do których zalicza się gwarancje bankowe i niewykorzystane linie kredytowe. Identyfikacja ryzyka kredytowego i zarządzanie tym ryzykiem odbywa się zarówno na poziomie pojedynczej ekspozycji kredytowej, jak i w ujęciu portfelowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i utrzymanie tego ryzyka na bezpiecznym, zdefiniowanym w apetycie na ryzyko poziomie ma zasadnicze znaczenie dla wyników prowadzonej działalności i stabilności funkcjonowania Grupy Kapitałowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej realizowane jest m.in. poprzez:

- 1) właściwą ocenę ryzyka;
- 2) skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego zarówno wobec pojedynczego klienta, jak również całego portfela kredytowego;
- 3) ostrożnościowe podejście do ryzyka, polegające na:
 - a) identyfikacji oraz ocenie aktualnych i potencjalnych źródeł jego występowania,
 - b) preferowaniu płynnych zabezpieczeń o wysokiej wartości,
 - c) stosowaniu metod ograniczania ryzyka kredytowego generowanego przez ekspozycje kredytowe,
 - d) rekomendowaniu stosowania jednolitych zasad oceny ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej.

Bank, w granicach i na zasadach wynikających z obowiązującego prawa, sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, kierując się regulacjami odnoszącymi się do nadzorowanych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

System zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej, który znajduje odzwierciedlenie w obowiązujących w Banku regulacjach, w szczególności w metodykach kredytowania i w modelach wyceny, ma charakter kompleksowy i jest zintegrowany z procesami operacyjnymi Banku. Zawiera elementy identyfikacji, pomiaru i oceny, prognozowania i monitorowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka kredytowego. Metody zarządzania ryzykiem oraz systemy pomiaru ryzyka dostosowane są do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej oraz planowanej działalności przy uwzględnieniu otoczenia, w którym działa Grupa Kapitałowa. Proces ten odbywa się w ramach zdefiniowanych zakresów odpowiedzialności oraz z wykorzystaniem odpowiedniej infrastruktury informatycznej.

Funkcjonujące w Grupie Kapitałowej regulacje dotyczą wszystkich etapów procesu kredytowego, tj. analizy kredytowej i oceny ryzyka, podejmowania decyzji kredytowych, monitoringu ekspozycji oraz kredytobiorcy i zarządzania zabezpieczeniami.

Grupa Kapitałowa kontynuuje prace nad stałą optymalizacją procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w kierunku poprawy jego efektywności i bezpieczeństwa. Doskonalone są w szczególności procedury i narzędzia pomiaru i monitorowania ryzyka.

W celu zwiększenia skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych oraz oceny wiarygodności klientów, Grupa Kapitałowa kontynuowała i rozszerzała współpracę z instytucjami zewnętrznymi, oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

W zakresie portfela kredytowego Grupa Kapitałowa:

- 1) zarządzała ryzykiem koncentracji zaangażowań, zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów;

- 2) stosowała i monitorowała limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż, regionów, zabezpieczeń i walut;
- 3) identyfikowała koncentracje zaangażowań i dokonywała oceny poziomu ryzyka kredytowego, związanego z tymi koncentracjami;
- 4) raportowała jakość portfela kredytowego Banku oraz tych podmiotów Grupy Kapitałowej, których działalność obciążona jest ryzykiem kredytowym.

Podstawowe kierunki zarządzania ryzykiem kredytowym wyznacza polityka kredytowa. Polityka kredytowa jest opracowywana w celu identyfikacji i pomiaru podejmowanego ryzyka, a także dla regularnego ustalania i weryfikowania odpowiednich parametrów ograniczających skalę narażenia na ryzyko.

Główne działania podejmowane w kreowaniu polityki kredytowej w 2020 r. były zdeterminowane pogarszającą się sytuacją gospodarczą w kraju związaną z epidemią COVID-19. Ze względu na dynamicznie zmieniającą się sytuację oraz niepewność z nią związaną, działania Banku podjęte w celu ograniczenia ryzyka kredytowego były rozłożone w czasie i obejmowały m.in.:

- 1) tymczasowe wykluczenie z finansowania sektorów gospodarki najbardziej dotkniętych skutkami pandemii;
- 2) zmiany w sprawie zasad kredytowania klientów instytucjonalnych poprzez ustalenie ostrzejszych kryteriów dla określenia maksymalnej kwoty finansowania, podniesienie wymogu minimalnego wkładu własnego, zmniejszenie maksymalnego okresu finansowania oraz rygorystyczne podejście do zabezpieczenia transakcji;
- 3) w zakresie kredytów hipotecznych, zaostrzenie maksymalnego poziomu wskaźnika Dtl i ograniczenie źródła dochodu w ocenie zdolności kredytowej klienta detalicznego.

Bank podejmował również działania wspierające klientów, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej w wyniku pandemii. W tym celu wprowadzono w Banku procedury, w ramach których możliwe było np. zawieszenie wykonania umów kredytowych przez klientów detalicznych oraz odroczenie spłaty rat kredytowych i odnowienie okresu kredytowania dla klientów instytucjonalnych na uproszczonych zasadach.

Polityka kredytowa odnosi się do poszczególnych segmentów biznesowych i portfeli kredytowych. Zawiera wytyczne w zakresie identyfikacji obszarów występowania ryzyka, ich pomiaru oraz metod ich minimalizacji do poziomu akceptowanego przez Grupę. Polityka kredytowa uwzględnia bieżącą sytuację w otoczeniu makroekonomicznym, wymogi regulacyjne i najlepsze praktyki rynkowe.

Jakość portfela kredytowego Grupy Kapitałowej determinowana jest przede wszystkim bezpośrednim wpływem portfela kredytowego jednostki dominującej, tj. Banku BPS S.A.

Tabela 7. Jakość portfela kredytowego Banku BPS S.A. oraz Grupy Kapitałowej

Wyszczególnienie	Bank BPS S.A.		Grupa Kapitałowa	
	2019	2020	2019	2020
Kredyty brutto (w tys. zł)	10 393 995	10 120 272	10 438 305	10 146 797
Kredyty ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości (w tys. zł)	1 135 084	1 129 847	1 224 221	1 229 854
Udział kredytów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości w kredytach ogółem brutto	10,92%	11,16%	11,73%	12,12%

Udział kredytów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości Grupy Kapitałowej według stanu na 31.12.2020 r. ukształtował się na poziomie 12,12 % i w ciągu roku zwiększył się o 0,39 pp. Było to konsekwencją obniżenia portfela kredytowego ogółem, przy jednoczesnym nieznacznym zwiększeniu kredytów niepracujących.

W podmiotach Grupy Kapitałowej, których działalność obciążona jest ryzykiem kredytowym znowelizowano i uaktualniono szereg regulacji i procedur dotyczących zasad oceny wiarygodności i zdolności kredytowej klientów w poszczególnych segmentach rynku, zasad monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz zasad zarządzania ryzykiem

koncentracji i monitorowania zaangażowań. W okresach miesięcznych prowadzony był monitoring portfeli kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości.

Ponadto, w 2020 r. Bank dokonał wdrożenia nowej definicji niewykonania zobowiązania (definicja default), wynikającej z Wytycznych Europejskiego Nadzoru Bankowego EBA/GL/2016/07 z 18 stycznia 2017 roku, dotyczących stosowania definicji niewykonania zobowiązania, określonych w art.178 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz z Rozporządzenia Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego. Nowa definicja default, zgodnie z wytycznymi EBA obowiązuje od 1 stycznia 2021 r. i jest stosowana w Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A., zgodnie z oczekiwaniami nadzorczymi. Zmiany dotyczą w szczególności kwestii sposobu liczenia dni zaległości w spłacie oraz stosowania progów materialności, przesłanek niewykonania zobowiązania oraz kryteriów wyjścia z default.

7.2. Ryzyko płynności

Bank i Grupa Kapitałowa definiują ryzyko płynności jako zagrożenie utraty zdolności do terminowej realizacji zobowiązań i będącą jej skutkiem potencjalną konieczność dokonywania sprzedaży aktywów na niekorzystnych warunkach lub ponoszenia dodatkowych kosztów pozyskania zewnętrznego finansowania.

Celem zarządzania płynnością jest zabezpieczenie jej poziomu dostosowanego do rzeczywistych i dających się przewidzieć potrzeb. Cel ten jest realizowany poprzez kształtowanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów w poszczególnych horyzontach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich i w głównych walutach obcych. Zarządzanie ryzykiem płynności obejmuje zarządzanie płynnością bieżącą, średnio i długoterminową oraz plany działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Płynność finansową Banku i Grupy Kapitałowej kształtują przede wszystkim środki deponowane przez banki spółdzielcze, które w istotnej części są angażowane przez Departament Skarbu w bezpieczne i płynne instrumenty dłużne emitowane przez Skarb Państwa i NBP. Źródłem finansowania aktywów Grupy Kapitałowej są ponadto depozyty bieżące i terminowe złożone przez klientów niebankowych, w szczególności stabilna część salda środków pozyskanych od osób prywatnych i podmiotów gospodarczych. Od poziomu stabilnej bazy depozytowej ściśle zależy rozwijanie obligacji kredytowego Banku, w tym portfela kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi.

Z uwagi na pełnioną rolę Banku Zrzeszającego, a także fakt, że Bank jest największym uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, za szczególnie istotne uznawane jest zarządzanie ryzykiem płynności, w tym kształtowanie poziomu płynności w sposób gwarantujący spełnienie przez Bank wymogów w zakresie minimalnego poziomu mierników nadzorczych, tj. LCR (wskaźnika dotyczącego wymogu pokrycia wypływów netto) oraz długoterminowych miar KNF.

W ramach zabezpieczenia płynności członków Zrzeszenia BPS, Bank wykonuje czynności, do których zalicza się w szczególności:

- 1) utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za BS na poziomie wymaganym przez NBP;
- 2) zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych BS;
- 3) sprzedaż zrzeszonym BS bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku międzybankowym;
- 4) dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od BS;
- 5) udzielanie lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń i gwarancji bankowych.

Zgodnie z obowiązującymi procedurami, w ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności w Banku dokonywany jest pomiar, monitorowanie i raportowanie płynności finansowej, obejmujący:

- 1) dzienne analizy wpływów i wypływów środków ze złotowego rachunku nostro Banku w NBP, pozwalające na efektywne zagospodarowywanie środków, z uwzględnieniem obowiązku utrzymania rezerwy obowiązkowej za Bank i zrzeszone BS na wymaganym poziomie;
- 2) wyliczanie na każdy dzień roboczy poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów;

- 3) codzienne opracowywanie raportów luki płynności, uwzględniających kalkulację wskaźników płynności dla wybranych horyzontów czasowych;
- 4) wyliczanie w trybie dziennym nadzorczych mierników płynności, w tym długoterminowych miar płynności KNF oraz wskaźnika LCR, zarówno w ujęciu jednostkowym Banku, jak i skonsolidowanym za System Ochrony Zrzeszenia BPS, którego Bank jest uczestnikiem od grudnia 2015 r.;
- 5) dzienną analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 6) badanie płynności długoterminowej Banku.

Zapisy Regulaminu Finansowego Zrzeszenia oraz Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wprowadziły w Zrzeszeniu BPS depozyt obowiązkowy. Jego funkcjonowanie i utrzymywanie się relatywnie wysokiego salda depozytów bieżących i terminowych zrzeszonych BS stabilizowały w 2020 r. sytuację płynnościową Banku. Na potrzeby oceny sytuacji płynnościowej Zrzeszenia BPS, w oparciu o dane ze sprawozdawczości obligatoryjnej, Bank przeprowadza analizy, obejmujące raportowanie podstawowych pozycji bilansowych Banku i zrzeszonych BS oraz szacunek poziomu nadzorczych miar płynności Zrzeszenia.

Na mocy decyzji KNF Bank uzyskał zwolnienie z przestrzegania wymogu wskaźnika LCR na zasadzie indywidualnej i został zobowiązany do dotrzymywania wymaganego jego minimalnego poziomu w ujęciu skonsolidowanym, tj. dla wskaźnika kalkulowanego dla banków należących do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Według stanu na koniec 2020 r. wskaźnik LCR za System Ochrony, tj. skalkulowany z uwzględnieniem danych Banku i 326 BS, wyniósł 298,1 %.

Szczególnie istotne z punktu widzenia utrzymania adekwatnego do potrzeb poziomu płynności jest utrzymywanie przez Bank odpowiednio wysokiego salda aktywów płynnych, zabezpieczających realizację aktualnych i potencjalnie realnych potrzeb płynnościowych Banku i zrzeszonych BS oraz prowadzenie działalności w ramach zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko płynności. Według stanu na koniec 2020 r. wartość aktywów płynnych Banku, w skład których wchodziły przede wszystkim łatwo zbywalne bony pieniężne i skarbowe papiery dłużne, wynosiła 17 323,2 mln zł i stanowiła 127 % wymaganego minimalnego ich poziomu oraz 59,9 % sumy bilansowej Banku. Dla porównania, na koniec 2019 r. wartość środków płynnych wyliczona została na 13 604,7 mln zł, tj. na kwotę stanowiącą 112 % obowiązującego wówczas limitu i 49,3 % aktywów ogółem Banku.

Jednostkowy wskaźnik LCR kalkulowany za Bank zgodnie z zasadami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wyniósł na koniec 2020 r. 132,7 %, wobec 115,3 % na koniec 2019 r. i przy obowiązującym uczestników SOZ BPS minimum na poziomie 80,0 %.

Kształtowanie się w 2020 r. długoterminowych miar płynności KNF i wskaźnika LCR za Bank jednostkowo przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Miary płynności

Miara	31.12.2020	Maksimum	Minimum	Średnia	Wymagane wartości minimalne
M3	2,01	2,01	1,49	1,80	1,00
M4	1,11	1,17	1,07	1,13	1,00
LCR	132,7 %	139,1 %	109,1 %	120,7 %	80,0%

Na potrzeby oceny płynności spółki Grupy Kapitałowej zobowiązane są do przekazywania do Banku miesięcznych raportów ekspozycji na to ryzyko, obejmujących zestawienie luki płynności i informacje o wewnętrznych miarach wykorzystywanych do oceny poziomu płynności finansowej w spółkach zależnych, takich jak:

- 1) wskaźnik bieżącej płynności, stanowiący relację majątku obrotowego do zobowiązań bieżących;
- 2) wskaźnik szybkiej płynności, będący relacją majątku obrotowego pomniejszonego o zapasy i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe do zobowiązań bieżących;
- 3) analiza przepływu środków, zawierająca ocenę realnych przepływów gotówkowych z uwzględnieniem terminów pozostałych do realizacji płatności i możliwości upłynnienia aktywów.

W ramach comiesięcznej analizy dotyczącej ryzyka finansowego w działalności Banku przygotowywana jest ocena sytuacji płynnościowej Grupy Kapitałowej, z uwzględnieniem danych Banku i spółek Grupy, prezentująca m.in. kształtowanie się dla Grupy Kapitałowej urealnionych wskaźników płynności (do 1, do 3 i do 12 miesięcy) oraz nadzorczej miary płynności M4.

7.3. Ryzyko rynkowe

Zarządzanie ryzykiem rynkowym ma na celu ograniczanie negatywnego wpływu zmiany parametrów rynkowych, w tym stóp procentowych, kursów walutowych i cen instrumentów finansowych oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen, na sytuację finansową Banku oraz Grupy Kapitałowej, przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności i atrakcyjności oferty skierowanej do klientów.

W procesie monitorowania ryzyka rynkowego stosowane są m.in.:

- 1) modele wartości zagrożonej VaR;
- 2) analizy wrażliwości BPV;
- 3) analizy scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Najważniejszym rodzajem ryzyka rynkowego identyfikowanym w działalności Banku i Grupy Kapitałowej jest ryzyko stopy procentowej, a najwyższy poziom ekspozycji z jego tytułu występuje w Banku. Na potrzeby analizy wrażliwości Banku na ryzyko stopy procentowej wykonywane są oceny profilu ryzyka dla 4 jego kategorii, tj. ryzyka terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości. Trzy z ww. rodzajów ryzyka, tj. ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, bazowe oraz opcji klienta są monitorowane w szczególności na potrzeby oceny ekspozycji na ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego. Pomiar narażenia Banku na ryzyko dokonywany jest w oparciu o analizy luki niedopasowania aktywnych i pasywnych pozycji bilansowych, z uwzględnieniem ich podziału według terminów przeszacowania, rodzaju stawek bazowych i waluty. Najistotniejszymi w działalności Banku z punktu widzenia udziału w wyniku odsetkowym Banku i jego funduszach własnych są ryzyko terminów przeszacowania i ryzyko bazowe.

Dla potrzeb kontroli ekspozycji na ryzyko walutowe Bank monitoruje poziom maksymalnej otwartej pozycji walutowej na koniec dnia oraz limit pozycji intraday. Na przestrzeni całego 2020 r. wielkość pozycji walutowej Banku nie powodowała konieczności tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

W 2020 r., podobnie, jak w roku poprzednim, skala działalności handlowej Banku była znacząca, a Bank był zobligowany do wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.

Zgodnie z wewnętrznymi regulacjami, ekspozycja Banku i Grupy Kapitałowej na ryzyko rynkowe podlega monitoringowi i ocenie, które są prowadzone w oparciu o cykliczne informacje przekazywane Bankowi przez spółki Grupy i raportowane Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej nie rzadziej niż kwartalnie, w ramach Systemu Informacji Kierownictwa.

7.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne w Banku oraz Grupie Kapitałowej definiuje się jako ryzyko wystąpienia straty, wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach Grupy Kapitałowej jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez: obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości i adekwatności reakcji na zdarzenia wewnętrzne i zewnętrzne oraz zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania podmiotów.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

W 2020 r. dokonano corocznego przeglądu systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku. W wyniku przeglądu dokonano aktualizacji wewnętrznych aktów prawnych regulujących proces zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem outsourcingu czynności bankowych oraz przygotowano procedury wzorcowe. Komórka merytoryczna ds. ryzyka

operacyjnego w Banku opiniowała również projekty regulacji z zakresu ryzyka operacyjnego opracowane przez pozostałe podmioty z Grupy Kapitałowej.

W 2020 r. wykorzystanie limitów tolerancji na ryzyko operacyjne w Banku i spółkach z Grupy Kapitałowej nie przekroczyło założonego poziomu.

Dokonywano bieżącej identyfikacji ryzyka operacyjnego oraz monitorowano obszary szczególnie narażone na ten rodzaj ryzyka przy pomocy kluczowych wskaźników ryzyka, dla których zostały określone odpowiednie wartości progowe. We wszystkich kwartałach 2020 r. większość kluczowych wskaźników ryzyka (KRI) dla Banku i pozostałych podmiotów Grupy Kapitałowej przyjmowało poziom akceptowalny. Definicje wskaźników opracowywano w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego w Banku oraz w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej. W 2020 r. przeprowadzono przegląd listy obowiązujących w Banku KRI, w wyniku którego zdefiniowano nowe wskaźniki oraz wprowadzono zmiany w istniejących wskaźnikach.

W celu zidentyfikowania potencjalnych zdarzeń operacyjnych, które mogą wystąpić w 2021 r., w IV kw. 2020 r. w Banku oraz istotnych spółkach z Grupy Kapitałowej przeprowadzono proces analiz scenariuszowych. Zdefiniowano działania mitygujące, mające na celu zapobieganie wystąpieniu potencjalnych zdarzeń. Określano również możliwy wpływ zidentyfikowanych zagrożeń na inne podmioty Grupy Kapitałowej.

W ramach funkcjonującego systemu spółki przekazywały do Banku: bieżące raporty o istotnych stratach, kwartalne raporty o wszystkich zdarzeniach operacyjnych (zestawienie ilościowe i wartościowe oraz raporty szczegółowe o zdarzeniach), raporty z monitoringu zdarzeń z minionych okresów, wyniki pomiaru ryzyka przy pomocy wskaźników KRI i wykorzystania limitów tolerancji na ryzyko operacyjne oraz roczny raport z wynikami procesu analiz scenariuszowych. Na podstawie przesłanych raportów Bank dokonywał oceny wielkości i profilu ryzyka operacyjnego związanego z działalnością podmiotów zależnych oraz ocenę wpływu poziomu ryzyka operacyjnego generowanego przez podmioty na poziom i profil ryzyka Banku.

Mając na uwadze poprawę jakości i kompletności bazy zdarzeń operacyjnych, w 2020 r. w Banku dokonano dwukrotnie kompleksowej rekonyliacji bazy zdarzeń operacyjnych z innymi źródłami danych. Przeprowadzono również rekonyliację danych z systemem finansowo-księgowym w trybie miesięcznym, a także bieżące konsultacje z komórkami i jednostkami organizacyjnymi w zakresie zdarzeń nierozliczonych. Komórka ds. ryzyka operacyjnego w Banku weryfikowała również prawidłowość ewidencji zdarzeń operacyjnych w spółkach zależnych na podstawie otrzymanych ze spółek raportów.

Podejmowano szereg działań w celu ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków realizacji tego ryzyka. Do metod stosowanych w Grupie Kapitałowej należą:

- odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów i procedur,
- mechanizmy kontrolne, m.in. procedury, podział obowiązków, autoryzacja, kontrola dostępu, kontrola fizyczna, szkolenia,
- modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowalnego,
- wyeliminowanie procesów, produktów, systemów, które generują ryzyko,
- zabezpieczenia fizyczne, zabezpieczenia finansowe, plany awaryjne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej wspierany jest przez system informatyczny, służący do ewidencji zdarzeń operacyjnych, definiowania i wyliczania wartości KRI oraz przeprowadzania procesów samooceny ryzyka operacyjnego i analiz scenariuszowych.

Bank wylicza skonsolidowany wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka operacyjnego w Grupie Kapitałowej metodą wskaźnika podstawowego (BIA).

VIII. DZIAŁALNOŚĆ RESTRUKTURYZACYJNO-WINDYKACYJNA

W 2020 r. pomimo pandemii COVID-19, która wpłynęła na pogorszenie sytuacji gospodarczej w kraju i przyczyniła się do wystąpienia ograniczeń prawnych w procesach dochodzenia roszczeń, Bank kontynuował strategię redukcji portfela

kredytów „trudnych”, głównie poprzez realizację efektywnych działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych, jak i przeprowadzanie procesów sprzedaży portfeli wierzytelności.

Łączna kwota redukcji portfela kredytów „trudnych” w wyniku odzysków, uzdrowień, sprzedaży i spisania wyniosła 125,9 mln zł i była niższa niż w 2019 r. o 580,2 mln zł (z uwagi na znaczącą redukcję portfela default w 2019 r.).

	2020 r.*	Zmiana r.r.
Kwota odzysków ●	82,3 mln zł	-105,8 mln zł
Kwota „uzdrowień” w wyniku restrukturyzacji ●	3,8 mln zł	-55,5 mln zł
Sprzedaż wierzytelności ●	20,8 mln zł	-192,8 mln zł
Spisania ●	19,0 mln zł	-226,1 mln zł

* dane zarządcze Banku

Wartość odzyskanych kredytów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości oraz „uzdrowień” dotyczyła spłat i uzdrowień dokonanych zarówno w ramach procesu restrukturyzacji, jak i windykacji (prowadzonego przez Bank oraz podmioty zewnętrzne), z wyłączeniem należności pozabilansowych oraz obligacji.

W dobie pandemii i trudnej sytuacji rynkowej (fundusze sekurytyzacyjne rewidowały swoje strategie), kontynuowano procesy sprzedaży wierzytelności. W 2020 r., Bank zawarł dwie umowy cesji wierzytelności do Funduszy sekurytyzacyjnych.

Prowadzono ponadto procesy spisywania wierzytelności z ksiąg Banku - ogółem spisano z bilansu kredyty i pożyczki brutto wycenione w zamortyzowanym koszcie w łącznej kwocie 19,0 mln zł.

Z uwagi na pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorców i osób prywatnych, Bank rozpatrywał wnioski kredytobiorców dotyczące udzielenia pomocy w spłacie zaciągniętych zobowiązań. Pomoc udzielona klientom z portfela default polegała w głównej mierze na zmianie harmonogramu spłat. Najliczniejsze grupy, które uzyskały wsparcie należały do branży: przetwórstwo przemysłowe, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, budownictwo, obsługa rynku nieruchomości.

IX. NAKŁADY INWESTYCYJNE BANKU

9.1. Zarządzanie majątkiem

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. nakłady inwestycyjno-budowlane wyniosły 0,5 mln zł i w porównaniu do wielkości odnotowanej przed rokiem były niższe o 1,9 mln zł.

Z uwagi na sytuację pandemiczną w kraju i zamrożenie działalności niektórych segmentów gospodarki, nie udało się zrealizować większości zaplanowanych na 2020 r. zadań, w tym głównie w zakresie remontów i modernizacji placówek sprzedażowych (lockdown wstrzymał działalność części firm).

Poniesione w powyższym obszarze nakłady zostały w głównej mierze przeznaczone na poprawę warunków pracy oraz obsługi klientów (m.in. zakup liczarek, niszczarek oraz dodatkowego wyposażenia biurowego i meblowego), zwiększenie bezpieczeństwa funkcjonowania (wymiana zasilaczy awaryjnych UPS, rozbudowa/modyfikacja systemów: bezpieczeństwa i przeciwpożarowego) oraz pozostałe przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlane.

9.2. Rozwój technologii informatycznej

W 2020 r. nakłady inwestycyjne dotyczące projektów IT ukształtowały się na poziomie 11,1 mln zł, tj. niższym niż w roku poprzednim o 3,2 mln zł.

Realizowane przez Bank projekty ukierunkowane były przede wszystkim na udostępnienie klientom szerokiej gamy płatności mobilnych. W zakresie programu mobilne przyspieszenie w bankowości spółdzielczej, wdrożono aplikację BS Pay, umożliwiając tym samym korzystanie z płatności BLIK, jako uzupełnienie dotychczasowego Google Pay. Wdrożono również kolejne portfele cyfrowe Apple Pay, Garmin i Fitbit. W ramach dalszej cyfryzacji Zrzeszenia i rozwoju usług zdalnych wprowadzono możliwość korzystania z cyfrowej tożsamości (mojeID). Projekt ten, poprzez integrację z Węzłem

Krajowym i Profilem Zaufanym, pozwala na potwierdzenie tożsamości za pomocą danych z bankowości internetowej. Użytkownik może korzystać w szerokim zakresie z usług świadczonych on-line zarówno przez dostawców komercyjnych, jak i administrację publiczną.

Z uwagi na rozwój pandemii i wprowadzenie lockdown gospodarczego, Bank intensywnie rozwijał narzędzia i platformy informatyczne, umożliwiające klientom dotkniętym skutkami pandemii na korzystanie z pomocy w ramach programów rządowych i dopłatowych. Do najważniejszych tego typu przedsięwzięć należało przystąpienie Banku, w jednym czasie z 17 bankami komercyjnymi, do programu Polskiego Funduszu Rozwoju Tarcza 1.0 i 2.0. W ramach Tarczy 1.0 z oferowanych subwencji skorzystało ponad 24 tys. klientów.

W związku z rozwojem kanałów cyfrowych i wykonywaniem coraz większej liczby operacji on-line, Bank koncentrował się również na wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych, ograniczających ryzyka wynikające z wykorzystywanych technologii. Ustrukturyzowane zarządzanie incydentami bezpieczeństwa, rozwój narzędzi w zakresie monitoringu infrastruktury oraz program ochrony bankowości internetowej to inicjatywy, które przyczyniły się do spełnienia wymagań w zakresie podnoszenia poziomu cyberbezpieczeństwa Zrzeszenia. W ramach zrealizowanego w 2020 r. projektu „Cyberbezpieczeństwo” zostały spełnione wymagania nałożone na Bank, w związku z uznaniem go w 2019 r. za operatora usług kluczowych, zgodnie z Ustawą o Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa.

W wyniku rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 ubiegły rok był czasem intensywnej modernizacji sprzętowej. Było to związane z koniecznością przygotowania Banku, w krótkim okresie czasu, do pracy w modelu zdalnym i jednoczesnego zapewnienia ciągłości działania. Jednocześnie, Bank pomimo pandemicznych warunków kontynuował projekty technologiczne zmierzające do unowocześnienia wykorzystywanej infrastruktury i maksymalnego obniżenia poziomu awaryjności eksploatowanych systemów i sprzętu.

X. SYTUACJA FINANSOWA BANKU

10.1. Aktywa Banku

Według stanu na 31.12.2020 r. aktywa ogółem Banku BPS S.A. wyniosły 28,9 mld zł i były wyższe od wielkości osiągniętej na koniec 2019 r. o 1,3 mld zł, tj. o 4,9 %.

Tabela 9. Główne pozycje aktywów Banku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 451 608	1 903 993	-547 615	77,7%
Należności od innych banków	264 530	680 886	416 356	257,4%
Pochodne instrumenty finansowe	151	840	689	556,3%
Papiery wartościowe, z tego:	14 960 347	16 959 439	1 999 092	113,4%
– przeznaczone do obrotu	14 676	9 926	-4 750	67,6%
– obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	294 300	269 635	-24 665	91,6%
– wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	6 883 924	6 627 521	-256 403	96,3%
– wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 811	10 799	-1 012	91,4%
– wyceniane w zamortyzowanym koszcie	7 755 636	10 041 558	2 285 922	129,5%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 995 814	8 582 545	-413 269	95,4%
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	548 944	491 583	-57 361	89,6%
Wartości niematerialne	39 109	33 801	-5 308	86,4%
Rzeczowe aktywa trwałe	156 204	138 085	-18 119	88,4%
Pozostałe aktywa	152 634	122 496	-30 138	80,3%
Suma aktywów	27 569 341	28 913 668	1 344 327	104,9%

W 2020 r. odnotowano przede wszystkim zwiększenie portfela papierów wartościowych (o 2,0 mld zł), co związane było ze wzrostem pozyskanych pasywów, w tym przede wszystkim depozytów banków spółdzielczych. Nastąpiło głównie zwiększenie zaangażowania w papiery wyceniane w zamortyzowanym koszcie, przy nieznacznym spadku papierów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Powyższa sytuacja była wynikiem konieczności dostosowania portfela papierów wartościowych do strategii inwestycyjnej Banku, przy zachowaniu ograniczonego ryzyka wyceny tych instrumentów.

W 2020 r. odnotowano natomiast zmniejszenie stanu:

- 1) środków w kasie oraz Banku Centralnym (o 547,6 mln zł) – w związku z obniżeniem od 30 kwietnia 2020 r. stopy rezerwy obowiązkowej NBP;
- 2) kredytów i pożyczek udzielonych klientom (o 413,3 mln zł), przede wszystkim w rezultacie spadku portfela kredytowego podmiotów gospodarczych (skutek obniżonej aktywności klientów związanej z wybuchem pandemii, jak również celowej zmiany struktury portfela kredytowego na bezpieczniejszą, polegającą na ograniczeniu udziału kapitałochłonnych kredytów dla podmiotów gospodarczych).

Kredyty i pożyczki udzielone klientom Banku

Kredyty i pożyczki udzielone klientom na koniec 2020 r. wyniosły 8,6 mld zł i w zestawieniu z wielkością uzyskaną na koniec 2019 r. zmniejszyły się o 413,3 mln zł, tj. o 4,6 %.

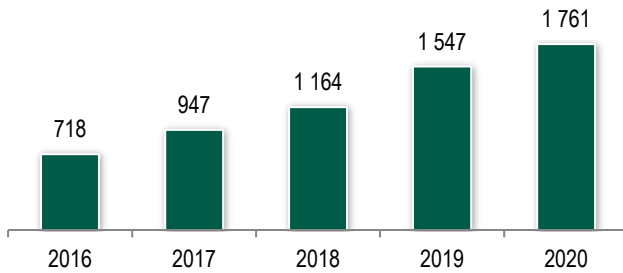
Tabela 10. Kredyty i pożyczki udzielone klientom (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, z tego:	8 995 814	8 582 545	-413 269	95,4%
w rachunku bieżącym	439 251	294 597	-144 654	67,1%
w rachunku kredytowym:	8 091 073	7 912 242	-178 831	97,8%
– klienci korporacyjni	2 747 884	2 517 527	-230 357	91,6%
– rolnicy	396 461	328 770	-67 691	82,9%
– przedsiębiorcy indywidualni	270 130	224 340	-45 790	83,0%
– osoby fizyczne	1 943 693	2 083 465	139 772	107,2%
– instytucje rządowe i samorządowe	2 732 905	2 758 140	25 235	100,9%
skupione wierzytelności	265 893	190 347	-75 546	71,6%
pozostałe należności	199 597	185 359	-14 238	92,9%

Z uwagi na ograniczone możliwości wzmocnienia kapitałowego, Bank systematycznie ogranicza przyrost kredytów w segmentach biznesowych, a aktywność sprzedażową kieruje głównie na pozyskanie kredytów z sektora JST oraz mieszkaniowych, charakteryzujących się niską kapitałochłonnością oraz ryzykiem. W rezultacie, w ubiegłym roku odnotowano przyrost wolumenu kredytów osób prywatnych oraz instytucji rządowych i samorządowych, spadek natomiast w przypadku kredytów klientów biznesowych.

Portfel kredytowy w rachunku kredytowym osób fizycznych na koniec 2020 r. wyniósł 2,1 mld zł i w zestawieniu z kwotą uzyskaną przed rokiem zwiększył się o 139,8 mln zł. Największy wpływ na zaistniałą sytuację miała skuteczna akwizycja kredytów hipotecznych, w szczególności Kredytu mieszkaniowego „Mój Dom”. Na przestrzeni 2020 r. stan bilansowy tych kredytów powiększył się o 213,2 mln zł.

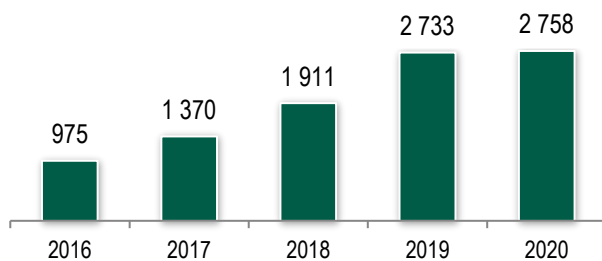
Rysunek 7. Stan kredytów Mój Dom* (w mln zł)

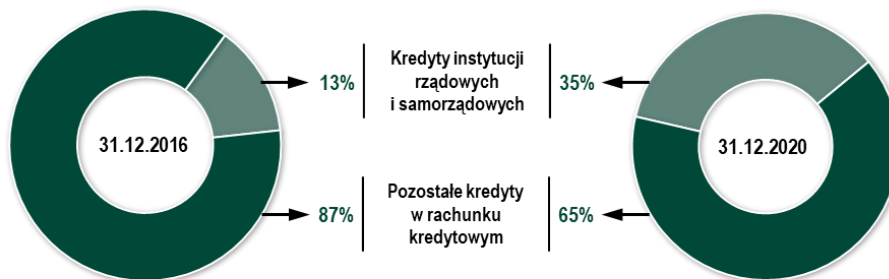
* Dane zarządcze Banku

Bank w minionych latach aktywnie uczestniczył w przetargach na finansowanie Jednostek Samorządu Terytorialnego, co wpłynęło na znaczące zwiększenie wolumenu kredytów tej grupy klientów.

Rysunek 8. Kredyty sektora instytucji rządowych i samorządowych (w mln zł)

Rysunek 9. Udział kredytów instytucji rządowych i samorządowych w kredytach ogółem w rachunku kredytowym

Według stanu na 31.12.2020 r. kredyty w rachunku kredytowym instytucji rządowych i samorządowych ukształtowały się na poziomie 2,8 mld zł i w porównaniu do poziomu odnotowanego na 31.12.2019 r. zwiększyły się o 25,2 mln zł.

10.2. Pasywa Banku

Suma bilansowa Banku w największym stopniu kształtowana jest przez zobowiązania wobec innych banków, które na koniec 2020 r. wyniosły 23,6 mld zł i stanowiły 81,7 % jej wartości. Na przestrzeni minionego roku odnotowano wzrost powyższych zobowiązań o 1,1 mld zł, wynikający ze zwiększenia poziomu depozytów głównych depozytariuszy Banku, tj. banków spółdzielczych.

Tabela 11. Główne pozycje pasywów Banku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	36	67	31	186,1%
Zobowiązania wobec innych banków	22 528 704	23 634 731	1 106 027	104,9%
Pochodne instrumenty finansowe	96	135	39	140,6%
Zobowiązania wobec klientów	3 548 857	3 815 712	266 855	107,5%
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	428 505	428 619	114	100,0%
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	234 520	193 876	-40 644	82,7%
Kapitał własny ogółem	828 623	840 528	11 905	101,4%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	27 569 341	28 913 668	1 344 327	104,9%

W ciągu 2020 r. odnotowano również wzrost stanu zobowiązań wobec klientów o 0,3 mld zł, tj. o 7,5 %, co było głównie rezultatem zwiększenia środków klientów korporacyjnych (m.in. efekt wypłaty środków w ramach programu rządowego Tarcza finansowa PFR).

Według stanu na 31.12.2020 r. kapitał własny wyniósł 840,5 mln zł i przekroczył poziom odnotowany na koniec 2019 r. o 11,9 mln zł.

Tabela 12. Kapitał własny Banku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Kapitał własny ogółem, z tego:	828 623	840 528	11 905	101,4%
Kapitał zakładowy	437 027	438 025	998	100,2%
Kapitał zapasowy	342 507	371 542	29 035	108,5%
Inne całkowite dochody	7 485	10 305	2 820	137,7%
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	-37 159	-37 159	0	100,0%
Fundusz ogólnego ryzyka	24 500	24 500	0	100,0%
Wynik roku bieżącego	27 589	6 641	-20 948	24,1%
Kapitał rezerwowy	26 674	26 674	0	100,0%

Na zwiększenie kapitału własnego Banku wpłynął przede wszystkim:

- wzrost poziomu innych całkowitych dochodów o 2,8 mln zł,
- podwyższenie kapitału zakładowego i zapasowego o środki pochodzące z emisji akcji serii AF w kwocie 2,5 mln zł (wyemitowanych na przełomie kwietnia i maja 2020 r.).

Zysk netto za 2019 r. o wartości 27,6 mln zł, za zgodą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku BPS S.A., w czerwcu 2020 r. zasilił kapitał zapasowy.

Zobowiązania wobec klientów niebankowych

Według stanu na 31.12.2020 r. zobowiązania wobec podmiotów niebankowych ukształtowały się na poziomie 3,8 mld zł i w porównaniu do wielkości uzyskanej na koniec 2019 r. zwiększyły się o 266,9 mln zł, tj. o 7,5 %.

Tabela 13. Zobowiązania w podziale na segmenty klientów (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Zobowiązania wobec klientów niebankowych, z tego:	3 548 857	3 815 712	266 855	107,5%
- klienci korporacyjni	1 712 807	2 084 733	371 926	121,7%
- rolnicy	63 846	60 227	-3 619	94,3%
- przedsiębiorcy indywidualni	178 844	228 457	49 613	127,7%
- osoby fizyczne	1 222 924	1 004 158	-218 766	82,1%
- instytucje rządowe i samorządowe	186 998	192 574	5 576	103,0%
- pozostałe podmioty	183 438	245 563	62 125	133,9%

Największy przyrost stanu depozytów w 2020 r. odnotowano w grupie klientów korporacyjnych (o 371,9 mln zł), związany głównie z wypłatami środków w ramach programu rządowego Tarcza finansowa PFR.

Na przestrzeni 2020 r. obniżyły się natomiast depozyty osób fizycznych, co było konsekwencją niepewności klientów odnośnie sytuacji rynkowej wynikającej z pandemii Covid-19.

Według struktury rodzajowej zobowiązań klientów niebankowych największą pozycję stanowią rachunki bieżące. Na koniec 2020 r. ich stan ukształtował się na poziomie 2,9 mld zł i w ciągu roku powiększył się o 213,6 mln zł.

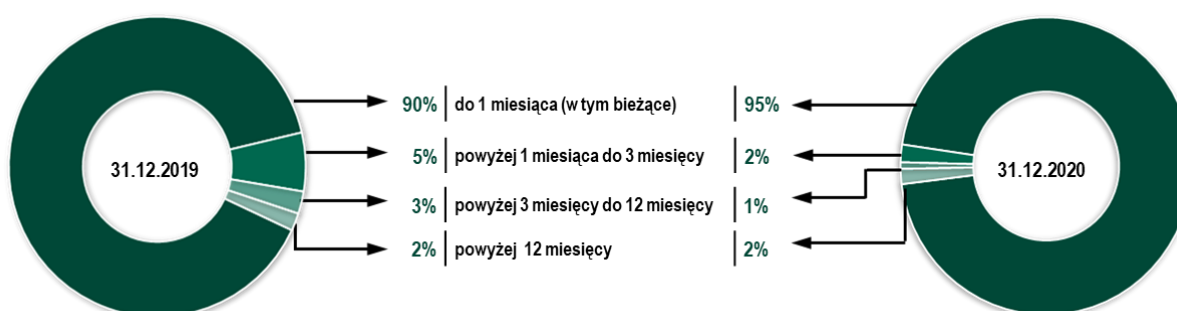
Głównymi deponentami powyższych zobowiązań byli klienci korporacyjni oraz osoby fizyczne, którzy zgromadzili łącznie 85,8 % wszystkich środków ulokowanych na rachunkach bieżących.

Depozyty terminowe według stanu na 31.12.2020 r. wyniosły 849,7 mln zł i w porównaniu do kwoty odnotowanej przed rokiem wzrosły o 44,0 mln zł. Największy udział w omawianych środkach stanowiła grupa klientów korporacyjnych (60,1 %).

Tabela 14. Zobowiązania wobec klientów niebankowych według rodzaju (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Zobowiązania wobec klientów niebankowych, z tego:	3 548 857	3 815 712	266 855	107,5%
rachunki bieżące	2 651 808	2 865 401	213 593	108,1%
depozyty terminowe	805 778	849 737	43 959	105,5%
pozostałe zobowiązania, z tego:	91 271	100 574	9 303	110,2%
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	13 763	14 766	1 003	107,3%
- pozostałe	77 508	85 808	8 300	110,7%

Poniżej przedstawiono strukturę zobowiązań wobec klientów niebankowych według terminów wymagalności. Klienci Banku swoje środki lokowali przede wszystkim na rachunkach do 1 miesiąca (w tym bieżących). W 2020 r. ich udział powiększył się o kolejne 6 pp. Niski poziom oprocentowania lokat w Banku, będący konsekwencją obniżki rynkowych stóp procentowych, nie zachęcał klientów do lokowania środków na dłuższe terminy.

Rysunek 10. Struktura zobowiązań wobec klientów niebankowych według terminów wymagalności

10.3. Rachunek zysków i strat

Bank BPS S.A. w 2020 r. wygenerował zysk brutto w wysokości 17,6 mln zł, co stanowiło 45,6 % wielkości odnotowanej przed rokiem oraz zysk netto w kwocie 6,6 mln zł, tj. niższej niż w 2019 r. o 75,9 %.

Czynnikiem ograniczającym wzrost wyniku finansowego Banku w 2020 r. była przede wszystkim trudna sytuacja gospodarcza kraju spowodowana wybuchem pandemii koronawirusa. Odnotowano znaczące obniżenie wyceny aktywów posiadanych przez Bank (największe w marcu oraz czerwcu 2020 r.) oraz zwiększono odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości (głównie w marcu 2020 r.).

Tabela 15. Wybrane elementy rachunku zysków i strat (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Wynik z tytułu odsetek	265 840	281 066	15 226	105,7%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	56 398	59 402	3 004	105,3%
Przychody z tytułu dywidend	30 383	1 339	-29 044	4,4%
Wynik z operacji finansowych oraz z pozycji wymiany	34 935	6 793	-28 142	19,4%
Wynik na działalności podstawowej	387 556	348 600	-38 956	89,9%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	-3 185	14 525	17 710	-
Ogólne koszty administracyjne	260 736	247 923	-12 813	95,1%
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	-85 110	-97 618	-12 508	114,7%
Wynik finansowy brutto	38 525	17 584	-20 941	45,6%
Bieżący podatek dochodowy	-9 698	-18 781	-9 083	193,7%
Odroczony podatek dochodowy	-1 238	7 838	9 076	-
Wynik finansowy netto	27 589	6 641	-20 948	24,1%

Wynik z tytułu odsetek

W 2020 r. wynik odsetkowy Banku wyniósł 281,1 mln zł i był wyższy od osiągniętego w 2019 r. o 15,2 mln zł, tj. o 5,7 %.

Tabela 16. Wynik z tytułu odsetek (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Wynik z tytułu odsetek:	265 840	281 066	15 226	105,7%
Przychody z tytułu odsetek	579 502	434 330	-145 172	74,9%
Koszty z tytułu odsetek	-313 662	-153 264	160 398	48,9%

Pozytywnie na omawiany wynik wpłynęła obniżka stóp procentowych przez Radę Polityki pieniężnej w marcu, kwietniu i maju 2020 r., która spowodowała różnicę w średnim terminie przeszacowania aktywów i pasywów odsetkowych w Banku. Korzystny wpływ na wynik miała zwłaszcza synchronizacja terminów obniżek stóp procentowych z terminami przeszacowania obligacji skarbowych, które stanowią znaczącą pozycję aktywów Banku, a przeszacowywane są 2 razy w roku. Dodatkowo, na skutek wybuchu pandemii pojawiła się również możliwość lokowania nadwyżek Banku w stosunkowo bezpieczne, ale rentowne instrumenty emitowane przez Rząd i jego instytucje pomocnicze, w celu finansowania walki ze skutkami pandemii (Bank ok. 2 mld zł zainwestował w obligacje wyemitowane przez BGK). Odnotowano natomiast spadek marży odsetkowej⁵ na zobowiązaniach wobec banków spółdzielczych oraz wobec klientów niebankowych.

⁵ W przypadku pasywów odsetkowych marża liczona zarządczo jako różnica pomiędzy średnią stawką rynkową BID 1M dla danej waluty, a kosztowością odsetkową

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Wynik z tytułu prowizji i opłat w 2020 r. wyniósł 59,4 mln zł i w porównaniu do kwoty uzyskanej w 2019 r. był wyższy o 3,0 mln zł, tj. o 5,3 %.

Tabela 17. Wynik z tytułu prowizji i opłat (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Wynik z tytułu prowizji, z tego:	56 398	59 402	3 004	105,3%
z tytułu kredytów i pożyczek	15 579	16 416	837	105,4%
z tytułu obsługi rachunków bankowych	8 553	11 714	3 161	137,0%
z tytułu rozliczeń pieniężnych	24 761	23 232	-1 529	93,8%
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	9 351	9 544	193	102,1%
z tytułu administracji wierzytelnościami	-1 292	-446	846	34,5%
pozostałe	-554	-1 058	-504	191,0%

Zwiększenie wyniku z tytułu prowizji odnotowano przede wszystkim w zakresie:

- 1) obsługi rachunków bankowych (o 3,2 mln zł), w rezultacie wzrostu przychodów od rachunków powierniczych;
- 2) administracji wierzytelnościami (o 0,8 mln zł) na skutek niższych niż przed rokiem kosztów dotyczących prowizji płaconych do podmiotu zewnętrznego za zrealizowane odzyski wierzytelności;
- 3) z tytułu kredytów i pożyczek (o 0,8 mln zł), z uwagi na wyższe niż w roku poprzednim przychody dotyczące udzielania kredytów i pożyczek oraz gwarancji i poręczeń.

Poniżej poziomu osiągniętego w roku 2019 r. ukształtował się natomiast wynik w obszarze rozliczeń pieniężnych (o 1,5 mln zł), co związane było z mniejszymi przychodami uzyskanymi z realizacji poleceń wypłaty z przekazaniem środków na rachunek klienta oraz poleceń wypłaty za granicę.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend w 2020 r. ukształtowały się na poziomie 1,3 mln zł i dotyczyły dywidendy otrzymanej od:

- KIR S.A. i VISA Inc. w wysokości 1,2 mln zł,
- spółek zależnych i stowarzyszonych w kwocie 125 tys. zł (CRUZ Sp. z o.o.).

W roku 2019 Bank otrzymał dywidendę od:

- BPS Nieruchomości Sp. z o.o. w kwocie 29,2 mln zł, co związane było z przeniesieniem własności budynku Centrali Banku BPS S.A. do funduszu finansowanego przez zrzeszone banki spółdzielcze,
- KIR S.A. i VISA Inc. w wysokości 1,1 mln zł.

Wynik z operacji finansowych oraz z pozycji wymiany

W 2020 r. Bank zrealizował wynik z operacji finansowych oraz z pozycji wymiany na poziomie 6,8 mln zł, podczas gdy w 2019 r. wyniki te wyniosły łącznie 34,9 mln zł.

Tabela 18. Wynik z operacji finansowych oraz z pozycji wymiany (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez RZiS oraz wynik z pozycji wymiany	14 006	-22 433	-36 439	-
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez RZiS	20 929	29 226	8 297	139,6%
Razem	34 935	6 793	-28 142	19,4%

Znaczące obniżenie wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez RZiS oraz z pozycji wymiany było przede wszystkim konsekwencją odnotowania ujemnego wyniku:

- na jednostkach uczestnictwa, na skutek spadku wyceny jednostek uczestnictwa posiadanych przez Bank w funduszach otwartych (następstwo wybuchu pandemii Covid-19 i spowolnienia gospodarczego),
- na kredytach i pożyczkach, na skutek trzykrotnej (w marcu, kwietniu i maju 2020 r.) redukcji przez Radę Polityki Pieniężnej referencyjnej stopy procentowej do poziomu 0,10 %, w wyniku której nastąpiło obniżenie stóp procentowych wykorzystywanych do kalkulacji krzywych dyskontowych dla przepływów finansowych, a w konsekwencji spadek wartości kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej.

Odnotowano natomiast korzystniejszy niż w 2019 r. wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, co było rezultatem większej niż przed rokiem sprzedaży części portfela zmiennokuponowych obligacji skarbowych. Realizowana strategia inwestycyjna nie naruszała żadnych istniejących limitów ostrożnościowych, a zbudowany portfel inwestycyjny zmiennoprocentowych papierów skarbowych był optymalnie dostosowany do potrzeb i specyfiki sumy bilansowej Banku.

Szczegółowe dane dotyczące wyniku na operacjach finansowych zawarte zostały w notach 7 i 8 Jednostkowego Sprawozdania finansowego Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku.

Wynik na pozostałej działalności operacyjnej

Wynik na pozostałej działalności operacyjnej Banku za 2020 r. ukształtował się poziomie 14,5 mln zł, podczas gdy w 2019 r. wyniósł minus 3,2 mln zł.

Tabela 19. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto, z tego:	-3 185	14 525	17 710	-
z tytułu sprzedaży i zakupu towarów i usług	5 784	6 125	341	105,9%
z tytułu sprzedaży i likwidacji składników majątku i aktywów trwałych	-90	628	718	-
z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych	-10 661	864	11 525	-
z tytułu odzyskanych należności i kosztów ich windykacji	1 200	972	-228	81,0%
z tytułu rezerw	-1 070	1 710	2 780	-
z pozostałych tytułów	1 652	4 226	2 574	255,8%

Największy wpływ na zaistniałą sytuację miało wygenerowanie korzystniejszego niż w roku poprzednim wyniku z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych (o 11,5 mln zł). Ujemny wynik w 2019 r. na poziomie minus 10,7 mln zł, był przede wszystkim rezultatem poniesienia kosztów operacyjnych, związanych z umorzeniem i wykupem części certyfikatów inwestycyjnych, przy równoczesnym rozwiązaniu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości tych certyfikatów, w wysokości zbliżonej do poniesionych kosztów (transakcja bez wpływu na wynik finansowy Banku). W 2020 r. wynik na umorzeniu certyfikatów rozpoznawany jest w wyniku na działalności operacyjnej bez uprzedniego rozwiązania utworzonych odpisów.

Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne wygenerowane w 2020 r. wyniosły 247,9 mln zł i w porównaniu do wielkości odnotowanej w 2019 r. były niższe o 12,8 mln zł.

Tabela 20. Ogólne koszty administracyjne (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Ogólne koszty administracyjne, z tego:	260 736	247 923	-12 813	95,1%
Koszty świadczeń pracowniczych	98 633	101 505	2 872	102,9%
Koszty rzeczowe	73 879	72 980	-899	98,8%
Wpłaty na rzecz BFG	38 954	26 786	-12 168	68,8%
Wpłaty na rzecz KNF	2 503	1 799	-704	71,9%
Wpłaty na rzecz SSOZ BPS	5 993	8 390	2 397	140,0%
Koszty Rzecznika Finansowego	154	240	86	155,8%
Podatki i opłaty oraz koszty usług KIR	1 972	2 069	97	104,9%
Amortyzacja	38 648	34 154	-4 494	88,4%

W 2020 r. odnotowano przede wszystkim niższe niż przed rokiem koszty:

- 1) wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (o 12,2 mln zł), głównie na skutek obniżenia kosztów z tytułu składek na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków. W dniu 26 lutego 2020 r. Rada BFG podjęła uchwały dotyczące wysokości składek na 2020 r. dla sektora bankowego w łącznej kwocie 3,2 mld zł (tj. po 1,6 mld zł odpowiednio na fundusz gwarancyjny banków oraz na fundusz przymusowej restrukturyzacji). Pomimo wzrostu łącznej kwoty składek, którą sektor bankowy zobowiązany został do wniesienia do BFG w 2020 r., kwota składek wyznaczona dla Banku uległa obniżeniu, z uwagi na zmianę struktury podziału łącznej kwoty pomiędzy obydwie fundusze (zwiększenie składki na fundusz środków gwarantowanych, której zasady wyliczania oparte są na kalkulacji udziału wartości środków objętych gwarancją zgromadzonych w Banku w łącznej kwocie środków gwarantowanych zgromadzonych przez cały sektor bankowy). Zgodnie z pismem otrzymanym z BFG Bank zobowiązany został do wniesienia w 2020 r. składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji w wysokości 25,7 mln zł, podczas gdy w 2019 r. była to kwota 37,9 mln zł;
- 2) amortyzacji (o 4,5 mln zł), z tego głównie w obszarze IT, z uwagi na zmianę modelu realizacji projektów informatycznych (przejście z modelu inwestycyjnego na model kosztowy z udziałem Spółki CRUZ) oraz całkowitym umorzeniem urządzeń i wartości niematerialnych, które nabyte zostały w latach 2013-2015. Ponadto, w roku 2020 realizowana była mniejsza liczba projektów, które wymagały zakupu sprzętu informatycznego lub oprogramowania, co przełożyło się na niższy poziom amortyzacji;
- 3) rzeczowe (o 0,9 mln zł), głównie w efekcie niższych niż w roku poprzednim wydatków na usługi obce oraz organizację spotkań z akcjonariuszami i WZA (m.in. skutek wybuchu pandemii COVID-19).

Zwiększeniu uległy natomiast koszty:

- 1) świadczeń pracowniczych (o 2,9 mln zł), w konsekwencji zwiększenia budżetu na system premiowania pracowników w Banku oraz wyższy poziom pozostałych kosztów wynagrodzeń (wypłata odpraw z tytułu likwidacji części Oddziałów);
- 2) wpłat na rzecz SSOZ BPS (o 2,4 mln zł), z uwagi na wzrost składki na Fundusz Zabezpieczający i koszty funkcjonowania SSOZ (od II kw. 2020 roku składka stanowi 80 % opłaty naliczonej przez BFG x 1,2, podczas gdy w 2019 r. współczynnik ten wynosił 50 %).

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za 2020 r. wyniósł minus 97,6 mln zł i w porównaniu do wielkości odnotowanej za 2019 r. był niższy o 12,5 mln zł.

Tabela 21. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe, z tego:	-85 110	-97 618	-12 508	114,7%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i bankom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-87 378	-75 728	11 650	86,7%
Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-1 160	520	1 680	-
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-1 170	-767	403	65,6%
Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone	5 830	-22 914	-28 744	-
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-1 222	1 505	2 727	-
Pozostałe	-10	-234	-224	2340,0%

Pogorszenie wyniku z tytułu odpisów odnotowano przede wszystkim w zakresie inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone (o 28,7 mln zł), co było konsekwencją utworzenia odpisów na certyfikaty inwestycyjne na skutek spadku ich wyceny wywołanej rozprzestrzeniającą się pandemią wirusa Covid-19 (w 2019 r. wynik na certyfikatach był dodatni i wynikał z rozwiązania odpisów w efekcie częściowego ich umorzenia i wykupu). W 2020 r. korzystniejszy był natomiast wynik z tytułu odpisów na zaangażowanie kapitałowe w spółki zależne Banku, co związane było z brakiem odpisów na zaangażowanie w Veni S.A. oraz na BPS Faktor S.A., podczas gdy w 2019 r. na powyższe spółki utworzono odpisy w wysokości odpowiednio 8,3 mln zł i 4,5 mln zł.

XI. SYTUACJA FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ

11.1. Aktywa Grupy Kapitałowej

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. aktywa ogółem Grupy Kapitałowej wyniosły 29,0 mld zł i były wyższe od wielkości odnotowanej na koniec 2019 r. o 1,4 mld zł, tj. o 4,9 %.

Tabela 22. Aktywa Grupy Kapitałowej (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 451 622	1 903 998	-547 624	77,7%
Należności od innych banków	306 719	697 324	390 605	227,3%
Pochodne instrumenty finansowe	151	840	689	556,3%
Należności z tytułu leasingu finansowego	348 574	466 101	117 527	133,7%
Papiery wartościowe	15 016 353	17 012 429	1 996 076	113,3%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 625 640	8 071 653	-553 987	93,6%
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	12 526	14 095	1 569	112,5%
Zapasy	3 465	10 696	7231	308,7%
Rzeczowe aktywa trwałe, nieruchomości inwestycyjne oraz wartości niematerialne	556 292	518 442	-37 850	93,2%
Pozostałe aktywa	280 569	264 993	-15 576	94,4%
Aktywa razem	27 601 911	28 960 571	1 358 660	104,9%

Wielkość i struktura aktywów Grupy Kapitałowej determinowana jest poziomem aktywów jednostki dominującej, tj. Banku BPS S.A.

W 2020 r. nastąpiło przede wszystkim zwiększenie stanu papierów wartościowych (o 2,0 mld zł), w efekcie wzrostu pozyskanych pasywów, w tym głównie środków od banków spółdzielczych.

Zmniejszenie aktywów odnotowano natomiast w przypadku:

- 1) kredytów i pożyczek udzielonych klientom (o 554,0 mln zł), w konsekwencji spadku portfela kredytowego podmiotów gospodarczych na skutek mniejszej aktywności klientów związanej z wybuchem pandemii;
- 2) środków w kasie oraz Banku Centralnym (o 547,6 mln zł), w związku z obniżeniem od 30 kwietnia 2020 r. stopy rezerwy obowiązkowej NBP.

11.2. Pasywa Grupy Kapitałowej

Na koniec 2020 r. w pasywach Grupy zobowiązania stanowiły łącznie 97,2 %, natomiast kapitał własny 2,8 %.

Tabela 23. Pasywa Grupy (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	36	67	31	186,1%
Zobowiązania wobec innych banków	22 532 786	23 639 001	1 106 215	104,9%
Pochodne instrumenty finansowe	96	135	39	140,6%
Zobowiązania wobec klientów	3 480 846	3 687 654	206 808	105,9%
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	432 129	431 822	-307	99,9%
Pozostałe zobowiązania	318 506	373 665	55 159	117,3%
Rezerwy	18 774	9 306	-9 468	49,6%
Zobowiązania razem	26 783 173	28 141 650	1 358 477	105,1%
Kapitał własny ogółem	818 738	818 921	183	100,0%
Pasywa razem	27 601 911	28 960 571	1 358 660	104,9%

Dominującym źródłem finansowania działalności Grupy Kapitałowej były środki ulokowane w Banku BPS S.A. przez zrzeszone banki spółdzielcze. Na przestrzeni minionego roku odnotowano wzrost poziomu powyższych środków, co było w głównej mierze efektem zwiększenia nadwyżki finansowej w BS (znaczący przyrost depozytów klientów banków spółdzielczych, przy jednocześnie niewielkim wzroście portfela kredytowego).

W ciągu 2020 r. odnotowano również wzrost stanu zobowiązań wobec klientów o 0,2 mld zł, tj. o 5,9 %, co było głównie rezultatem zwiększenia środków klientów korporacyjnych (m.in. efekt wypłaty środków w ramach Tarczy finansowej PFR).

Według stanu na 31.12.2020 r. kapitał własny Grupy Kapitałowej wyniósł 818,9 mln zł i stanowił 100,0 % wielkości odnotowanej na koniec 2019 r.

11.3. Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej

Grupa Kapitałowa Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w 2020 r. wygenerowała zysk brutto w wysokości 16,4 mln zł oraz netto w kwocie 6,0 mln zł.

Wyniki te były niższe od osiągniętych w roku poprzednim, przede wszystkim na skutek trudnej sytuacji gospodarczej kraju spowodowanej wybuchem pandemii koronawirusa.

Tabela 24. Podstawowe wielkości skonsolidowanego rachunku zysków i strat (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Wynik z tytułu odsetek	274 439	289 145	14 706	105,4%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	70 376	79 675	9 299	113,2%
Przychody z tytułu dywidend	1 320	1 273	-47	96,4%
Wynik z operacji finansowych oraz z pozycji wymiany	37 747	4 966	-32 781	13,2%
Wynik na działalności podstawowej	383 882	375 059	-8 823	97,7%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	119 062	84 958	-34 104	71,4%
Ogólne koszty administracyjne	397 821	367 324	-30 497	92,3%
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów	-60 677	-77 020	-16 343	126,9%
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	0	748	748	-
Wynik finansowy brutto	44 446	16 421	-28 025	36,9%
Bieżący podatek dochodowy	-12 943	-20 711	-7 768	160,0%
Odroczony podatek dochodowy	-3 250	10 329	13 579	-
Wynik finansowy netto, z tego:	28 253	6 039	-22 214	21,4%
przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	27 119	7 287	-19 832	26,9%
przypadający akcjonariuszom niekontrolującym	1 134	-1 248	-2 382	-

Wynik na działalności podstawowej w 2020 r. wyniósł 374,8 mln zł i był niższy niż uzyskany przed rokiem o 9,1 mln zł. W obszarze tym nastąpił wzrost wyników z tytułu odsetek oraz prowizji (łącznie o 24,0 mln zł), spadek natomiast wyniku na działalności inwestycyjnej oraz z pozycji wymiany (łącznie o 33,0 mln zł). Obniżenie wyniku w powyższym zakresie było konsekwencją odnotowania ujemnego wyniku na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy (następstwo wybuchu pandemii Covid-19 i spowolnienia gospodarczego).

Na poziomie niższym niż przed rokiem ukształtował się ponadto:

- 1) wynik na pozostałej działalności operacyjnej (o 34,1 mln zł), co było przede wszystkim związane z uzyskaniem niższych niż przed rokiem przychodów z działalności uzdrowskiej (skutek pandemii i częściowego lockdownu), jak również sprzedaży w 2019 r. udziałów BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. do podmiotów spoza Grupy Kapitałowej (tzw. efekt bazy);
- 2) wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów (o 16,3 mln zł), głównie w obszarze rzeczowych aktywów trwałych w rezultacie rozwiązania w 2019 r. odpisów przez spółkę z Grupy Kapitałowej (26,3 mln zł), w związku ze sprzedażą części swojego majątku trwałego. Dodatkowo, w 2019 r. rozwiązano odpisy na kwotę 12,7 mln zł, w efekcie wzrostu wartości godziwej podmiotów znajdujących się w portfelach Funduszy Inwestycyjnych (FIZ i FIZAN), po przeprowadzonych testach na utratę ich wartości.

Ogólne koszty administracyjne Grupy Kapitałowej w 2020 r. wyniosły 367,3 mln zł i w porównaniu do odnotowanych w roku poprzednim były niższe o 30,5 mln zł, tj. o 7,7%. Obniżenie kosztów odnotowano przede wszystkim w obszarze:

- wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i KNF o 12,9 mln zł,
- amortyzacji o 4,4 mln zł, w tym głównie w zakresie rzeczowych aktywów trwałych (m.in. sprzedaż w 2019 r. udziałów BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. do podmiotów spoza Grupy Kapitałowej),
- pozostałym o 6,6 mln zł (m.in. niższe koszty związane z organizacją spotkań z akcjonariuszami i biznesowych oraz koszty szkoleń),
- świadczeń pracowniczych o 2,0 mln zł (spadek zatrudnienia w spółkach Grupy Kapitałowej).

XII. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

W roku 2020 funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Banku oraz Grupie Kapitałowej opierało się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych z późn. zm. (dalej: Rozporządzenie CRR);
- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (dalej: Ustawa Makro);
- 3) Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (z późn. zm.);
- 4) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

W Banku oraz Grupie Kapitałowej istnieje udokumentowany proces zarządzania adekwatnością kapitałową i monitorowania kapitału, obejmujący: pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne. Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest spełnienie wymogów wynikających z obowiązujących przepisów zewnętrznych, jak również zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania i stabilnego rozwoju Grupy Kapitałowej oraz kompleksowej obsługi zrzeszonych banków spółdzielczych w ramach pełnionej przez Bank funkcji zrzeszeniowej.

Podstawową miarą stosowaną do pomiaru adekwatności kapitałowej są współczynniki kapitałowe uwzględniające przepisy Rozporządzenia CRR oraz Ustawy Makro.

Minimalne współczynniki kapitałowe obowiązujące Bank i Grupę Kapitałową na dzień 31.12.2019 r. oraz 31.12.2020 r. kształtowały się następująco:

	2019	2020
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1)	10,1%	7,1%
Współczynnik kapitału Tier I (T1)	11,6%	8,6%
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	13,6%	10,6%

Powyższe wskaźniki uwzględniały następujące wymogi:

	2019	2020
Minimalny poziom wynikający z Rozporządzenia CRR:		
CET1	4,5%	4,5%
T1	6,0%	6,0%
TCR	8,0%	8,0%
Wymóg połączonego bufora wynikający z Ustawy Makro, z tego:	5,6%	2,6%
Bufor antycykliczny	0,0%	0,0%
Bufor zabezpieczający	2,5%	2,5%
Bufor ryzyka systemowego*	3,0%	0,0%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII)**	0,1%	0,1%

* bufor uchylony w drodze rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 marca 2020 r., z uwagi na niekorzystne warunki na światowych rynkach będące skutkiem epidemii COVID-19,

** nałożony na Bank w 2016 r. w drodze indywidualnej decyzji wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym, podlega corocznemu przeglądowi i weryfikacji.

Fundusze własne dla potrzeb wyliczania adekwatności kapitałowej obliczane są w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR.

Tabela 25. Adekwatność kapitałowa Banku i Grupy Kapitałowej (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Bank BPS		Grupa Kapitałowa	
	2019	2020	2019	2020
Fundusze własne ogółem	1 130 837	1 147 458	1 044 429	1 055 262
Kapitał Tier I	756 112	785 546	669 705	692 350
Kapitał Tier II	374 725	361 912	374 724	362 912
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, z tego z tytułu:	7 872 276	7 201 392	8 443 079	8 121 833
ryzyka kredytowego	7 212 626	6 411 878	7 493 135	7 060 714
ryzyka operacyjnego	658 612	703 406	948 457	974 799
rynkowego	959	86 092	1 408	86 304
korekty wyceny kredytowej (CVA)	79	16	79	16
CET1 oraz T1	9,6%	10,9%	7,9%	8,5%
TCR	14,4%	15,9%	12,4%	13,0%

Według stanu na 31.12.2020 r. fundusze własne Banku oraz Grupy Kapitałowej ukształtowały się na poziomie wyższym od wielkości odnotowanej na koniec 2019 r. odpowiednio o 16,6 mln zł oraz o 10,8 mln zł. Było to efektem wzrostu kapitału Tier I głównie w rezultacie:

- mniejszej kwoty odliczeń z tytułu wartości niematerialnych. W związku z wejściem w życie z końcem 2020 r. przepisów regulujących zasady odliczania od kapitału podstawowego Tier I aktywów będących oprogramowaniem, klasyfikowanych jako składnik wartości niematerialnych (Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2020/2176 z dnia 12 listopada 2020 r.), w rachunku pomniejszeń funduszy własnych zastosowano nowe standardy polegające na ostrożnościowym traktowaniu aktywów będących oprogramowaniem, określając kwotę pomniejszeń w tym zakresie na podstawie zakumulowanej amortyzacji ostrożnościowej,
- zwiększenia kapitału rezerwowego m.in. w wyniku zaliczenia wyniku finansowego netto za rok poprzedni.

Jednocześnie, podobnie jak w roku 2019 dokonano pomniejszeń funduszy własnych wynikających z pośrednich udziałów kapitałowych posiadanych przez jednostkę dominującą w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I, jak również z tytułu rozpoznania straty z lat ubiegłych wynikającej z wdrożenia od 1 stycznia 2018 r. Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 9 „Instrumenty Finansowe”. W celu złagodzenia negatywnego wpływu nowego modelu pomiaru utraty wartości w ramach MSSF 9 na kapitał podstawowy Tier I, Bank jako jednostka dominująca, od 2018 roku stosuje przepisy przejściowe przewidziane w tym zakresie.

Zmniejszeniu uległ natomiast poziom kapitału Tier II, przede wszystkim w wyniku dziennej amortyzacji pożyczek podporządkowanych.

Przy wyliczaniu kwot ekspozycji na ryzyko Bank i Grupa Kapitałowa stosuje:

- w zakresie ryzyka kredytowego – metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Rozporządzeniu CRR;
- w zakresie ryzyka operacyjnego – metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach);
- w obszarze ryzyka rynkowego oraz ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej – metody standardowe w zgodzie z wymogami regulacyjnymi określonymi w Rozporządzeniu CRR.

Wyznaczona zgodnie z powyższymi zasadami łączna kwota ekspozycji na ryzyko Banku i Grupy Kapitałowej na koniec 2020 r. ukształtowała się na poziomie odpowiednio 7 201,4 mln zł oraz 8 121,8 mln zł i w porównaniu do wielkości odnotowanej na koniec poprzedniego roku uległa obniżeniu zarówno w ujęciu jednostkowym, jak i skonsolidowanym. Było to przede wszystkim efektem konsekwentnie realizowanych działań optymalizujących wymóg kapitałowy w obszarze ryzyka kredytowego, m.in. poprzez dostosowywanie skali działalności komercyjnej, tj. poziomu aktywów ważonych ryzykiem do możliwości i potrzeb kapitałowych.

Wyższy niż w roku 2019 poziom funduszy własnych, przy jednocześnie niższej łącznej kwocie ekspozycji na ryzyko, wpłynęły na zwiększenie na koniec 2020 r. współczynników kapitałowych zarówno na poziomie Banku, jak i Grupy Kapitałowej. Poziom osiągniętych współczynników pozwolił na spełnienie norm nadzorczych dotyczących wymogu połączonego bufora, jedynie wskaźnik T1 w ujęciu skonsolidowanym ukształtował się nieznacznie poniżej wyznaczonego w tym zakresie limitu.

Grupa Kapitałowa wyznaczała kapitał wewnętrzny zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, w oparciu o wewnętrzną Instrukcję funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP). Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka. Na dzień 31 grudnia 2020 roku kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej alokowany został na ryzyko: kredytowe, operacyjne, rynkowe, CVA, stopy procentowej w księdze bankowej, kapitałowe, cyklu gospodarczego oraz nadmiernej dźwigni. Łączna kwota kapitału wewnętrznego oszacowana została na poziomie 904,8 mln zł, a relacja kapitału wewnętrznego do funduszy własnych wyniosła 85,7 %.

XIII. ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE

13.1. Struktura organizacyjna Banku BPS S.A.

Strukturę organizacyjną Banku BPS S.A. określa Regulamin Organizacyjny, zatwierdzany przez Radę Nadzorczą. Strukturę organizacyjną Banku tworzą:

- 1) Centrala;
- 2) Oddziały.

Struktura organizacyjna odzwierciedla szczeble decyzyjne Banku, w tym Radę Zrzeszenia oraz Zgromadzenie Prezesów - związane z zadaniami Banku Zrzeszającego, określonymi w Ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

W celu wspomaganie zarządzania, w Banku działają stałe Komitety. Do ich podstawowych zadań należy wykonywanie czynności decyzyjnych lub opiniodawczo-doradczych w zakresie określonym w Regulaminach Komitetów, uchwalonych przez Zarząd, za wyjątkiem Regulaminu Komitetu Kredytowego, który podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku. W 2020 r. w Banku działały:

- 1) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, jako organ opiniodawczo-decyzyjny w zakresie kształtowania polityki zarządzania aktywami i pasywami;
- 2) Komitet Kredytowy Banku, do którego kompetencji należy podejmowanie decyzji kredytowych, zgodnie z Regulaminem podejmowania decyzji kredytowych oraz odrębnymi wewnętrznymi aktami prawnymi Banku;
- 3) Komitet Ryzyka Operacyjnego jako organ opiniodawczy w kształtowaniu strategii oraz modelu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku;
- 4) Komitet Inwestycji Kapitałowych, jako organ opiniodawczo – doradczy oraz decyzyjny wydający opinie i/lub podejmujący decyzje w sprawach dotyczących transakcji nabycia oraz sprzedaży inwestycji kapitałowych Banku w podmioty z Grupy Kapitałowej, a także inwestycji Banku w fundusze inwestycyjne zamknięte i otwarte;
- 5) Komitet Innowacji i Jakości, jako organ decyzyjny w procesie zarządzania projektami;
- 6) Komitet Bezpieczeństwa i Ciągłości Działania, który ma za zadanie wspieranie wszelkich inicjatyw i procesów zmierzających do unifikacji działań i rozwiązań technicznych oraz organizacyjnych w obszarach bezpieczeństwa, zgodnie z celami określonymi w Strategii Banku i Strategii Zrzeszenia.

Ponadto, w Banku działają stałe komitety powołane spośród członków Rady Nadzorczej: Komitet Audytu, Komitet Ryzyka, Komitet Wynagrodzeń oraz Komitet Nominacji.

W Banku mogą funkcjonować stałe lub okresowe komisje i zespoły zadaniowe, których powołanie, zmiana i likwidacja oraz określanie zadań następuje w formie uchwał Zarządu lub zarządzeń Prezesa Zarządu.

Centrala

Według stanu na 31.12.2020 r. w Banku funkcjonowało 19 Departamentów, 2 Biura, stanowisko Doradcy Zarządu ds. Innowacji oraz stanowisko Inspektora Ochrony Danych, w ramach wyodrębnionych 3 Pionów organizacyjnych:

- Zarządzania Bankiem i Bankowości Spółdzielczej nadzorowany przez Prezesa Zarządu,
- Finansów i Ryzyka nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu,
- Bankowości Komercyjnej i Wsparcia nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu.

W 2020 roku dokonano zmiany Regulaminu Organizacyjnego i struktury Banku oraz wewnętrznego podziału kompetencji w Zarządzie Banku, w związku z decyzją Rady Nadzorczej o powołaniu Zarządu na kolejną kadencję 2020-2023 w trzysobowym składzie. Dotychczasowa struktura organizacyjna, obejmująca cztery Piony organizacyjne, została dostosowana do tej decyzji.

Pozostałe zmiany Regulaminu Organizacyjnego Banku wiążą się z powyższym i dotyczą m.in. przypisania komórek funkcjonujących dotychczas w Pionie Wsparcia w następujący sposób:

- Departament Administracji – do Pionu Zarządzania Bankiem i Bankowości Spółdzielczej,
- Departament Bezpieczeństwa – do Pionu Finansów i Ryzyka,
- Departament Rozliczeń i Kart, Departament Informatyki oraz Departament Innowacji i Rozwoju – do Pionu Bankowości Komercyjnej i Wsparcia.

Ponadto, przewodniczenie Komitetowi Bezpieczeństwa i Ciągłości Działania przypisano Wiceprezesowi nadzorującemu Pion Finansów i Ryzyka, natomiast przewodniczenie Komitetowi Innowacji i Jakości zostało przekazane Prezesowi Zarządu.

Dodatkowo, Regulamin Organizacyjny Banku uwzględnia powołanie w Pionie Zarządzania Bankiem i Bankowości Spółdzielczej nowego stanowiska - Doradcy Zarządu ds. Innowacji, którego rolą jest doradzanie Zarządowi m.in. w zakresie rozwiązań technologicznych, optymalizacyjnych oraz cyberbezpieczeństwa.

Regulamin Organizacyjny Banku został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą w dniu 30 lipca 2020 r., z mocą obowiązującą od 1 sierpnia 2020 r.

Oddziały

Na dzień 31 grudnia 2020 r. funkcjonowały 22 placówki sprzedażowe Banku BPS S.A.

W 2020 r. kontynuowano restrukturyzację sieci sprzedaży poprzez sprzedaż do banków spółdzielczych bądź likwidację części Oddziałów Banku. Zgodnie z przyjętymi założeniami, do końca I kw. 2021 r. sieć sprzedaży ma działać jako 14 Oddziałów o charakterze uniwersalnym. Placówki Banku będą funkcjonować w: Białymstoku, Gdyni, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Rzeszowie, Sosnowcu, Szczecinie, Warszawie oraz we Wrocławiu (2 placówki). Wycofywanie się Banku z pozostałych dotychczasowych lokalizacji odbywa się w ramach realizacji założeń Strategii Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości na lata 2018-2026, polegających na budowaniu potencjału biznesowego banków spółdzielczych poprzez naturalną migrację klientów wewnątrz Zrzeszenia. Dlatego też terminy zamykania poszczególnych placówek uzależniane są od terminów gotowości ich przejęcia przez banki spółdzielcze. Po restrukturyzacji sieć sprzedaży Banku składać się będzie z oddziałów zlokalizowanych w regionach o dużym i na dziś słabo wykorzystanym przez Bank potencjale gospodarczym, a jednocześnie umożliwiającym kontynuowanie współpracy z BS-ami, przy dzisiejszej infrastrukturze komunikacyjnej i technologicznej.

W 2020 r. Bank kontynuował działania mające na celu ograniczenie realizacji zadań niesprzedawczych (back office) w Oddziałach. Zrealizowano zmianę procesu obsługi wniosków dotyczących kredytów hipotecznych oraz kart kredytowych dla klientów detalicznych. Pełna obsługa wniosków do tych produktów w sposób scentralizowany nastąpiła w dniu 02.11.2020 r., w terminie wyprzedzającym założony harmonogram projektu.

13.2. Akcjonariat

Na koniec 2020 r. kapitał zakładowy Banku BPS S.A. składał się z 438 025 241 szt. akcji o wartości nominalnej 1 zł każda.

Tabela 26. Kapitał zakładowy Banku BPS S.A. na 31.12.2020 r.

Wyszczególnienie	Ilość akcji (szt.)	Wartość akcji (zł)
A	2 000 000	2 000 000
B	12 000 000	12 000 000
C	4 000 000	4 000 000
D	2 000 000	2 000 000
E	1 865 000	1 865 000
F	1 517 700	1 517 700
H	74 864 077	74 864 077
I	35 000 000	35 000 000
J	66 623 388	66 623 388
K	115 461 039	115 461 039
L	14 708 211	14 708 211
M	24 000 000	24 000 000
N	57 127	57 127
O	12 022 169	12 022 169
P	15 000	15 000
R	2 277 523	2 277 523
S	12 000 000	12 000 000
T	18 936 457	18 936 457
W	13 899 041	13 899 041
Z	4 000 000	4 000 000
AA	13 338 701	13 338 701
AB	830 803	830 803
AC	2 533 574	2 533 574
AD	2 517 664	2 517 664
AE	559 044	559 044
AF	998 723	998 723
Ogółem	438 025 241	438 025 241

W strukturze akcjonariatu Banku BPS S.A. dominują banki spółdzielcze, posiadające łącznie 84,36 % akcji, w tym banki zrzeszone 76,61 %.

Tabela 27. Struktura akcjonariatu Banku BPS S.A. na 31.12.2020 r.

Wyszczególnienie	Ilość akcji (szt.)	Udział w kapitale zakładowym
Banki Spółdzielcze:	369 502 042	84,356%
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	335 549 599	76,605%
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	8 210 388	1,874%
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	25 742 055	5,877%
Inne Banki Polskie	11 452 898	2,616%
Banki Zagraniczne	4 217 815	0,963%
Pozostali akcjonariusze:	52 847 486	12,065%
- osoby fizyczne	1 184 250	0,270%
- pozostali	51 663 236	11,795%
Razem	438 025 241	100,000%

W II kwartale 2020 r. (w terminie od 14 kwietnia do 5 maja 2020 r.), na podstawie Uchwały nr 34/2019 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. z dnia 27 czerwca 2019 r., została przeprowadzona emisja akcji serii AF. W ramach emisji oferowanych było do 14 000 000 akcji zwykłych imiennych Banku, o łącznej wartości 35 000 000,00 zł. Cena emisyjna jednej akcji wynosiła 2,50 zł. Do emisji przystąpiło 11 banków spółdzielczych, które objęły łącznie 998 723 akcji, o łącznej wartości 2 496 807,50 zł. W dniu 2 lipca 2020 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku, wynikającego z objętych akcji serii AF. Po podwyższeniu, kapitał zakładowy Banku wynosi 438 025 241,00 zł.

Według stanu na 31.12.2020 r. Bank BPS S.A. nie posiadał akcji własnych.

13.2.1. Informacja o stanie posiadania akcji Banku BPS S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące

Według stanu na 31.12.2020 r. osoby zarządzające i nadzorujące w Banku BPS S.A. posiadały 2 000 sztuk akcji.

Tabela 28. Liczba akcji w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących (w szt.)

Imię i Nazwisko	Pełniona funkcja	Liczba akcji według stanu na 31.12.2020 r.	Zmiana w ciągu 2020 r.
Roman Marian Domański	Sekretarz Rady Nadzorczej	2 000 sztuk	-

13.2.2. Ograniczenia prawa głosu

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest bankiem działającym w formie spółki akcyjnej i będącym jednocześnie Bankiem Zrzeszającym w rozumieniu ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Akcjonariuszami Banku są banki spółdzielcze z nim zrzeszone, a także inne podmioty gospodarcze, jak również osoby fizyczne. Każdemu akcjonariuszowi Banku przysługuje na Walnym Zgromadzeniu jeden głos z każdej posiadanej akcji. Zgodnie z ww. ustawą Akcjonariusze Banku nie będący bankami spółdzielczymi zrzeszonymi z Bankiem, nie mogą wykonywać na Walnym Zgromadzeniu łącznie prawa głosu z więcej niż 24 % akcji. Ograniczenie to nie ma zastosowania w stosunku do Akcjonariuszy będących bankami zrzeszającymi. Struktura właścicielska Banku nie wymagała w 2020 r. zastosowania ww. ograniczenia prawa głosu.

13.3. Władze Banku

Zarząd Banku – zgodnie ze Statutem – prowadzi sprawy Banku i reprezentuje go na zewnątrz. Prezes Zarządu kieruje bieżącą działalnością oraz pełni nadzór nad całością funkcjonowania Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku. Do szczególnych obowiązków Rady należy powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Banku, opiniowanie wszelkich wniosków i spraw wymagających uchwały Walnego Zgromadzenia, wybór biegłego rewidenta badającego sprawozdanie finansowe, zatwierdzanie rocznych planów finansowych i wieloletnich programów rozwoju Banku, zatwierdzanie regulaminu organizacyjnego Banku i regulaminu działania Zarządu Banku. Członków Rady Nadzorczej wybiera Walne Zgromadzenie spośród osób reprezentujących akcjonariuszy Banku, za wyjątkiem dwóch członków Rady Nadzorczej niebędących akcjonariuszami lub ich pełnomocnikami uprawnionymi do wykonywania głosu na Walnym Zgromadzeniu Banku, których wybiera spośród osób spełniających kryterium niezależności.

W 2020 r. skład Zarządu Banku kształtował się następująco:

Od 1 stycznia do 24 czerwca 2020 roku:

1. Pan Artur Adamczyk – Prezes Zarządu Banku
2. Pan Robert Banach – Wiceprezes Zarządu Banku
3. Pan Paweł Gula – Wiceprezes Zarządu Banku

4. Pan Krzysztof Kokot – Wiceprezes Zarządu Banku.

W dniu 1 czerwca 2020 roku Rada Nadzorcza powołała Zarząd Banku na nową wspólną kadencję, w następującym składzie:

1. Pana Artura Adamczyka – Prezesa Zarządu Banku
2. Pana Roberta Banacha – Wiceprezesa Zarządu Banku
3. Pana Krzysztofa Kokota – Wiceprezesa Zarządu Banku.

Podjęcie uchwał o powołaniu wymienionych wyżej osób w skład Zarządu Banku poprzedzone zostało przeprowadzeniem indywidualnej oceny odpowiedniości wszystkich członków Zarządu Banku oraz kolegalnej oceny odpowiedniości Zarządu Banku, jak również uzyskaniem pozytywnej opinii Rady Zrzeszenia Banku. Powołanie powyższych osób w skład Zarządu Banku jest skuteczne z dniem następującym po odbyciu Walnego Zgromadzenia Banku zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku za 2019 rok, tj. z dniem 25 czerwca 2020 r.

Tabela 29. Skład osobowy Zarządu Banku BPS S.A. na dzień 31.12.2020 r.

Imię i Nazwisko	Pełniona funkcja
Artur Adamczyk	Prezes Zarządu
Robert Banach	Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Kokot	Wiceprezes Zarządu

W 2020 r. odnotowano następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

- 1) rezygnacja Pana Zbigniewa Bodziocha z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Banku, złożona w dniu 17 czerwca 2020 roku,
- 2) wygaśnięcie mandatu w związku ze śmiercią Pana Tadeusza Tura w dniu 26 listopada 2020 roku.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza Banku, według stanu na koniec 2020 r. działała w 15-osobowym składzie.

Tabela 30. Skład osobowy Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

Pełniona funkcja	31 grudnia 2019 r.	31 grudnia 2020 r.
Przewodniczący Rady Nadzorczej	Adam Dudek	Adam Dudek
Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	Roman Hrynkiewicz	Roman Hrynkiewicz
Sekretarz Rady Nadzorczej	Roman Domański	Roman Domański
Członek Rady Nadzorczej	Zbigniew Bodzioch	Józef Czysz
Członek Rady Nadzorczej	Józef Czysz	Dariusz Jasiński
Członek Rady Nadzorczej	Dariusz Jasiński	Sławomir Juszczyk
Członek Rady Nadzorczej	Sławomir Juszczyk	Krzysztof Kajko
Członek Rady Nadzorczej	Krzysztof Kajko	Paweł Kapel
Członek Rady Nadzorczej	Paweł Kapel	Jowita Martyniak-Lech
Członek Rady Nadzorczej	Jowita Martyniak-Lech	Witold Morawski
Członek Rady Nadzorczej	Witold Morawski	Barbara Pasierb
Członek Rady Nadzorczej	Barbara Pasierb	Andrzej Pawlik
Członek Rady Nadzorczej	Andrzej Pawlik	Piotr Piasecki
Członek Rady Nadzorczej	Piotr Piasecki	Włodzimierz Szewc
Członek Rady Nadzorczej	Włodzimierz Szewc	Zdzisław Wojdak
Członek Rady Nadzorczej	Tadeusz Tur	
Członek Rady Nadzorczej	Zdzisław Wojdak	

Komitety Rady Nadzorczej

W 2020 roku, przy Radzie Nadzorczej funkcjonowały cztery Komitety:

- Komitet Audytu**, do zadań którego należy w szczególności monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemu kontroli wewnętrznej (w tym zapewnienia zgodności), audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, wykonywania czynności rewizji finansowej oraz niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

W 2020 r. skład Komitetu Audytu nie uległ zmianie.

Tabela 31. Skład osobowy Komitetu Audytu w 2020 r.

Pełniona funkcja	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r.
Przewodniczący Komitetu Audytu	Józef Czysz
Wiceprzewodniczący Komitetu Audytu	Dariusz Jasiński
Sekretarz Komitetu Audytu	Andrzej Pawlik
Członek Komitetu Audytu	Sławomir Juszczyk

- Komitet Ryzyka**, do zadań którego należy w szczególności:

- wyrażanie opinii dotyczących opracowanej przez Zarząd strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku oraz informacji dotyczących realizacji tej strategii, procedur wewnętrznych dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałowego, planowania kapitałowego oraz dotyczących ryzyka płynności i innych istotnych rodzajów ryzyka zdefiniowanych w działalności Banku, gotowości Banku do podejmowania ryzyka wyrażonej w postaci apetytu na ryzyko;
- wspieranie Rady Nadzorczej w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadre kierowniczą wyższego szczebla oraz dokonywaniu oceny adekwatności i efektywności zarządzania ryzykiem;
- weryfikacja, czy ceny pasywów i aktywów oferowanych klientom w pełni uwzględniają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka.

W związku ze śmiercią Przewodniczącego Komitetu Ryzyka Pana Tadeusza Tura, od dnia 26 listopada 2020 r. Komitet Ryzyka pracuje w trzyosobowym składzie.

Tabela 32. Skład osobowy Komitetu Ryzyka w 2020 r.

Pełniona funkcja	od 1 stycznia do 26 listopada 2020 r.	od 26 listopada do 31 grudnia 2020 r.
Przewodniczący Komitetu Ryzyka	Tadeusz Tur	
Wiceprzewodniczący Komitetu Ryzyka	Jowita Martyniak-Lech	Jowita Martyniak-Lech
Członek Komitetu Ryzyka	Krzysztof Kajko	Krzysztof Kajko
Członek Komitetu Ryzyka	Piotr Piasecki	Piotr Piasecki

- Komitet Wynagrodzeń**, do zadań którego należy w szczególności:

- monitorowanie wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku oraz wydawanie opinii na temat polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku, interes akcjonariuszy, inwestorów i udziałowców Banku;
- nadzorowanie polityki w zakresie obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń;
- dokonywanie oceny kompetencji i reputacji kandydatów na Członków Zarządu Banku i Zarządu Banku jako organu kolegialnego, zgodnie z procedurą odpowiedzialności.

W związku z rezygnacją z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej złożoną przez Pana Zbigniewa Bodziocha, Komitet Wynagrodzeń od 17 czerwca 2020 r. pracuje w trzyosobowym składzie. W dniu 9 września 2020 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Witolda Morawskiego na Przewodniczącego tego Komitetu.

Tabela 33. Skład osobowy Komitetu Wynagrodzeń w 2020 r.

Pełniona funkcja	od 1 stycznia do 17 czerwca 2020 r.	od 9 września do 31 grudnia 2020 r.
Przewodniczący Komitetu Wynagrodzeń	Zbigniew Bodzioch	Witold Morawski
Członek Komitetu Wynagrodzeń	Paweł Kapel	Paweł Kapel
Członek Komitetu Wynagrodzeń	Witold Morawski	Zdzisław Wojdak
Członek Komitetu Wynagrodzeń	Zdzisław Wojdak	

4. Komitet Nominacji, do zadań którego należy w szczególności:

- 1) opiniowanie polityki oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, rekomendowanie kandydatów do Zarządu Banku oraz określanie zakresu obowiązków dla kandydata do Zarządu Banku;
- 2) dokonywanie oceny struktury, wielkości, składu i skuteczności działania Zarządu, oraz rekomendowanie Radzie zmian w tym zakresie;
- 3) dokonywanie okresowej oceny, co najmniej raz w roku, wiedzy, kompetencji i doświadczenia Zarządu jako całości i poszczególnych członków Zarządu;
- 4) dokonywanie okresowego przeglądu polityki Zarządu w odniesieniu do rekrutacji i zatrudniania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku i przedstawianie Zarządowi zaleceń w tym zakresie.

Skład Komitetu Nominacji nie ulegał zmianom w 2020 roku.

Tabela 34. Skład osobowy Komitetu Nominacji w 2020 r.

Pełniona funkcja	od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r.
Przewodniczący Komitetu Nominacji	Roman Hrynkiewicz
Członek Komitetu Nominacji	Roman Domański
Członek Komitetu Nominacji	Adam Dudek
Członek Komitetu Nominacji	Barbara Pasierb
Członek Komitetu Nominacji	Włodzimierz Szewc

13.4. Umowy zawarte między Bankiem a osobami zarządzającymi

W rozumieniu przepisów § 2 ust. 1 pkt. 30 lit. a Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, osobami zarządzającymi Bankiem są członkowie Zarządu.

W 2020 r., z każdym członkiem Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. zawarta była umowa o pracę, przewidująca odpłatność w razie nie powołania członka Zarządu na okres kolejnej kadencji, w wysokości trzymiesięcznego lub sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto. W okresie tym, skład Zarządu uległ jednorazowej zmianie - zmniejszenie z 4 do 3 członków Zarządu.

W okresie obowiązywania umowy o pracę z członkiem Zarządu, na każde wezwanie Rady Nadzorczej, istnieje możliwość podpisania przez członków Zarządu umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy. Umowa ta może przewidywać okres od jednego do sześciu miesięcy obowiązywania zakazu konkurencji, w czasie którego pracownik

będzie otrzymywał odszkodowanie w wysokości 50 % wynagrodzenia zasadniczego brutto za każdy miesiąc obowiązywania zakazu konkurencji. W 2020 r. nie została zawarta żadna umowa o zakazie konkurencji.

W 2020 r. Bank Polskiej Spółdzielczości wypłacił członkom Zarządu łącznie 2,4 mln zł wynagrodzenia z tytułu umów o pracę w związku z pełnieniem funkcji w Zarządzie (z narzutami pracodawcy).

Tabela 35. Wynagrodzenia członków Zarządu Banku w 2020 r. (w tys. zł)

Nazwisko i imię	Pełniona funkcja	Wynagrodzenie zasadnicze*	Benefity**	Wynagrodzenie zmienne	Narzuty pracodawcy
Adamczyk Artur	Prezes Zarządu	720,0	32,4	0,0	48,9
Kupczyk Zdzisław	Prezes Zarządu	0,0	0,0	136,0	2,7
Banach Robert	Wiceprezes Zarządu	481,9	29,6	25,2	42,2
Chrzanowski Piotr	Wiceprezes Zarządu	0,0	0,0	36,0	0,0
Gula Paweł	Wiceprezes Zarządu	241,5	3,2	105,0	33,4
Kokot Krzysztof	Wiceprezes Zarządu	480,0	0,5	0,0	22,9

* w skład wynagrodzenia zasadniczego wchodzi w szczególności: wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie chorobowe oraz ekwiwalent za niewykorzystany urlop

** w skład benefitów wchodzi: opieka medyczna, samochód służbowy do celów prywatnych oraz PPE

Za udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej, niezależnie od ilości posiedzeń w danym miesiącu, członkowie Rady Nadzorczej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. otrzymują miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe uzależnione od pełnionej funkcji oraz przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw publicznych opublikowanego w Monitorze Polskim. W 2020 r. Bank wypłacił członkom Rady Nadzorczej łącznie 1,3 mln zł (z narzutami pracodawcy).

Tabela 36. Wynagrodzenia poszczególnych członków Rady Nadzorczej Banku w 2020 r. (w tys. zł)

Nazwisko i imię	Pełniona funkcja	Wynagrodzenie zasadnicze	Benefity	Wynagrodzenie zmienne	Narzuty pracodawcy
Dudek Adam	Przewodniczący Rady Nadzorczej	96,6	0,0	0,0	6,6
Hrynkiewicz Roman	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	6,6
Domański Roman	Sekretarz Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	7,5
Bodzioch Zbigniew	Członek Rady Nadzorczej	31,1	0,0	0,0	1,6
Czysz Józef	Członek Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	7,3
Jasiński Dariusz	Członek Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	7,3
Juszczyk Sławomir	Członek Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	6,2
Kajko Krzysztof	Członek Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	3,7
Kapel Paweł	Członek Rady Nadzorczej	64,4	0,0	0,0	6,9
Martyniak-Lech Jowita	Członek Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	14,5
Morawski Witold	Członek Rady Nadzorczej	64,4	0,0	0,0	5,2
Pasierb Barbara	Członek Rady Nadzorczej	64,4	0,0	0,0	7,9
Pawlik Andrzej	Członek Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	12,6
Piasecki Piotr	Członek Rady Nadzorczej	77,3	0,0	0,0	8,3
Szewc Włodzimierz	Członek Rady Nadzorczej	64,4	0,0	0,0	6,6
Tur Tadeusz	Członek Rady Nadzorczej	70,7	0,0	0,0	7,8
Wojdak Zdzisław	Członek Rady Nadzorczej	64,4	0,0	0,0	6,5

Łączne wynagrodzenie członków Zarządu Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej za 2020 r. wyniosło 6 399 tys. zł i było niższe niż w roku poprzednim o 791 tys. zł, natomiast wynagrodzenie członków Rad Nadzorczych Banku i spółek ukształtowały się na poziomie 1 667 tys. zł, tj. wyższym niż w roku 2019 o 108 tys. zł.

13.5. Polityka różnorodności stosowana do organów zarządzających i nadzorujących

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako instytucja, w której przestrzeganie standardów etycznych jest normą postępowania w stosunku do wszystkich interesariuszy i praktyką zachowania wszystkich pracowników, szczególną uwagę kieruje na kwestie różnorodności, aby uświadamiać kiedy może dojść do złamania prawa równości, przy jednoczesnym wskazaniu korzyści wynikających z różnorodności. Realizując swoją strategię społecznie odpowiedzialnego biznesu, kieruje się zasadą niedyskryminowania, tworzenia szans i przeciwdziałania nierównościami na wszystkich jej polach. Wspiera tworzenie środowiska, w którym obie płcie mogą mieć takie same szanse wyboru i w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym.

Bank traktuje różnorodność jako jeden z atrybutów kultury organizacyjnej, pozwalający na skuteczniejszą realizację celów strategicznych w zmieniającym się otoczeniu rynkowym i zróżnicowanych preferencjach klientów. Realizując politykę różnorodności Bank wzmacnia swoją innowacyjność i przewagę konkurencyjną, którą osiąga dzięki szerokiemu wachlarzowi doświadczeń i kompetencji pracowników. Dzięki takiemu podejściu Bank buduje swoją przewagę konkurencyjną, przyciąga i utrzymuje talenty, cieszy się lojalnością pracowników oraz szacunkiem klientów i partnerów biznesowych, jak również tworzy przyjazne i satysfakcjonujące środowisko pracy.

W odniesieniu do organów zarządzających i nadzorujących, zgodnie z obowiązującą *Polityką różnorodności Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.*, Bank podejmując decyzję w ramach rekrutacji osób do składu Zarządu oraz Rady Nadzorczej, bierze pod uwagę w szczególności zróżnicowanie ze względu na wykształcenie, doświadczenie zawodowe, wiek osób w składzie poszczególnych organów oraz zróżnicowanie ze względu na płeć w składzie Zarządu oraz Rady Nadzorczej łącznie, przy czym decyzja w zakresie rekrutacji poszczególnych członków Zarządu lub wyboru członków Rady Nadzorczej nie może być podjęta wyłącznie w celu zwiększenia stopnia zróżnicowania, ze szkodą dla funkcjonowania i odpowiedzialności organu lub kosztem odpowiedzialności pojedynczych członków organu Banku.

Powołanie do składu Zarządu lub Rady Nadzorczej poprzedzone jest oceną odpowiedzialności, która to ocena jest corocznie powtarzana. Odpowiednio Zarząd oraz Rada Nadzorcza, jako organy kolegialne, podlegają także corocznej kolegialnej ocenie odpowiedzialności. W składzie Rady Nadzorczej zapewniony jest udział członków niezależnych.

W celu zagwarantowania dostatecznej różnorodności, Bank dąży do osiągnięcia stanu, w którym obie płcie są dostatecznie reprezentowane. Bank zmierza do zapewniania odpowiedniego udziału płci niedostatecznie reprezentowanej w organach Banku, przy użyciu dostępnych narzędzi takich jak rekrutacja, ocena odpowiedzialności oraz sukcesja.

W Grupie Kapitałowej, członkowie Zarządów Spółek zatrudnieni są na podstawie umowy o pracę, powołania lub kontraktu menadżerskiego. Powołanie do składu organu zarządzającego poprzedzone jest zawsze oceną kwalifikacji kandydata, w szczególności oceniana jest jego wiedza i doświadczenie zawodowe. W sposób sformalizowany ocenie podlega reputacja, możliwość poświęcania dostatecznego czasu na wykonywanie obowiązków na rzecz Spółki oraz umiejętność zachowania niezależności osądu. W ramach Grupy ocenia się także możliwość występowania konfliktu interesów. Dąży się do tego, aby indywidualne kompetencje poszczególnych członków Zarządów Spółek dopełniały się w taki sposób, aby organ kolegialny posiadał jak najlepsze przygotowanie merytoryczne, a w odniesieniu do jednoosobowego składu, aby członek Zarządu posiadał niezbędne kwalifikacje do indywidualnego zarządzania Spółką. Wszyscy członkowie Zarządów Spółek wykazują się odpowiednim doświadczeniem i znajomością polskiego rynku, niezbędnymi w zarządzaniu Spółką. Częstotliwość oceny członków Zarządu Spółek jest zróżnicowana, przy czym dominuje coroczna ocena kompetencji, efektywności oraz w wybranych Spółkach sformalizowana ocena reputacji.

W Grupie dominuje coroczna ocena organów nadzorujących. Ocenie podlegają indywidualne kompetencje poszczególnych członków Rad Nadzorczych, a w przypadku wybranych Spółek, również reputacja, czas poświęcony na wykonywanie obowiązków w Spółce i możliwość wystąpienia konfliktu interesów oraz umiejętność zachowania niezależności osądu.

13.6. Zarządzanie zasobami ludzkimi

W 2020 r. wdrożono szereg inicjatyw/procesów z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi, w tym w szczególności w obszarach wskazanych poniżej:

Covid-19

Najważniejsze dla Banku jest bezpieczeństwo zdrowotne pracowników, które przekłada się na zapewnienie jego ciągłości działania. Od początku trwania pandemii Bank wprowadził system pracy zdalnej i rotacyjnej, dbał o jasną, rzetelną, otwartą i wzajemną komunikację z pracownikami, na bieżąco przekazywał pracownikom informacje o zmianach w organizacji pracy w trybie obostrzeń sanitarnych, zadbał o odpowiedni sprzęt i narzędzia do pracy online, wprowadził nowy model szkoleń i rekrutacji (adaptacja w e-learningu, szkolenia i rekrutacje online), przygotował poradniki dotyczące organizacji pracy zdalnej, czy zarządzania zespołem rozproszonym. Z myślą o zdrowiu psychicznym pracowników zorganizowany został cykl webinarów, których celem było zidentyfikowanie i ocena emocji towarzyszących pracy zdalnej, dokonanie refleksji odnośnie dobrych i złych nawyków, przybliżenie nowych sposobów radzenia sobie w sytuacjach stresowych.

Przegląd wynagrodzeń

W 2020 r. przeprowadzone zostało badanie płacowe, dzięki czemu Bank uzyskał dostęp do rzetelnych, reprezentatywnych i aktualnych danych o wynagrodzeniach rynkowych w sektorze bankowym. Na podstawie otrzymanych danych, zaktualizowane zostały widełki płacowe tak, aby realizowana w Banku polityka wynagrodzeń umożliwiała utrzymywanie indywidualnych wynagrodzeń na konkurencyjnym w stosunku do rynku poziomie oraz pozyskiwanie doświadczonych pracowników z rynku.

Sukcesja

Zmieniony został proces sukcesji, w szczególności w zakresie ograniczenia liczby stanowisk kluczowych oraz sukcesorów na te stanowiska. Celem wprowadzenia zmiany było dostosowanie procesu do aktualnych potrzeb biznesowych i możliwości finansowych Banku, a zmiana w szczególności umożliwi lepsze dopasowanie planów sukcesji do rzeczywistych potrzeb sukcesorów.

13.7. Działalność w zakresie kontroli i nadzoru

Na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:

- funkcja kontroli, której zadaniem jest zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w tym dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku,
- działania Departamentu Zgodności – którego obowiązkiem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi,
- audyt wewnętrzny - którego zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w działalności Banku.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest według modelu trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się linii obrony.

Na I linii obrony umiejscowione są w głównej mierze komórki i jednostki organizacyjne Pionu Bankowości Komercyjnej i Wsparcia. Drugą linię obrony stanowią komórki organizacyjne Pionu Finansów i Ryzyka oraz Pionu Zarządzania Bankiem i Bankowości Spółdzielczej, w tym Departament Zgodności.

Audyt wewnętrzny, stanowiący III linię obrony, jest powierzony w Banku Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, zgodnie z Umową Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Na funkcję kontroli składają się w Banku: mechanizmy kontrolne wbudowane w procesy funkcjonujące w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, wpisane w procesy funkcjonujące w Banku, w szczególności w procesy istotne, obejmuje weryfikację bieżącą poziomą (w ramach tej samej linii) i pionową (pierwszej linii przez drugą linię) oraz testowanie poziome i pionowe. Wdrożona w Banku matryca funkcji kontroli, stanowi opis powiązania celów ogólnych i celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej z procesami istotnymi oraz mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów. W 2020 r. w Banku wyodrębnione były 63 procesy istotne włączone do matrycy funkcji kontroli. Komórki/jednostki organizacyjne Banku umiejscowione na I i II linii obrony, przeprowadzały testy przestrzegania mechanizmów kontrolnych z częstotliwością i w zakresie określonym w matrycy funkcji kontroli. Informacja o wynikach z przeprowadzonych testów wraz z określeniem charakteru stwierdzanych nieprawidłowości oraz podejmowanych działaniach naprawczych podlega kwartalnemu raportowaniu do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej.

13.8. Pozostałe informacje

13.8.1. Informacje wymagane na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym oferującym szeroki zakres usług w obrocie krajowym i zagranicznym, świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, w szczególności dla banków spółdzielczych, zgodnie z zakresem usług określonych w Statucie Banku.

Sprawując funkcję banku zrzeszającego, na podstawie Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych Zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków spółdzielczych działalność. Bank prowadzi operacje zarówno w polskich złotych, jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A., która obejmuje podmioty świadczące specjalistyczne usługi m.in. w zakresie działalności maklerskiej, leasingowej, faktoringowej, inwestycyjnej oraz IT. Sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A., które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Bank oraz podmioty Grupy Kapitałowej mają siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Obrót wykazywany w sprawozdaniu finansowym, obliczony jako suma wyniku na działalności podstawowej oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych netto, kształtował się następująco:

	2019	2020
Bank BPS S.A.	384 371 tys. zł	363 125 tys. zł
Grupa Kapitałowa	502 944 tys. zł	460 017 tys. zł

Dochód ten pochodzi w całości z działalności prowadzonej na terenie Polski.

Stopa zwrotu z aktywów, obliczona jako stosunek zysku netto za rok sprawozdawczy do aktywów razem wyrażonych jako średnia ze stanów bilansowych na koniec roku sprawozdawczego oraz koniec roku poprzedniego wynosiła:

	2019	2020
Bank BPS S.A.	0,11 %	0,02 %
Grupa Kapitałowa	0,11 %	0,02 %

W 2020 roku Grupa Kapitałowa nie otrzymała wsparcia finansowego pochodzącego ze środków publicznych, na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 roku o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2016 roku poz. 1436).

Zatrudnienie kształtowało się na poziomie:

	2019	2020
Bank BPS S.A.	997 etatów	885 etatów
Spółki Grupy Kapitałowej	990 etatów	835 etatów

13.8.2. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Grupy Kapitałowej obejmują:

- 1) zobowiązania do udzielania kredytów, na które składają się przyznane kwoty kredytów, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym;
- 2) udzielone gwarancje stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy Kapitałowej ze swoich zobowiązań wobec osób trzecich. Wartość gwarancji odzwierciedla maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2020 roku Grupa Kapitałowa nie zaciągała zobowiązań z tytułu gwarancji emisji.

Tabela 37. Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Zobowiązania finansowe	1 647 682	1 388 317	-259 365	84,3%
- niewykorzystane linie kredytowe	826 711	490 609	-336 102	59,3%
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	746 952	849 973	103 021	113,8%
- limity na kartach kredytowych	19 677	18 163	-1 514	92,3%
- pozostałe	54 342	29 572	-24 770	54,4%
Gwarancje udzielone	57 833	54 058	-3 775	93,5%
Razem zobowiązania warunkowe	1 705 515	1 442 375	-263 140	84,6%

Tabela 38. Zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Bieżące operacje wymiany	69 472	158 092	88 620	227,6%
Terminowe operacje wymiany	26 158	174 690	148 532	667,8%
Operacje papierami wartościowymi	63 736	22 944	-40 792	36,0%
Razem zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży	159 366	355 726	196 360	223,2%

Tabela 39. Zobowiązania pozabilansowe otrzymane (w tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana 2020-2019	Dynamika 2020/2019
Finansowe	1 548	5 590	4 042	361,1%
Gwarancyjne	221 352	247 343	25 991	111,7%
Razem zobowiązania pozabilansowe otrzymane	222 900	252 933	30 033	113,5%

13.8.3. Znaczące zdarzenia po dacie bilansu

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na działalność Grupy Kapitałowej.

XIV. INFORMACJE NIEFINANSOWE

W niniejszym rozdziale przedstawiono informacje niefinansowe, sporządzone zgodnie ze Standardem Informacji Niefinansowych (SIN) oraz z wymogami raportowania niefinansowego nałożonymi przez znowelizowaną Ustawę o Rachunkowości. Zawierają one kluczowe wskaźniki efektywnościowe, związane z działalnością Banku oraz informacje dotyczące zagadnień pracowniczych i środowiska naturalnego.

14.1. Obszar zarządczy

14.1.1. Opis modelu biznesowego

Model biznesowy Banku BPS S.A. oparty jest na dwóch wzajemnie wspierających się filarach: działalności zrzeszeniowej oraz bankowości komercyjnej. Bank z jednej strony wspólnie z bankami spółdzielczymi tworzy największe w Polsce Zrzeszenie, z drugiej natomiast działa na zasadach banku komercyjnego.

W ramach działalności zrzeszeniowej, Bank świadczy usługi dla banków spółdzielczych, będąc równocześnie ich partnerem biznesowym i reprezentantem w środowiskach opiniotwórczych.

Bankowość spółdzielcza ma w Polsce ponad stoletnią tradycję. Właścicielami banków spółdzielczych są udziałowcy będący często jednocześnie klientami banków. Struktura taka zapewnia stabilność właścicielską banków spółdzielczych. BS-y są prężnymi instytucjami finansowymi, oferującymi szeroką paletę nowoczesnych produktów bankowych, porównywalną z ofertą banków komercyjnych. Udział banków spółdzielczych w podstawowych wielkościach bilansowych sektora bankowego w Polsce systematycznie wzrasta.

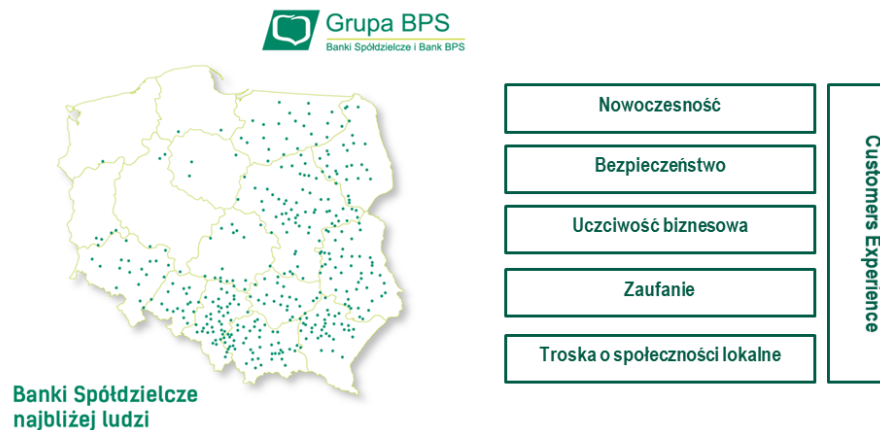
Silni razem
Bank Spółdzielczy to dobry pomysł!

Banki spółdzielcze są najważniejszymi instytucjami finansowymi dla rolników oraz mieszkańców wsi i małych miast. Pozostają naturalnym partnerem dla samorządu terytorialnego, drobnego biznesu oraz rolników w absorpcji funduszy unijnych i dopłat bezpośrednich. Dodatkowo:

- banki spółdzielcze mają 100 % polski kapitał - pieniądze Polaków zostają więc „w domu”;
- wsparcia finansowego udziela człowiek, nie systemy. Prezes i pracownicy banku spółdzielczego są sąsiadami, znają swych klientów, wiedzą o nich więcej, niż wynika z dokumentacji bankowej;
- proces decyzyjny jest szybki, mniej skomplikowany, a usługi dobrane pod indywidualne potrzeby;
- banki spółdzielcze są różnorodne, każdy z nich ma własną strategię funkcjonowania.

Bank BPS S.A. oraz zrzeszone z nim banki spółdzielcze kreują unikalną wartość, która przekłada się na budowanie długotrwałych relacji z klientami, poprzez utrzymywanie najwyższych standardów, profesjonalizm w działaniu oraz szeroką i różnorodną ofertę produktową, dostosowaną do preferencji i potrzeb klientów.

Rysunek 11. Bank i zrzeszone z nim banki spółdzielcze - elementy kreowania pozytywnych doświadczeń klienta

Zainteresowanie klientów nowoczesnymi produktami finansowymi oraz ograniczone możliwości pozyskania nowych klientów poprzez oferowanie produktów czysto bankowych, spowodowało, że Bank w 2008 r. powołał odrębne podmioty świadczące specjalistyczne usługi finansowe.

W początkowym okresie działalności spółki zależne oferowały usługi maklerskie, usługi związane z obsługą wierzytelności trudnych oraz kart płatniczych i bankomatów. W kolejnych latach, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, Grupa Kapitałowa zwiększała zakres produktów i usług, proponowanych przez powoływane w tym celu nowe podmioty.

Według stanu na 31.12.2020 r. w skład Grupy Kapitałowej wchodziły 24 spółki prawa handlowego, jak również 9 funduszy inwestycyjnych.

W Grupie Kapitałowej priorytetowym zadaniem jest zapewnienie najwyższej jakości obsługi klientów, w tym banków spółdzielczych, prowadzenie etycznego marketingu i sprzedaży oraz ułatwianie korzystania z usług bankowych poprzez wprowadzanie innowacyjnych produktów i usług.

Ważną wartością Grupy są jej pracownicy. Realizowane dla nich programy dotyczą przede wszystkim wspierania różnorodności w organizacji, zapewnienia stabilnych i atrakcyjnych warunków pracy oraz oferowania możliwości angażowania się w działania społeczne.

Grupa spełnia najwyższe standardy ładu korporacyjnego, realizuje programy społeczne wspierające rozwój kultury oraz edukację młodzieży.

14.1.2. Cele strategiczne Banku

Zgodnie z obowiązującą Strategią Banku BPS S.A. oraz Grupy Kapitałowej na lata 2018-2026 podstawową misją Banku, jako banku zrzeszającego najliczniejszą grupę banków spółdzielczych w Polsce jest umacnianie sektora polskiej bankowości spółdzielczej oraz zapewnienie dostępu do finansowania w społecznościach lokalnych poprzez budowę rentownego i stabilnego Zrzeszenia BPS.

Do głównych celów strategicznych Banku należy:

- 1) uwolnienie potencjału biznesowego banków zrzeszonych poprzez oferowanie produktów i usług o najwyższych standardach i jakości;
- 2) zmiana profilu działalności Banku Zrzeszającego;
- 3) wypełnianie zobowiązań regulacyjnych;
- 4) uregulowanie procedur wewnętrznej konkurencji;
- 5) wsparcie stabilności i transparentności Zrzeszenia;
- 6) wprowadzanie rozwiązań zwiększających przychodowość Zrzeszenia i ograniczających koszty działania;
- 7) rozwój innowacyjności Zrzeszenia.

Mając na uwadze zmiany zachodzące w otoczeniu gospodarczym i społecznym, konieczność zapewnienia wysokiej jakości usług finansowych, w celu wzmocnienia pozycji sektora oraz prezentowania jednolitego stanowiska wobec regulatora, a także wypracowania rozwiązań i mechanizmów sprzyjających rozwojowi i działalności banków spółdzielczych, Bank aktywnie współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi w sektorze bankowości spółdzielczej, w tym m.in. z Krajowym Związkiem Banków Spółdzielczych oraz Związkiem Banków Polskich. Angażuje się również w realizację programów i projektów na rzecz rozwoju bankowości spółdzielczej w Polsce.

Bank jako istotny uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS rozwija współpracę ze Spółdzielnią Systemu Ochrony, mającą na celu zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania, zarówno samego Banku Zrzeszającego, jak również zrzeszonych z nim banków spółdzielczych, poprzez wzajemne wsparcie w zakresie płynności i wypłacalności, w sytuacji wystąpienia trudności finansowych u któregośkolwiek uczestnika Systemu.

Nadrzędnym celem Banku jest wspieranie zrzeszonych banków spółdzielczych w rozwoju ich działalności biznesowej i technologicznej, dostosowanej do szybko zmieniających się przepisów prawa i nowych regulacji nadzorczych. Bank we współpracy z bankami spółdzielczymi i innymi podmiotami Grupy BPS podejmuje działania mające na celu złagodzenie negatywnych skutków kryzysu wywołanego pandemią koronawirusa, zwiększając efektywność działania Zrzeszenia w sferze działalności handlowej, jak i wydajności procesów organizacyjno-zarządczych.

Z uwagi na zmianę warunków gospodarczych, w których Bank obecnie funkcjonuje oraz wpływ jaki pandemia wirusa SARS-CoV-2 wywiera na wyniki finansowe, sytuację płynnościową i kapitałową Banku, w 2021 roku rozpoczęte zostaną prace mające na celu aktualizację obowiązującej Strategii Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości, jak i spójnej z nią Strategii Banku BPS S.A i Grupy Kapitałowej.

14.1.3. Ład zarządczy

Ład zarządczy Banku oparty jest na adekwatnej strukturze organizacyjnej, odpowiednim podziale zadań i kompetencji pomiędzy komórkami i jednostkami Banku, pozwalającymi na koordynację działań pomiędzy nimi. Schemat struktury organizacyjnej obrazuje funkcjonujące w Banku szczeble zarządzania oraz linie podległości, które zapewniają sprawowanie nadzoru nad wszystkimi obszarami działalności. Struktura organizacyjna zakłada pogrupowanie komórek i jednostek organizacyjnych w trzy Piony, które nadzorowane są przez Członków Zarządu. W zakresie bieżącego organizowania pracy, Zarząd Banku dokonuje w formie uchwały wewnętrznego podziału kompetencji, który podlega akceptacji przez Radę Nadzorczą. Zarząd Banku działa kolegialnie, jednak w ramach poszczególnych Pionów nadzorujący Członkowie Zarządu odpowiadają za koordynację bieżącej pracy jednostek/komórek organizacyjnych Banku. Istotną rolę w strukturze Banku zajmują stałe Komitety, których funkcjonowanie wspomaga zarządzanie Bankiem.

Struktura organizacyjna Banku jest adekwatna do rozmiarów prowadzonej działalności oraz generowanego ryzyka. Zgodnie z wymogami Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, schemat struktury organizacyjnej udostępniony jest na stronie internetowej.

Bank na wszystkich szczeblach zarządzania bierze pod uwagę czynniki społeczne i środowiskowe. Jego misją jest wspieranie zrzeszonych banków spółdzielczych w tworzeniu przyjaznego świata finansów dla obecnych i przyszłych klientów. Bank chce świadczyć swoim klientom innowacyjne usługi na najwyższym poziomie oraz kształtować pozytywny wizerunek sektora bankowości spółdzielczej. Czerpie z rodzimych tradycji i działa w oparciu o lokalny kapitał. Jest także gwarantem bezpieczeństwa dla zrzeszonych banków spółdzielczych. Z takiego podejścia wynikają normy postępowania wszystkich pracowników Grupy Kapitałowej.

W Banku szczególną wagę przykładana się do zachowania zasady integralności we wszelkich działaniach. Integralność oznacza spójność podejmowanych działań z obowiązującymi regulacjami oraz normami i zasadami etycznymi, przy założeniu jednakowej ważności i komplementarności tych zasad. Bank realizując swoje zadania biznesowe dokłada wszelkich starań, aby postępować etycznie i zgodnie z przyjętymi wartościami. Obszar społeczny i pracowniczy jest uwzględniany przy projektowaniu polityk i strategii działania, a następnie kaskadowany na poziom regulacji operacyjnych. Za implementację przyjętych zasad odpowiada kadra kierownicza na wszystkich szczeblach organizacyjnych. Szczególny obowiązek kształtowania kultury pracy w Banku należy do kadry menadżerskiej, która poprzez właściwe zachowania stanowi przykład dla pozostałych pracowników. Kadra menadżerska zobowiązana jest do tworzenia środowiska pracy, które sprzyja wspólnemu osiągnięciu celów, pozytywnej atmosferze pracy, wysokiej jakości pracy, postępowaniu zgodnie z wartościami. Każdy pracownik Banku odpowiedzialny jest za realizację zadań zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa oraz za stałe uzupełnianie swojej wiedzy w tym obszarze. Zarząd Banku dokłada wszelkich starań mających na celu stałe podnoszenie wiedzy i świadomości w tym obszarze. Sprzyja temu stale udoskonalana wewnętrzna platforma edukacyjna oferująca aktualne szkolenia dla pracowników Banku. Podobnymi zasadami Bank kieruje się nawiązując współpracę biznesową z innymi podmiotami.

Zarząd i Rada Nadzorcza kładą duży nacisk na kwestię skuteczności nadzoru właścicielskiego nad Grupą Kapitałową, co przejawia się w działaniach restrukturyzacyjnych oraz realizowanych badaniach kontrolnych w spółkach. Narzędziem umożliwiającym ww. działania jest pakiet odpowiednich regulacji określających zasady sprawowania nadzoru właścicielskiego przez Bank nad spółkami zależnymi.

Ustalony w Banku ład zarządczy gwarantuje poszanowanie praw akcjonariuszy oraz przejrzystą komunikację z otoczeniem, co przejawia się m.in. w realizacji obowiązków informacyjnych, także z wykorzystaniem strony internetowej Banku. Pracownicy Banku, jak również pracownicy zrzeszonych banków spółdzielczych i spółek z Grupy Kapitałowej coraz aktywniej korzystają z platformy informacyjnej pn. Intranet, która jest na bieżąco rozbudowywana i udoskonalana.

W 2020 r. utrwalany i wzmacniany był system zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, oparty na trzech liniach obrony określonych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego. Trzecia linia

obrony, czyli funkcja audytu wewnętrznego sprawowana jest dla Banku przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Organizacja systemu zarządzania odzwierciedlona została w Regulaminie organizacyjnym Banku oraz innych przepisach wewnętrznych. Zasady systemu kontroli wewnętrznej, określające organizację i zasady funkcjonowania systemu, w tym odpowiedzialność organów Banku, role komórek/jednostek organizacyjnych na poszczególnych liniach obrony, zakres zadań zapewniających funkcjonowanie matrycy funkcji kontroli, zasady monitorowania, raportowania i oceny skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach realizowanych w Banku, określone są w stosownych regulacjach wewnętrznych, które podlegają regularnym weryfikacjom pod kątem zgodności i adekwatności. Opis funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, zgodnie z wymogami Rekomendacji H, został ujawniony na stronie internetowej Banku.

Podmioty Grupy Kapitałowej Banku opierają swoją strukturę zarządczą na wdrożonej strukturze organizacyjnej, w ramach której wprowadzony został rozdział funkcji operacyjnych od funkcji zarządzania ryzykiem oraz funkcji kontrolnych, zapewniając przy tym odpowiedni podział zadań, kompetencji oraz podległości adekwatny do skali prowadzonej działalności.

W spółkach objętych nadzorem KNF funkcjonuje system regulacji wewnętrznych, określający zasady postępowania, w tym również z informacjami poufnymi, stanowiącymi tajemnicę zawodową, pozwalającą na sprawowanie nadzoru nad osobami powiązanymi oraz przeciwdziałanie powstawaniu konfliktów interesów.

Spółki z Grupy Kapitałowej stosują zasady funkcjonowania, wytyczne i regulacje przyjęte dla tych podmiotów. W ramach procesów sprawozdawczości i pełnionego przez Bank BPS S.A. nadzoru właścicielskiego, spółki zachowują standardy współpracy i wymiany informacji z poszanowaniem praw akcjonariuszy i udziałowców.

Ponadto, spółki prowadzące działalność na podstawie zezwolenia udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego (BPS TFI S.A., Dom Maklerski Banku BPS S.A.) zachowują przepisy w zakresie przejrzystości komunikacji z klientami i potencjalnymi klientami, a także w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych w obszarze adekwatności kapitałowej, w tym sprawozdawczości finansowej.

Przedmiotowa komunikacja oparta jest głównie na informacjach i danych kierowanych do szerokiego grona odbiorców, publikowanych z wykorzystaniem stron internetowych (np.: <http://www.dmbps.pl>). W swojej działalności spółki zależne Banku szczególną uwagę przywiązują do aspektów niefinansowych, tj. reputacji i dobrego imienia w przekazywanych informacjach, mających bezpośredni wpływ na ich wyniki finansowe i postrzeganie przez otoczenie rynkowe, w tym przez klientów i kontrahentów, dla których świadczone są usługi i z którymi prowadzona jest współpraca w bieżącej działalności biznesowej.

Zarządy Spółek zależnych oraz kadra kierownicza uwzględnia w procesie zarządzania daną spółką czynniki społeczne i środowiskowe w aspekcie funkcjonowania danego podmiotu z poszanowaniem praw człowieka i przy zapewnieniu odpowiednich warunków pracy, biorąc pod uwagę ogólne uwarunkowania społeczno-ekonomiczne, kulturalne i środowiskowe, zapewniając pracownikom dostęp do ochrony zdrowia, placówek oświatowo-rekreacyjnych, szkoleń i specjalistycznych konferencji o znaczeniu krajowym oraz dedykowanych dla firm funkcjonujących w danym sektorze gospodarki.

W podmiotach nadzorowanych przez KNF funkcjonuje uregulowany system nadzoru i kontroli wewnętrznej oparty na kontrolach bieżących, prowadzonych przez kierowników jednostek organizacyjnych oraz na kontrolach instytucjonalnych przeprowadzanych przez inspektora nadzoru zgodnie z przepisami prawa, w celu badania zgodności działania pracowników i systemów z przepisami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi spółki i z ustalonymi normami. Funkcjonowanie przedmiotowego systemu kontroli podlega cyklicznej kontroli sprawowanej przez organy nadzoru, w tym Komisję Nadzoru Finansowego, jak również zewnętrzne podmioty audytujące i audytora wewnętrznego.

Kontrole wewnętrzne prowadzone w spółkach, a także wszelkie działania w zakresie nadzoru jednostek organizacyjnych i pracowników zaangażowanych w procesy kontrolne prowadzone są z zachowaniem należytej staranności, zapewnienia niezależności oraz obiektywizmu w ocenie podejmowanych czynności.

14.1.4. Zarządzanie ryzykiem

Bank BPS S.A. oraz podmioty Grupy Kapitałowej prowadząc działalność operacyjną narażone są na różnego rodzaju ryzyka, które mogą mieć wpływ na realizację założonych celów. W zorganizowanym procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą organy Banku, wyznaczone komitety i komórki organizacyjne oraz pracownicy. Strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ponadto ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem. Podstawowym celem zarządzania ryzykiem bankowym, poprzez utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji, jest:

- 1) ochrona wartości kapitału akcjonariuszy;
- 2) ochrona depozytów klientów;
- 3) wsparcie Banku w prowadzeniu efektywnej działalności.

W systemie zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej identyfikuje się następujące ryzyka: kredytowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, koncentracji, walutowe, rynkowe instrumentów finansowych w księdze handlowej, z tytułu korekty wyceny kredytowej (CVA), płynności, cyklu gospodarczego, kapitałowe, strategiczne, reputacji, modeli, transferowe i kraju, braku zgodności, wyniku finansowego oraz ryzyko nadmiernej dźwigni.

Z punktu widzenia negatywnego wpływu ryzyk na zagadnienia społeczne i pracownicze, szczególne znaczenie mają: ryzyko kadrowe identyfikowane w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzyko reputacji.

Ryzyko kadrowe polega na występowaniu nieefektywnych mechanizmów zarządzania pracownikami, w szczególności w procesach rekrutacji, oceny kompetencji i umiejętności, oceny efektów pracy oraz motywowania, szkoleń i utrzymania pracowników. Wystąpienie ryzyka kadrowego może skutkować niepożądaną fluktuacją kadry, w tym pracowników kluczowych, negatywną motywacją oraz nieefektywną realizacją zadań niezbędnych do osiągnięcia celów Banku. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem kadrowym stanowi element zarządzania podstawową działalnością Banku.

Na proces zarządzania ryzykiem kadrowym składa się identyfikacja obszarów jego występowania, zdefiniowanie działań pozwalających na jego eliminację, wskazanie osób odpowiedzialnych za działania ograniczające to ryzyko, pomiar i monitoring wskaźników ryzyka kadrowego, rozpoznanie przyczyn występowania ostrzegawczych i krytycznych poziomów wskaźników ryzyka kadrowego, podejmowanie działań mitygujących to ryzyko, a także raportowanie. Ponadto, w ramach zarządzania ryzykiem kadrowym zdefiniowano zasady zarządzania ciągłością realizacji zadań na stanowiskach pracy, zapewniające właściwą organizację procesu zastępowalności pracowników oraz właściwy transfer wiedzy pomiędzy pracownikami. Działania ograniczające ryzyko kadrowe są realizowane w ramach bieżących obowiązków kadry menadżerskiej oraz dyrektora komórki odpowiedzialnej za zarządzanie personelem.

Ryzyko reputacji to ryzyko wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów i akcjonariuszy. Bank jest instytucją zaufania publicznego, dlatego utrata reputacji może wiązać się z odpływem klientów i pogorszeniem wyników finansowych. Bank prowadzi monitoring mediów w zakresie publikowanych informacji o podmiotach Grupy BPS. Ocenia rodzaj zdarzenia, które zostało przedstawione w mediach, biorąc jednocześnie pod uwagę powtarzalność publikowanych informacji, ich zasięg (lokalny, ogólnopolski) oraz poziom negatywnego oddziaływania. Dodatkowo, Bank podejmuje działania wyprzedzające, uwzględniając informacje o zdarzeniach, które nie zostały jeszcze podane do wiadomości publicznej, lecz po ich upublicznieniu mogą mieć wpływ na utratę reputacji. Przy ocenie bierze się pod uwagę poziom negatywnego oddziaływania zaistniałego zdarzenia oraz prawdopodobieństwo jego upublicznienia. Bank analizuje ponadto zgłoszone przez klientów reklamacje biorąc pod uwagę przyczyny ich zgłoszenia i ich powtarzalność. Ocenia potencjalny wpływ zgłoszonych reklamacji na opinię klientów o jakości usług świadczonych przez Bank.

14.1.5. Zarządzanie etyką

Bank realizuje swój program etyczny poprzez dążenie do rozwijania przyjętych w Kodeksie Etyki wartości etycznych, takich jak: lojalność, uczciwość, otwartość, wzajemne zaufanie, odpowiedzialność i profesjonalizm wykonywania obowiązków, z zachowaniem należytej rzetelności i staranności.

Obowiązujący w Banku Kodeks Etyki, określa zbiór wartości i zasad. Jego postanowienia uwzględniają treść norm zawartych w Kanonie Dobrych Praktyk Rynku Finansowego oraz w Kodeksie Etyki Bankowej (Zasady Dobrej Praktyki Bankowej).

Bank upowszechnia i wdraża zasady, według których powinni postępować wszyscy pracownicy, w celu budowania kultury organizacyjnej oraz pozytywnego wizerunku Banku, jako instytucji zaufania publicznego w relacjach z klientami, partnerami biznesowymi, akcjonariuszami i pracownikami.

Szczególną uwagę przykładają się do prawidłowych relacji z klientami poprzez stosowanie obowiązujących standardów obsługi, które mają zapewnić uczciwe traktowanie klientów i ochronę ich interesów, m.in. poprzez informowanie o ofercie Banku, w sposób przedstawiający korzyści, jak również koszty i ryzyka związane z oferowanymi produktami, rzetelne przekazywanie informacji reklamowych dotyczących oferowanych produktów i usług oraz przygotowywanie dokumentów mających znaczenie dla podjęcia przez klienta decyzji biznesowych w sposób przejrzysty i jednoznaczny.

W swojej działalności Bank zwraca uwagę na to, aby nie nawiązywać współpracy biznesowej z klientami podejmującymi działania niezgodne z prawem lub nieprzeznaczającymi standardów etyki.

Bank analizuje reklamacje klientów z uwzględnieniem tych, które dotyczą jakości obsługi oraz prawidłowości przekazywania informacji klientom.

W 2020 r. do Banku nie wpłynęły reklamacje dotyczące nieetycznych zachowań.

Bank umożliwia również anonimowe zgłaszanie przez pracowników naruszeń, w sposób uregulowany w „Procedurze anonimowego zgłaszania przez pracowników naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych”. Pracownikom dokonującym zgłoszeń gwarantuje się rzetelne i uczciwe traktowanie, dyskrecję oraz kompetentne i sumienne wyjaśnienie zgłoszonej sprawy. Zapewnia się również ochronę przed działaniami o charakterze represyjnym, dyskryminacją lub innymi rodzajami niesprawiedliwego traktowania, w związku z dokonaniem zgłoszeniem naruszenia.

Bank monitoruje ryzyko braku zgodności w zakresie etyki poprzez implementację odpowiednich regulacji wewnętrznych, jak i działania edukacyjne w ramach programu szkoleń etycznych, który obejmuje szkolenia dla nowo zatrudnionych pracowników oraz cykliczne szkolenia z obszaru etyki dla wszystkich pracowników Banku. W 2020 r. szkolenia z etyki w ramach szkoleń adaptacyjnych ukończyło 109 nowo zatrudnionych pracowników, szkolenia dotyczące przeciwdziałania korupcji 892 pracowników, a szkolenie dotyczące przeciwdziałania konfliktom interesów 62 osoby.

14.2. Obszar społeczny i pracowniczy

14.2.1. Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne

Bank BPS S.A. jako samodzielna jednostka korzystał ze środków pomocy publicznej w wysokości brutto 218,0 tys. zł. Na podstawie *Uchwały Nr 33/2015 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie określenia form, trybu i szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej bankom z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych (z późn. zm.)* Bank wystąpił do BFG z wnioskiem o udzielenie pożyczki z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych na wydatki związane z uczestnictwem w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS. Umowa pożyczki podpisana została w dniu 22 lipca 2020 r.

Na wniosek Banku, Rada BFG w dniu 23 września 2020 r. podjęła uchwałę o umorzeniu całości należności z tytułu udzielonej pożyczki, stanowiącej pomoc *de minimis*.

Z pomocy publicznej korzystały również podmioty zależne w łącznej wysokości brutto 1 287,9 tys. zł.

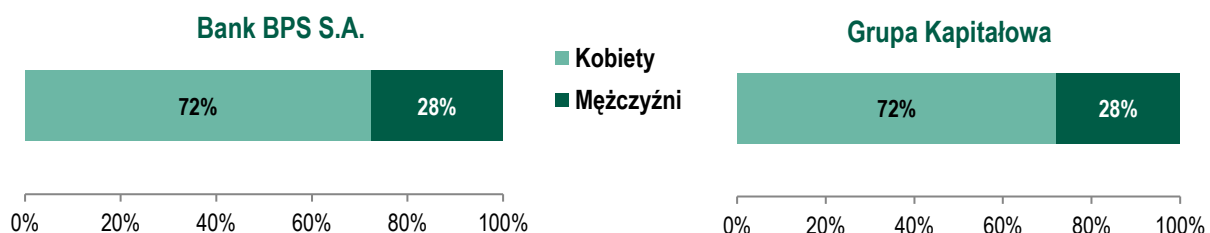
W zakresie zleceń publicznych Bank prowadzi obsługę Jednostek Samorządu Terytorialnego, która realizowana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym Ustawą Prawo zamówień publicznych, w trybie uczestnictwa w przetargach organizowanych przez JST lub kierowanych przez nie zapytań ofertowych oraz zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku.

14.2.2. Poziom zatrudnienia i poziom wynagrodzeń

Poziom zatrudnienia oraz struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej dostosowana jest do bieżącej i planowanej skali działalności oraz ponoszonego ryzyka. Proces planowania zasobów kadrowych obejmuje ocenę aktualnej struktury zatrudnienia oraz potrzeby organizacji wynikające z przyjętych celów Grupy Kapitałowej. Ocena dokonywana jest według kryteriów miejsca, okresu, ilości oraz dostępności pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami i kompetencjami w Grupie Kapitałowej oraz na rynku zewnętrznym.

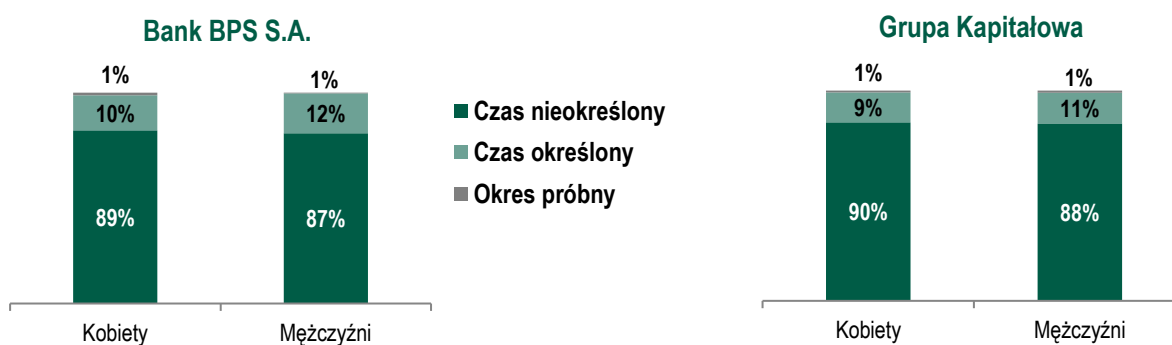
Na koniec 2020 r. zatrudnienie w Grupie Kapitałowej ukształtowało się na poziomie 1 677,2 etatów (z wyłączeniem osób zatrudnionych na umowę na zastępstwo). Poniższy wykres przedstawia strukturę pracowników ze względu na płeć.

Rysunek 12. Struktura zatrudnienia na dzień 31.12.2020 r. według płci

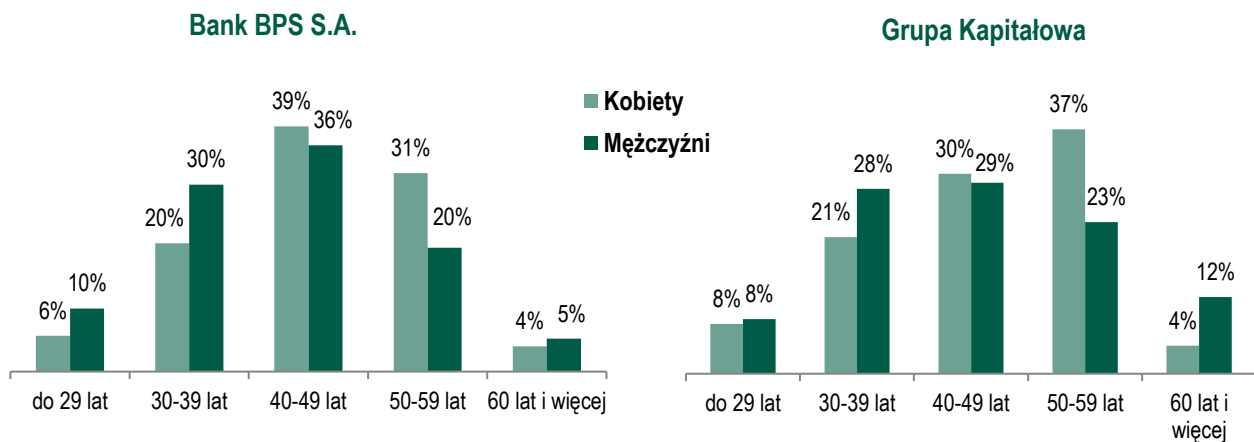
W Grupie Kapitałowej zdecydowana większość osób zatrudniona jest na umowę o pracę na czas nieokreślony.

Rysunek 13. Struktura zatrudnienia na dzień 31.12.2020 r. według rodzaju umowy i płci

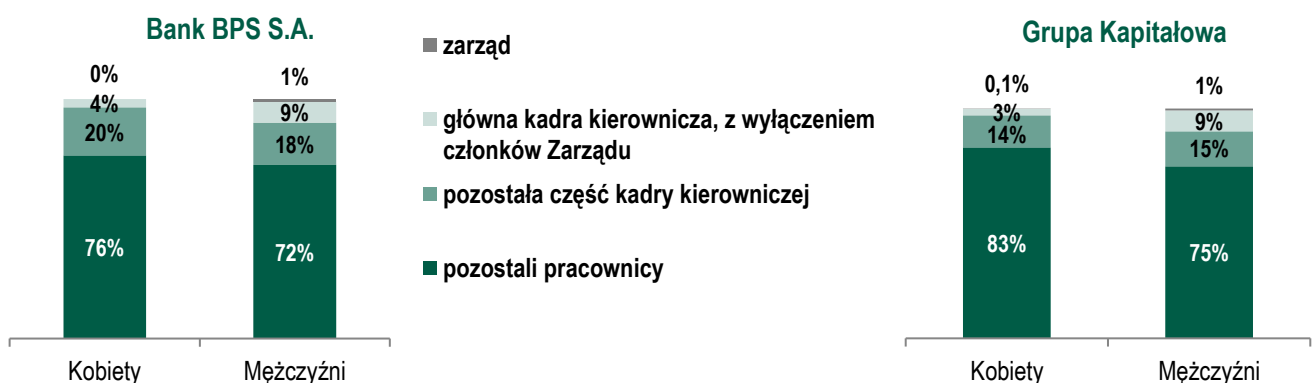
Struktura zatrudnienia w Grupie zróżnicowana jest m.in. ze względu na wiek. Dominującą grupą pracowników (wśród kobiet oraz mężczyzn) są osoby w wieku 40-59 lat.

Rysunek 14. Struktura zatrudnienia na dzień 31.12.2020 r. według wieku i płci

W Grupie Kapitałowej, na koniec okresu sprawozdawczego główna kadra kierownicza wraz z Zarządem stanowiła ok. 5 % ogółu zatrudnionych, natomiast pozostała część kadry kierowniczej ok. 14 %. Poniższy wykres przedstawia udział poszczególnych szczebli zarządzania w stanie zatrudnienia w podziale na płeć.

Rysunek 15. Struktura zatrudnienia na dzień 31.12.2020 r. według szczebli zarządzania i płci

Realizowana w Grupie Kapitałowej Polityka wynagradzania uwzględnia sytuację ekonomiczną oraz specyfikę struktury organizacyjnej poszczególnych spółek. Jej celem jest adekwatne wynagradzanie pracowników za wykonaną pracę oraz motywowanie do osiągnięcia oczekiwanych wyników.

Za funkcjonowanie i rozwój systemu wynagradzania odpowiedzialne są Zarządy spółek Grupy Kapitałowej, które w szczególności dbają, aby system wynagradzania funkcjonował w sposób spójny i efektywny oraz oparty był o pełną i przejrzystą dokumentację, tzn. aby działał na podstawie strategii, polityk, procedur i instrukcji, zgodnych z obowiązującym prawem oraz regulacjami nadzorczymi. Poziom wynagrodzeń oraz katalog świadczeń pozapłacowych oferowanych pracownikom ustalany jest w taki sposób, aby pozwalał na przyciągnięcie oraz zatrzymanie wykwalifikowanych pracowników, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy przewagą konkurencyjną wynagrodzeń, a rentownością Grupy Kapitałowej.

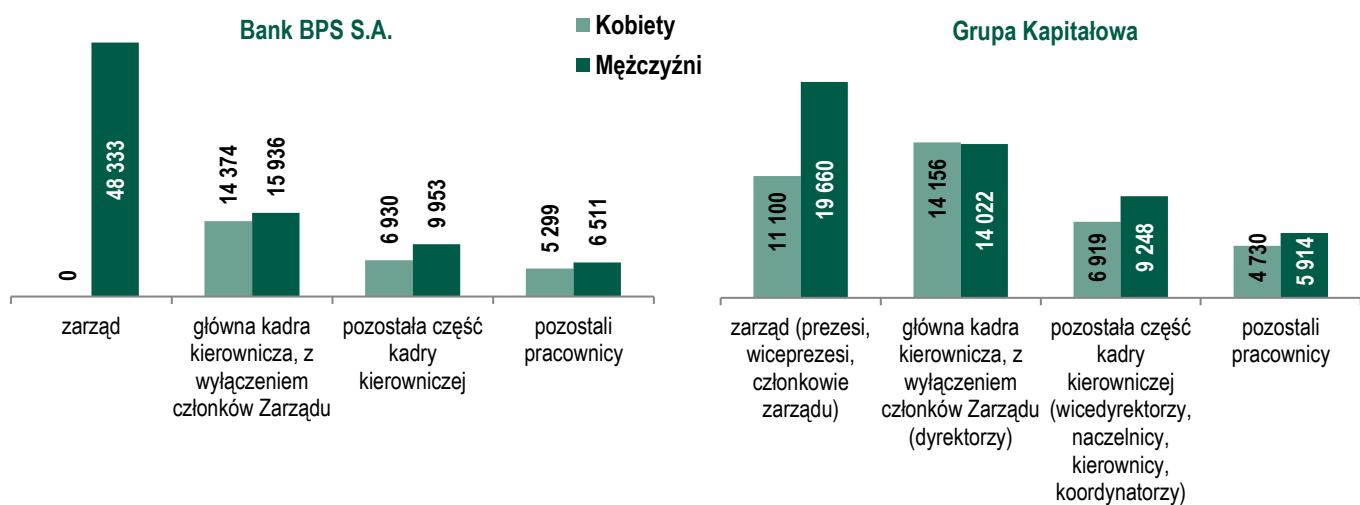
Elementy wynagrodzenia dla poszczególnych pracowników lub grup pracowników zróżnicowane są ze względu na umiejscowienie stanowiska w strukturze organizacyjnej spółki z Grupy Kapitałowej i charakter pracy.

System motywacyjny obejmuje wachlarz środków i narzędzi służących motywowaniu pracowników do podejmowania działań ukierunkowanych na realizację strategicznych celów Grupy Kapitałowej.

Na wynagrodzenie pracowników składają się wynagrodzenia stałe i wynagrodzenia zmienne, przy czym stałe składniki stanowią na tyle dużą część łącznego wynagrodzenia, że możliwe jest prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie w ogóle zmiennych składników wynagrodzenia.

Podstawę kształtowania polityki wynagradzania w Grupie Kapitałowej stanowi wynagrodzenie zasadnicze, którego wysokość zależy od rodzaju wykonywanej pracy, kompetencji i umiejętności wymaganych na stanowisku oraz wpływu stanowiska na wyniki spółki. Ponadto w kształtowaniu polityki wynagradzania uwzględniane są najlepsze praktyki rynkowe. Poniższy wykres przedstawia średnie wynagrodzenie zasadnicze brutto na danym szczeblu zarządzania w Banku oraz Grupie Kapitałowej, według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., w podziale na płeć.

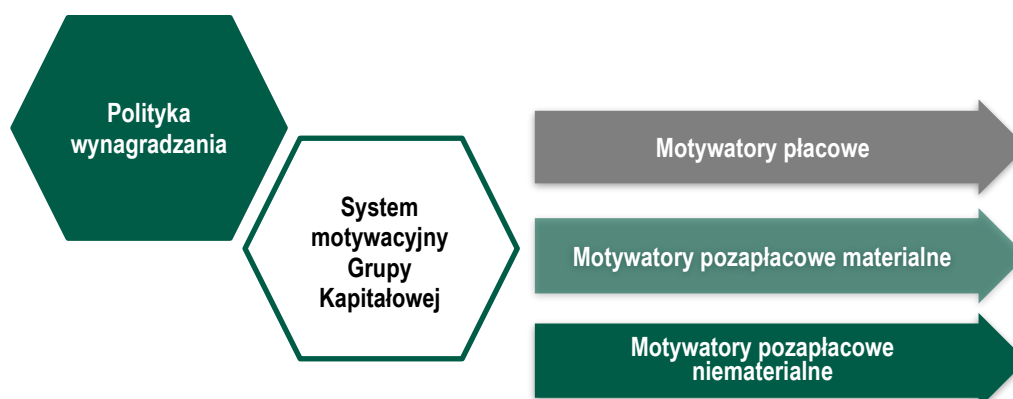
Rysunek 16. Średnie miesięczne wynagrodzenie zasadnicze brutto na etat FTE według płci*

* W związku z wysokim odsetkiem Członków Zarządu względem wszystkich pracowników zatrudnionych w Grupie Kapitałowej na Umowę o pracę, wykres zarządu Grupy Kapitałowej zawiera Członków Zarządu zatrudnionych także na umowy cywilnoprawne.

Elementem polityki wynagradzania jest system motywacyjny, na który składają się motywatory płacowe, pozapłacowe materialne i pozapłacowe niematerialne.

Rysunek 17. Polityka wynagradzania w Grupie Kapitałowej

W skład motywatorów płacowych wchodzi: premie uznaniowe, premie regulaminowe oraz nagrody specjalne. Stosowanie, w ramach systemu wynagradzania pracowników składników zmiennych ma na celu koncentrację ich działań na celach ważnych dla Banku i danej spółki. Poziom ustalonych wynagrodzeń zmiennych skorelowany jest z wynikami spółek w Grupie Kapitałowej i uwzględnia postawę oraz wkład pracy poszczególnych osób i zespołów w osiągnięciu założonych na dany okres celów. W odniesieniu do pracowników zaangażowanych w świadczenie usług maklerskich

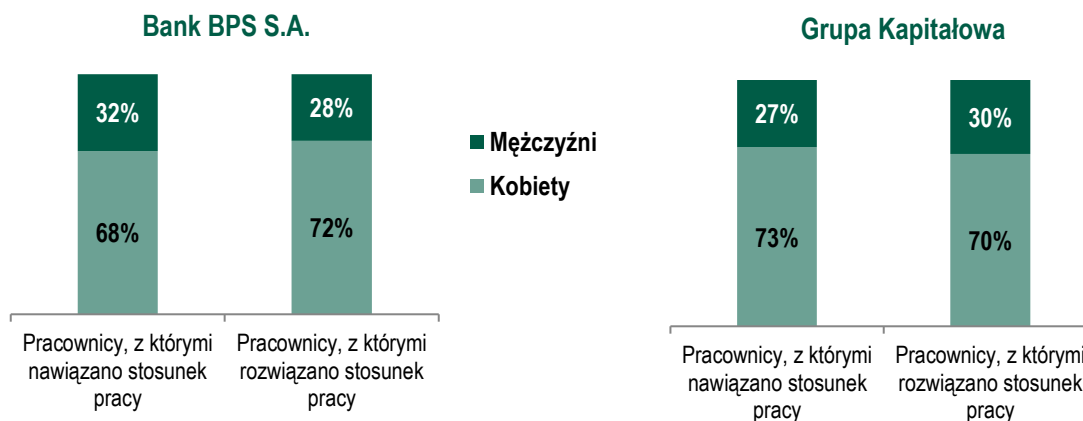
i oferowanie instrumentów finansowych oraz osób sprawujących bezpośredni nadzór nad wykonywaniem obowiązków służbowych przez tych pracowników, a także w odniesieniu do pracowników, których wpływ na profil ryzyka Banku jest istotny, stosuje się odrębne systemy motywacyjne. Obowiązujące w Grupie Kapitałowej systemy płacowe nie zachęcają pracowników do działania w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezgodny z najlepiej pojętymi interesami klientów i nie skłaniają do preferowania własnych interesów z potencjalną szkodą dla klienta. Celem systemu motywowania płacowego jest promowanie odpowiedzialnego postępowania biznesowego, uczciwego traktowania klientów i unikania konfliktów interesów przez pracowników Grupy Kapitałowej.

Oferowane benefity pozapłacowe mają na celu wsparcie istotnych dla pracowników obszarów, w szczególności: zdrowia pracownika i jego rodziny, rozwoju i doskonalenia zawodowego, poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz przyszłych potrzeb emerytalnych.

Proces pozyskiwania pracowników do pracy w Grupie Kapitałowej realizowany jest zgodnie z zasadą niedyskryminacji i odbywa się z poszanowaniem godności osobistej wszystkich jej uczestników. Wszystkie prawa osobiste, w szczególności dane osobowe kandydata ubiegającego się o zatrudnienie w Grupie Kapitałowej są chronione. Kandydaci traktowani są równo, niezależnie od wieku, płci, wyznania, poglądów politycznych, niesprawności, pochodzenia rasowego i etnicznego czy orientacji seksualnej.

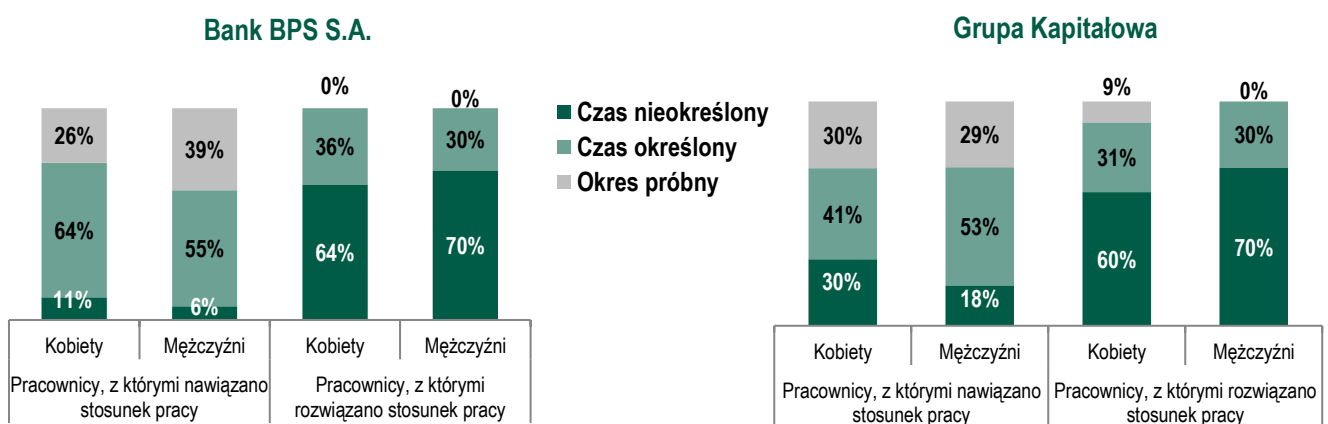
W 2020 r., w Grupie Kapitałowej odsetek kobiet, z którymi nawiązywano stosunek pracy ukształtował się na wyższym poziomie niż odsetek kobiet, z którymi rozwiązywano stosunek pracy.

Rysunek 18. Struktura pracowników, z którymi nawiązano lub rozwiązano stosunek pracy według płci

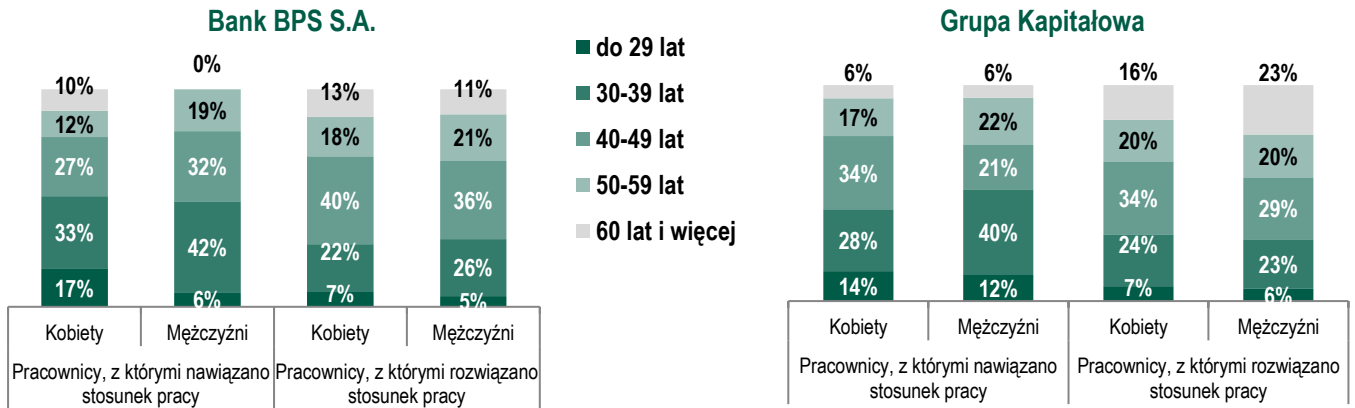
Większość pracowników, z którymi spółki Grupy Kapitałowej nawiązywały stosunek pracy w 2020 r., zatrudniana była na umowę o pracę na czas określony lub próbny.

Rysunek 19. Struktura pracowników, z którymi nawiązano lub rozwiązano stosunek pracy według płci i rodzaju umowy o pracę

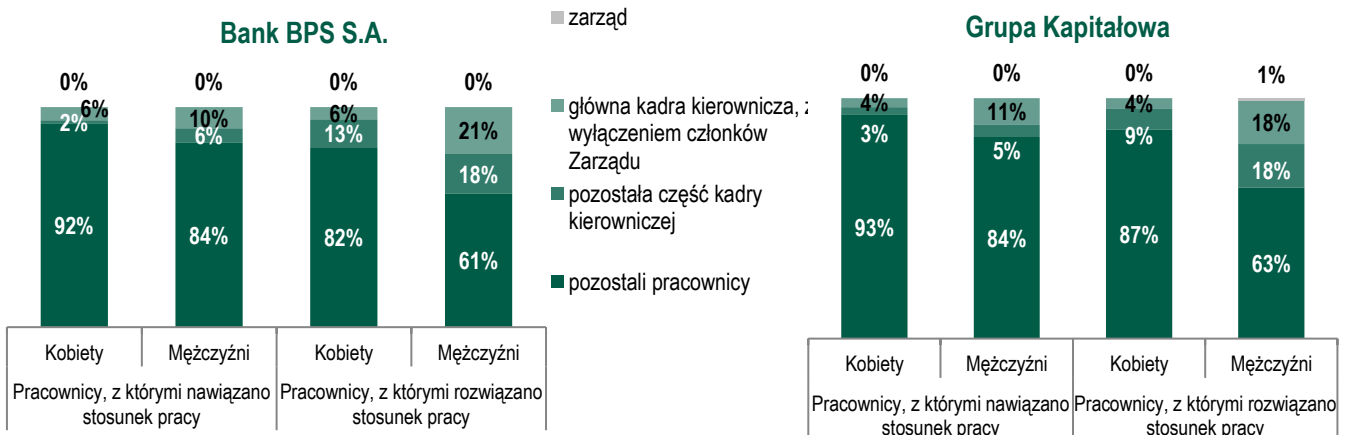
Pracownicy, z którymi spółki Grupy Kapitałowej nawiązały stosunek pracy w 2020 r., zróżnicowani są m.in. ze względu na wiek.

Rysunek 20. Struktura pracowników, z którymi nawiązano lub rozwiązano stosunek pracy według wieku i płci

W 2020 r. w Grupie Kapitałowej odnotowano wyższą rotację na stanowiskach kierowniczych u mężczyzn niż w przypadku kobiet.

Rysunek 21. Struktura pracowników, z którymi nawiązano lub rozwiązano stosunek pracy według szczebla zarządzania i płci

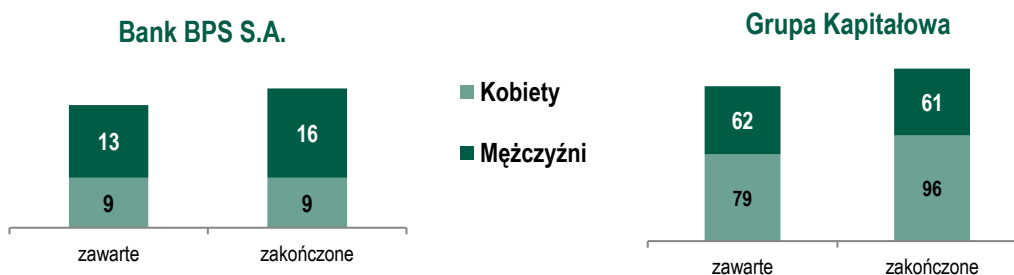

Na wszystkich etapach rekrutacji wobec zakwalifikowanych kandydatów stosuje się te same kryteria oceny. Od wszystkich osób zaangażowanych w proces rekrutacji wymaga się profesjonalizmu oraz szacunku wobec kandydatów.

Według stanu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego w spółkach Grupy Kapitałowej 250 osób (154 kobiety, 96 mężczyzn) świadczyło pracę w ramach umów cywilnoprawnych.

Poniższy wykres przedstawia liczbę zawartych oraz zakończonych umów cywilnoprawnych w 2020 r.

Rysunek 22. Liczba zawartych oraz zakończonych umów cywilnoprawnych w 2020 r.

Grupa Kapitałowa nie wykorzystuje nisko kosztowych pracowników z krajów słabszych ekonomicznie lub krajów podejrzanych o naruszenie praw człowieka.

14.2.3. Relacje ze stroną pracowniczą i wolność zrzeszania

W Banku BPS S.A., jako jednostce dominującej Grupy Kapitałowej działają dwie organizacje związkowe: Międzyzakładowa Organizacja nr 01-013 Ogólnopolskiego Pracowniczego Związku Zawodowego "Konfederacja Pracy" w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą we Wrocławiu oraz Związek Zawodowy Pracowników Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Procent uzwiązkowienia na dzień 31.12.2020 r. wyniósł 34,39 %. Głównym tematem dialogu pomiędzy Bankiem jako pracodawcą, a działającymi w Banku związkami zawodowymi były kwestie związane ze zmianami w Regulaminie wynagradzania oraz restrukturyzacja sieci sprzedaży.

W przypadku spółek Grupy Kapitałowej, organizacje związkowe działają w 4 podmiotach. Procent uzwiązkowienia na dzień 31.12.2020 r. wyniósł od 5,7 % do 52,7 %.

W 2020 r. głównym tematem dialogu pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej jako pracodawcami, a działającymi w spółkach związkami zawodowymi były kwestie związane z trybem pracy podczas pandemii, wynagrodzeniami, zmianami organizacyjnymi oraz zasadami wypłaty i podziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W 2020 r. nie odnotowano wszczętych sporów zbiorowych ani działań mogących stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się.

14.2.4. Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)

W Banku BPS S.A. za wsparcie pracodawcy w zakresie realizacji obowiązków wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy odpowiada Zespół BHP. Działania kształtujące bezpieczeństwo pracy oparte są na otwartej i jasnej komunikacji z pracownikami. Zapewnienie bezpiecznego i przyjaznego miejsca pracy dla pracowników, zleceniobiorców oraz praktykantów jest dla Banku priorytetem. Placówki spełniają wysokie standardy w zakresie BHP.

Do podstawowych zadań Zespołu BHP należy:

- 1) systematyczne prowadzenie kontroli obiektów, w których pracują pracownicy Banku, aby warunki pracy spełniały wymagania bezpieczeństwa. Po każdej kontroli sporządzane są raporty, w oparciu o które stanowiska są modernizowane lub doposażane, a ewentualne nieprawidłowości sukcesywnie eliminowane. W 2020 r. w związku z pandemią koronawirusa SARS-COV-2, Zespół BHP nie przeprowadzał przeglądów warunków pracy w placówkach Banku;
- 2) prowadzenie szkoleń wstępnych i okresowych (w systemie e-learningowym) z zakresu BHP. Każdy nowo zatrudniony pracownik odbywa szkolenie wstępne – poznaje podstawowe przepisy dotyczące zachowania bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz otrzymuje informację, jak powinno wyglądać stanowisko pracy zaprojektowane zgodnie z zasadami ergonomii. W 2020 r. Zespół BHP przeprowadził szkolenia wstępne i okresowe dla 167 pracowników;
- 3) wspieranie pracowników przy uzyskaniu refundacji zakupu okularów korekcyjnych oraz świadczeń z tytułu wypadków.

W Centrali Banku działa komisja bezpieczeństwa i higieny pracy, w skład której wchodzi osiem osób (0,82 % zatrudnionych w Banku), tj.:

- 1) przedstawiciele pracodawcy:
 - Dyrektor Departamentu,
 - lekarz medycyny pracy z Grupy LUXMED,
 - Kierownik Zespołu BHP,
 - pracownik Wydziału Kadr i Płac;
- 2) przedstawiciele pracowników:
 - Społeczni Inspektorzy Pracy,
 - przedstawiciele dwóch organizacji związkowych.

W spółkach zależnych za wsparcie pracodawców w zakresie realizacji obowiązków wynikających z przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy odpowiadają firmy zewnętrzne świadczące usługi BHP.

Zasady BHP obowiązujące w Grupie Kapitałowej określone są przepisami prawa i wewnętrznymi regulacjami. Do najważniejszych z nich należą:

- 1) Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego;
- 2) Oceny ryzyka zawodowego występującego na stanowiskach pracy;
- 3) Zarządzenie w sprawie ustalenia norm przydziału środków ochrony indywidualnej, odzieży roboczej oraz zasad ich prania i konserwacji;
- 4) Zarządzenia w sprawie przeprowadzania szkoleń z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 5) Zarządzenia w sprawie ustalenia warunków refundacji kosztów zakupu okularów lub szkieł korygujących wzrok do pracy przy obsłudze monitorów ekranowych;
- 6) Instrukcje postępowania w razie wypadku;
- 7) Instrukcje stanowiskowe BHP.

W 2020 r. w Spółkach przeprowadzono szkolenia wstępne i okresowe dla 301 pracowników.

W Grupie Kapitałowej odnotowano 1 chorobę zawodową związaną z pracą. Powierzchnie biurowe i stanowiska pracy zostały tak zaprojektowane, aby były komfortowe i bezpieczne.

W celu ograniczenia niepożądanych zdarzeń takich jak choroby zawodowe czy urazy, opracowane zostały karty ryzyka zawodowego, w których opisano zagrożenia występujące na stanowiskach pracy oraz sposoby zapobiegania występowaniu tym zagrożeniom. Z ryzykiem zawodowym pracownicy zapoznawani są w trakcie szkoleń wstępnych i okresowych z BHP.

W 2020 r. w Banku zarejestrowano 4 wypadki przy pracy, natomiast w spółkach Grupy Kapitałowej 8.

Tabela 40. Zbiornicze zestawienie wypadków przy pracy w 2020 r. (według płci)

Wyszczególnienie	Bank BPS S.A.			Grupa Kapitałowa		
	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Wypadki śmiertelne	0	0	0	0	0	0
Wypadki ciężkie	0	0	0	0	0	0
Wypadki lekkie	3	1	4	9	3	12
Liczba dni niezdolności do pracy	217	18	235	459	62	521
Wskaźnik częstotliwości wypadków*	3,1	1,0	4,1	4,9	1,6	6,5
Wskaźnik ciężkości wypadków**	72,3	18,0	58,8	51,0	20,7	43,4

* wskaźnik wyraża ogólną liczbę poszkodowanych w relacji do 1000 pracujących (ilość wypadków/średnia liczba zatrudnionychx1000)

** wskaźnik wyraża liczbę dni czasowej niezdolności do pracy przypadających na jednego poszkodowanego (ilość dni zwolnienia/liczba wypadków).

14.2.5. Rozwój i edukacja

Działania rozwojowe w Grupie Kapitałowej mają na celu doskonalenie wiedzy, umiejętności zawodowych oraz postaw pracowników pod kątem realizacji celów i strategii Banku oraz budowanie motywującego i angażującego środowiska pracy.

Zarządzanie działaniami rozwojowymi odbywa się poprzez: identyfikację i analizę potrzeb rozwojowych, ocenę potencjału i tworzenie planów rozwoju kwalifikacji, w tym planów szkoleniowych, proponowanie i projektowanie programów rozwojowych, dedykowanych osiągnięciu konkretnych celów biznesowych, ocenę efektywności podejmowanych działań rozwojowych, jak również budowanie ścieżek kariery.

Stałym elementem rozwoju pracowników są szkolenia realizowane zgodnie z potrzebami operacyjnymi, w ramach określonych planów szkoleniowych. W 2020 r. działania rozwojowe koncentrowały się głównie wokół wiedzy produktowej, treningu umiejętności miękkich i menadżerskich oraz zmian w otoczeniu prawnym.

Pracownicy Banku regularnie uczestniczą w szkoleniach dopasowanych do swoich potrzeb dzięki czemu mają możliwość rozwoju własnych kompetencji. Na wszystkich szczeblach zarządzania objęci są obowiązkowymi szkoleniami w obszarze etyki oraz bezpieczeństwa informacji, w tym danych osobowych. Pracownicy sprzedaży regularnie uczestniczą w szkoleniach z zakresu podnoszenia standardów jakości obsługi klienta, szkoleniach produktowych, przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz instrumentów finansowych i kredytów hipotecznych. Od kilku lat z powodzeniem działa w Banku program "Giełda Wiedzy", polegający na organizowaniu szkoleń wewnętrznych dla pracowników oraz przekazywaniu wiedzy pracownikom przez innych pracowników. Bank promuje rozwój umiejętności trenerskich zapraszając pracowników do prowadzenia:

- szkoleń wewnętrznych we wspomnianej "Giełdzie Wiedzy",
- szkoleń adaptacyjnych dla nowych pracowników,
- projektu zorganizowanego przez Warszawski Instytut Bankowości "Bankowcy dla Edukacji Finansowej Młodzieży-BAKCYL", będącego programem ukierunkowanym i stworzonym dla młodych odbiorców na rzecz podniesienia poziomu wiedzy finansowej młodego pokolenia Polaków.

W przypadku spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej działania rozwojowe dostosowane są do potrzeb i specyfiki ich działalności. W 2020 r. koncentrowały się one, podobnie jak w Banku, wokół wiedzy specjalistycznej, podnoszenia kompetencji zawodowych, treningu umiejętności miękkich oraz menadżerskich, a także zmian w otoczeniu prawnym. Stałym elementem rozwoju pracowników są wewnętrzne oraz zewnętrzne szkolenia realizowane zgodnie z potrzebami pracowników. W większości spółek działaniami rozwojowymi objęci są pracownicy na wszystkich szczeblach zarządzania.

W zależności od struktury zatrudnienia, w wybranych spółkach Grupy Kapitałowej proces analizy potrzeb rozwojowych odbywa się w sposób sformalizowany i cykliczny. W pozostałych, w większości bazuje na bieżącej ocenie potrzeb danego pracownika, dokonywanej przez bezpośrednich przełożonych.

Analizując liczbę dni szkoleniowych w Grupie Kapitałowej, ze względu na płeć, w 2020 r. kobiety uczestniczyły średnio w 0,2 dnia szkoleniowego w ramach szkoleń stacjonarnych oraz średnio w 3,1 szkoleniach e-learningowych, natomiast mężczyźni w 0,4 dnia szkoleniowego w formie szkoleń stacjonarnych oraz średnio w 6,2 szkoleniach e-learningowych. Ponadto 14 pracownikom spółek Grupy Kapitałowej pracodawca sfinansował podnoszenie kwalifikacji w formie kursów języka angielskiego, studiów doktoranckich i podyplomowych.

Wybrane spółki Grupy Kapitałowej corocznie dedykują określony budżet na cele szkoleniowe oraz na doszkadzanie pracowników. W 2020 r. średni budżet szkoleniowy na jednego pracownika wahał się w granicach między 18 zł, a 629 zł, w zależności od spółki. Wykorzystany budżet na rozwój pracowników w 2020 r., w stosunku do lat ubiegłych, był znacznie niższy z uwagi na pandemię, która spowodowała w pierwszej połowie roku wstrzymanie wielu szkoleń i działań rozwojowych. Większość z nich odbywała się w trybie online. Przygotowane szkolenia miały formę webinarów, warsztatów online lub były realizowane w formie e-learningu.

Bank wspiera wszelkie działania mające na celu budowanie przyjaznego i motywującego środowiska pracy oraz dba o kulturę komunikacji wewnętrznej.

W Banku promuje się dopasowane do wewnętrznej kultury organizacyjnej zasady work-life balance (równowaga życia zawodowego i prywatnego). Szczególną uwagę poświęca się na przestrzeganiu czasu pracy oraz wykorzystaniu urlopów wypoczynkowych. Bank dba o bezpieczeństwo zdrowotne pracowników, które przekłada się na zapewnienie ciągłości działania Banku. Pracownicy w czasie pandemii mają możliwość pracy w systemie pracy zdalnej i rotacyjnej, mają zapewniony sprzęt i narzędzia do pracy online. Pracownikom na bieżąco przekazywane są informacje o zmianach w organizacji pracy w trybie obostrzeń sanitarnych. W trosce o zdrowie pracowników wprowadzony został nowy model szkoleń i rekrutacji (adaptacja w e-learningu, szkolenia i rekrutacje online).

W Banku promowana jest zasada jasnej i otwartej komunikacji. Organizowane są cykliczne spotkania kadry menadżerskiej i Zarządu, służące przekazywaniu informacji o głównych kierunkach strategicznych Banku oraz wypracowaniu rozwiązań usprawniających procesy i działania zmierzające do realizacji strategii. Głównym kanałem informacyjnym stał się Intranet, za pośrednictwem którego pracownikom Banku przekazywane są na bieżąco wszelkie informacje o sytuacji finansowej, organizowanych wydarzeniach oraz informacje o sytuacji w kraju.

W Banku BPS S.A. oraz w dwóch spółkach Grupy Kapitałowej funkcjonuje system okresowych ocen pracowniczych, mający na celu zwiększenie efektywności bieżącego i strategicznego zarządzania zasobami ludzkimi z uwzględnieniem aspektu motywacyjnego i rozwojowego. Ocena przeprowadzana jest w zależności od spółki w cyklach rocznych lub dwuletnich. Przedmiotem oceny są kompetencje oraz wyniki pracy rozumiane jako poziom realizacji celów. Dodatkowo, pięć spółek Grupy Kapitałowej posiada opracowane profile kompetencyjne poszczególnych stanowisk.

14.2.6. Zarządzanie różnorodnością

W Grupie Kapitałowej zarządzanie różnorodnością realizowane jest m.in. poprzez odpowiednie zapisy w Kodeksie etyki, Polityce różnorodności, Polityce personalnej, Polityce antymobbingowej, Regulaminie wynagradzania oraz Regulaminie rekrutacji. Dbalosc o zachowanie zasady równości realizowana jest także poprzez określenie odpowiednich zasad i kryteriów we wszystkich procesach personalnych realizowanych jako równy dostęp do rozwoju, szkoleń i awansów, przejrzysty proces rekrutacji i selekcji kandydatów do pracy, jednolite i sprawiedliwe zasady wynagradzania, czy obiektywne kryteria oceny.

Bank BPS S.A. jako instytucja, w której przestrzeganie standardów etycznych jest normą postępowania w stosunku do wszystkich interesariuszy i standardem zachowania wszystkich pracowników, szczególną uwagę kieruje na kwestie różnorodności, po to aby uświadamiać kiedy może dojść do złamania prawa równości, przy jednoczesnym wskazaniu korzyści wynikających z różnorodności. Bank realizując swoją strategię społecznie odpowiedzialnego biznesu kieruje się zasadą niedyskryminowania, tworzenia szans i przeciwdziałania nierównościom na wszystkich jej polach. Wspiera tworzenie środowiska, w którym obie płcie mogą mieć takie same szanse wyboru i w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. 9 etatów obsadzonych było przez osoby niepełnosprawne, co stanowi 1 % łącznego poziomu zatrudnienia w Banku, natomiast w spółkach Grupy Kapitałowej 46,9 etatu, tj. 2,8 % łącznego poziomu zatrudnienia.

Bank zapewnia równość szans w dostępie do zarobków poprzez różnicowanie płacy zasadniczej w oparciu o wartościowanie stanowisk pracy. Jej wysokość zależy od rodzaju realizowanej pracy, kompetencji wymaganych na stanowisku, wpływu stanowiska na wyniki Banku oraz kryteriów rynkowych.

Proces rekrutacji w Banku realizowany jest zgodnie z zasadą niedyskryminacji i odbywa się z poszanowaniem godności osobistej wszystkich jej uczestników. W procesie rekrutacji i selekcji kandydaci są równo traktowani niezależnie od wieku, płci, wyznania, poglądów politycznych, niesprawności, pochodzenia rasowego i etnicznego czy orientacji seksualnej. Na wszystkich etapach rekrutacji wobec zakwalifikowanych kandydatów stosuje się te same kryteria oceny.

Bank prowadzi aktywną politykę przeciwdziałania mobbingowi, realizowaną w szczególności poprzez:

- promowanie pożądanych, zgodnych z zasadami współżycia społecznego postaw i zachowań w relacjach między pracownikami,
- niezwłoczne reagowanie na sygnały pracowników dotyczące stosowania mobbingu,
- podejmowane działania zapobiegawcze, w szczególności w zakresie upowszechniania w Banku wiedzy na temat zjawiska mobbingu, metod zapobiegania jego występowaniu oraz konsekwencji jego wystąpienia.

Bank zgodnie z przyjętą Polityką antymobbingową i Kodeksem etyki w stosunku do pracowników, którym udowodniono stosowanie mobbingu, wyciąga konsekwencje przewidziane przepisami prawa pracy i odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku.

W Grupie Kapitałowej wszystkie skargi o naruszenie zasad są rozpatrywane, nie akceptuje się dyskryminacji lub działań odwetowych w stosunku do pracowników zgłaszających nieprawidłowości i naruszenie lub domniemane naruszenie zasad.

W 2020 r. w Banku zgłoszone zostały dwa przypadki zachowań noszących znamiona mobbingu. Zgłoszenia zostały rozpatrzone zgodnie z procedurami obowiązującymi w Banku.

14.2.7. Prawa człowieka

W Banku BPS S.A. poszanowanie godności człowieka i jego praw wynika z zasad określonych w Polityce personalnej oraz Regulaminie rekrutacji i jest implementowane na poziom innych regulacji. Natomiast w spółkach Grupy Kapitałowej, które zatrudniają pracowników odniesienie do praw człowieka występuje głównie w Regulaminach Pracy oraz Kodeksie etycznym pracowników.

W 2020 r. w Grupie Kapitałowej nie odnotowano zgłoszonych ani potwierdzonych przypadków naruszania praw człowieka.

14.2.8. Praca dzieci i praca przymusowa

Podmioty Grupy Kapitałowej nie zatrudniają pracowników młodocianych. W 2020 r. nie odnotowano zgłoszonych ani potwierdzonych przypadków pracy dzieci lub pracy przymusowej. Grupa nie posiada też informacji na temat tego, aby w odniesieniu do kluczowych kontrahentów zgłoszone zostały nieprawidłowości w tym zakresie.

14.2.9. Społeczności lokalne i zaangażowanie społeczne

Rok 2020 zdominowany został pandemią wirusa SARS-CoV-2, a wiążące się z nią obostrzenia wpłynęły na organizację pracy w Banku. Niemniej, Bank realizował zaplanowane wcześniej działania, wprowadzał nowe produkty i rozwiązania ułatwiające funkcjonowanie całego Zrzeszenia.

Działania związane z pandemią koronawirusa skierowane do klientów

W związku z wybuchem pandemii, Bank BPS S.A. wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi podjął szerokie działania pomocowe skierowane do klientów, których celem było ułatwienie im przejścia przez trudny czas epidemii i tym samym wspieranie i utrzymanie rozwoju gospodarczego w regionie.

Bank wraz z bankami spółdzielczymi aktywnie włączył się w realizację programu Tarczy antykryzysowej, w ramach której przygotował propozycje rozwiązań mających na celu odroczenie spłat rat kredytów dla klientów, których sytuacja pogorszyła się w związku z pandemią. Bank i banki spółdzielcze aktywnie zaangażowały się również w Program Tarcza Finansowa PFR.

Klienci Banku oraz banków spółdzielczych korzystali ponadto z wprowadzonej przez organizację kartowe Mastercard i Visa możliwości dokonywania transakcji zbliżeniowych przy zakupach do wartości 100 zł, bez podawania numeru PIN. Miało to na celu ograniczenie kontaktu fizycznego podczas dokonywania płatności kartowych, zwiększając bezpieczeństwo klientów.

Bank, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, uruchomił serwis internetowy dedykowany działaniom pomocowym. Serwis dostępny jest pod adresem: <https://mojbank.pl/nasze-spoecznosci/koronawirus-wsparcie-dla-klientow>. W jednym miejscu klienci mają dostęp do materiałów informacyjnych, dotyczących wsparcia oferowanego przez Bank i banki

spółdzielcze oraz przez instytucje państwowe. Ponadto, na stronie dostępne są linki do stron zawierających istotne informacje o programach pomocowych, wnioski oraz informacje o webinarjach i innych dostępnych formach edukacji, pozwalających zdobyć wiedzę w tematyce pomocowej. Serwis jest na bieżąco aktualizowany i uzupełniany.

INFORMACJE DLA KLIENTÓW

KORONAWIRUS - informacje dla klientów Banków Spółdzielczych

W związku z panującą epidemią koronawirusa i wynikającymi z niej ograniczeniami, podejmujemy szereg działań w trosce o zdrowie Klientów i Pracowników Banków Spółdzielczych oraz dokładamy wszelkich starań, aby zminimalizować niedogodności związane z bieżącą obsługą Klientów.

Wprowadzamy też szereg działań, mających wesprzeć naszych Klientów w tym trudnym okresie.

Nowe! Od 15 stycznia 2021 można składać wnioski w ramach Tarczy Finansowej PFR 2.0

[Dowiedz się więcej](#)

[NASZA GRUPA](#) [NASI KLIENTI](#) [NASZA OFERTA](#) [NASZE SPOŁECZNOŚCI](#)

[Kontakt](#) [Szukaj](#) [Znajdź placówkę](#)

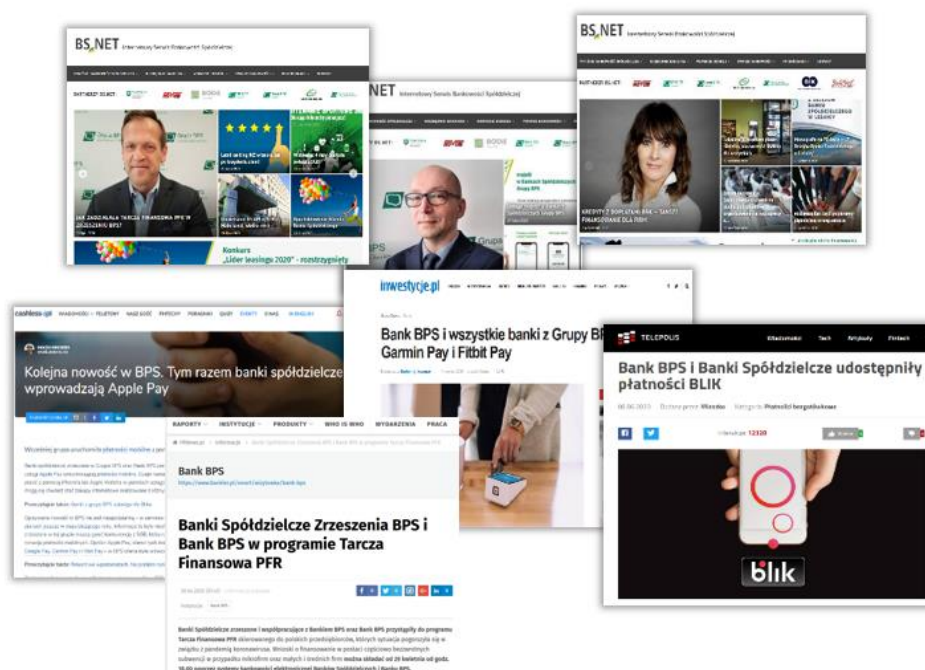
[Tarcza Finansowa PFR](#) [Tarcza Antykryzysowa](#) [Tarcze branżowe](#) [Przydatne informacje](#) [Szkolenia](#)

Bank i banki spółdzielcze ze Zrzeszenia BPS edukowały klientów poprzez materiały informacyjne, posty w mediach społecznościowych oraz komunikaty na swoich stronach internetowych – zachęcały do ograniczania wizyt w oddziałach i korzystania z bankowości internetowej, bankomatów i wplatomatów, kart płatniczych i kredytowych. Wskazywały na korzystanie z bezpiecznych kanałów komunikacji jak telefon czy mail. Celem tych działań była dbałość o zdrowie zarówno klientów, jak i pracowników Banku i banków spółdzielczych.

Zrzeszenie BPS w mediach

W celu wzmocnienia wizerunku Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych, prowadzono działania informacyjne skierowane do mediów, poprzez:

- 1) informowanie o wprowadzanych w Banku i w Zrzeszeniu produktach, wywiady z pracownikami odpowiedzialnymi za wdrożenia, bieżący monitoring mediów i reagowanie na krytyczne publikacje;

- 2) realizację cyklu publikacji w mediach obejmujących gazety lokalne oraz ich serwisy internetowe, a także serwisy NaszeMiasto.pl i dziennik Super Express. Łącznie zrealizowano 49 publikacji w prasie drukowanej i ponad 1 200 publikacji w Internecie. Teksty dotyczyły płatności mobilnych dostępnych w bankach spółdzielczych Zrzeszenia BPS, współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, kredytu ekologicznego będącego w ofercie BS-ów. W publikacjach wypowiedzieli się przedstawiciele 34 banków spółdzielczych;

- 3) uruchomienie Biura Prasowego online w nowoczesnej formule: <https://bankbps.prowly.com/>;

Witamy w Biurze Prasowym

Bank Polskiej Spółdzielczości Spółka Akcyjna ma wyjątkowy profil działalności – łączy funkcje banku zrzeszającego Banki Spółdzielcze oraz komercyjnego. Świadczy szeroki zakres usług dla Banków Spółdzielczych i równocześnie jest ich partnerem biznesowym i reprezentantem. Dodatkowo poprzez sieć liczącą 21 placówek oferuje konkurencyjne produkty finansowe dla klientów korporacyjnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów indywidualnych.

Grupa BPS to największe zrzeszenie Banków Spółdzielczych w Polsce.
Tworzy je Bank BPS oraz 325 zrzeszonych z nim Banków Spółdzielczych.

Agnieszka Chrobot
komunikacja@bankbps.pl
+48 721 001 235

Marta Turek
komunikacja@bankbps.pl
+48 573 337 380

- 4) uruchomienie profilu Banku na LinkedIn – profil kształtuje wizerunek Banku i Zrzeszenia jako pracodawcy. Na profilu Bank promuje też projekty i inicjatywy realizowane w Zrzeszeniu BPS dla klientów.

Działania związane z pandemią koronawirusa skierowane do pracowników Zrzeszenia BPS

Począwszy od momentu pojawienia się zagrożenia epidemicznego, Bank prowadził szerokie działania informacyjne wobec pracowników Banku, banków spółdzielczych oraz pracowników spółek zależnych.

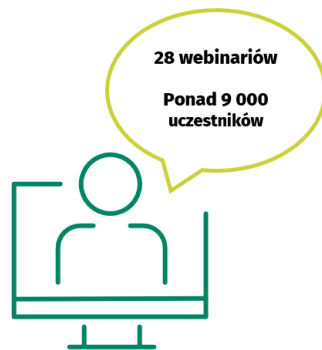
Działania te obejmowały przede wszystkim bieżące informowanie:

- 1) pracowników Banku o obowiązujących zasadach, w tym o decyzjach podejmowanych przez Sztab kryzysowy, których celem było zapewnienie ciągłości pracy;
- 2) pracowników banków spółdzielczych o zmianach w przepisach prawa mających wpływ na pracę placówek bankowych oraz o wszelkich przypadkach podejrzenia zachorowania na COVID-19 w Oddziałach Banku i ich wpływu na obsługę skarbcową BS-ów. Powyższe informacje miały formę Komunikatów Prezesa Zarządu Banku. W ciągu 2020 r. przekazano ponad 100 takich Komunikatów.

Bank organizował również wsparcie merytoryczne dla pracowników banków spółdzielczych, w związku z wdrażaniem nowych produktów (takich jak m.in. BLIK, mojeID, Apple Pay, gwarancje) oraz programów pomocowych dla klientów, w których Bank uczestniczył (w szczególności Tarcza Finansowa PFR).

W ciągu 2020 r. Pracownicy Banku przeprowadzili prawie 30 szkoleń w formule webinarium, w których uczestniczyło ponad 9 tys. uczestników – pracowników banków spółdzielczych.

Webinaria – szkolenia dla pracowników Banków Spółdzielczych

Produktowe: Blik, PFR, BGK, mojeID

Marketingowe: kampania ekokredyt, konkursy dla doradców i Klientów, mojbank.pl – CRM

Ryzyko kredytowe w dobie Covid-19

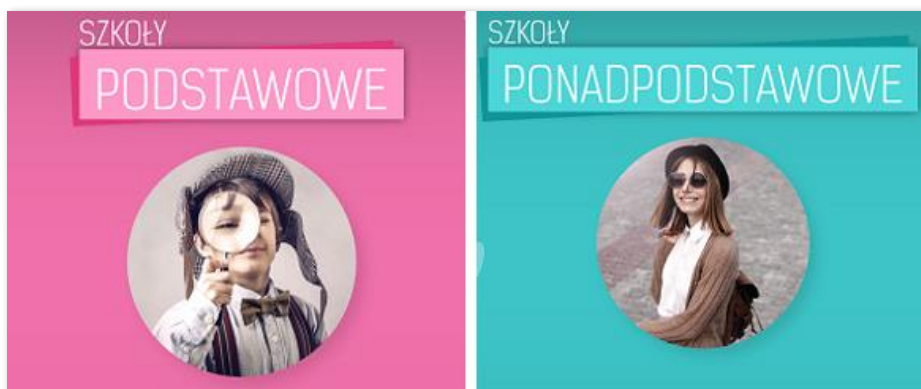
Prawne: PFR (pełnomocnictwa), odpowiedzialność członków organów, zabezpieczenia

Wycena nieruchomości

Skarbowe: instrumenty finansowe

TalentowiSKO

TalentowiSKO to program banków spółdzielczych ze Zrzeszenia BPS rozwijający działanie Szkolnych Kas Oszczędności. Jego celem jest wspieranie talentów wśród dzieci i młodzieży. Program uczy myśleć pozytywnie o pieniądzu, promuje dobre nawyki w oszczędzaniu i zaradność życiową oraz rozwija przedsiębiorczość i aktywność wśród uczniów

W ramach TalentowiSKA uczniowie biorą udział w konkursach, dostosowanych do ich wiedzy i umiejętności, tj. „Oszczędzanie w SKO procentuje w Banku Spółdzielczym” – dla szkół podstawowych oraz „Inkubator szkolnych biznesów” – dla szkół ponadpodstawowych.

Dzieci i młodzież uczestniczą także w lekcjach o finansach. Każdego roku we współpracy z doświadczonymi metodykami, opracowywane są autorskie scenariusze zajęć. Stanowią one uzupełnienie podstawy programowej z zakresu finansów i przedsiębiorczości w szkołach.

Programowi dedykowana jest strona www.talentowisko.pl z licznymi treściami edukacyjnymi dla uczniów oraz specjalną strefą dla nauczycieli i banków spółdzielczych. Jednym z elementów platformy jest BlogowiSKO, gdzie szkoły uczestniczące w Programie prowadzą swoje blogi. Narzędzie pozwala szkołom na bieżąco dzielić się osiągnięciami i aktywnościami podejmowanymi w ramach TalentowiSKO. Każda szkoła i bank po zalogowaniu (login i hasło wydaje Bank BPS) ma dostęp do licznych materiałów przygotowanych na potrzeby Programu, takich jak: scenariusze lekcji, prezentacje, mapy myśli, grafiki, wzory dokumentów czy regulaminy konkursów.

Profil programu TalentowiSKO na portalu Facebook ma ponad 8,3 tys. fanów. W każdym tygodniu zamieszczane są na nim posty dotyczące bankowości, finansów i talentów.

Edycja 2019/2020 była inna niż poprzednie, z uwagi na sytuację pandemiczną. Start nowej edycji ogłoszony został 1 września 2019 r. i zgodnie z harmonogramem 30 września 2019 r. rozpoczęły się także konkursy. Przesunięciu uległo jednak ich rozstrzygnięcie. Ocenie poddano działania realizowane przez uczniów od 30 września 2019 roku do 13 marca 2020 roku. Czas trwania konkursów został skrócony w związku z zamknięciem szkół, na skutek wybuchu pandemii. Do zmagania przystąpiło blisko 10 000 uczniów z 91 szkół podstawowych oraz 28 uczniów ze szkół ponadpodstawowych, realizujących Program pod patronatem 35 banków spółdzielczych. Komisje przyznały nagrody o łącznej wartości 120,8 tys. zł.

Z uwagi na pandemię nie odbyła się Gala, na której każdego roku spotykali się laureaci etapów regionalnych i uroczystie ogłaszano zwycięzców. Wyniki etapu krajowego zostały zaprezentowane w krótkim filmie, który jednocześnie podsumował działania w szkołach oraz pokazał prace jury.

14.2.10. *Przeciwdziałanie korupcji*

Bank prowadzi działalność w oparciu o zasady i standardy zachowania, bazujące na etycznych, uczciwych i odpowiedzialnych zasadach prowadzenia biznesu, w zgodzie z przepisami prawa i standardami rynkowymi, które określa Polityka antykorupcyjna w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.

Przeciwdziałanie korupcji realizowane jest m.in. poprzez tworzenie środowiska pracy opartego na szacunku dla standardów etycznych i zgodności z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi, budowanie i weryfikowanie świadomości postaw etycznych i zagrożeń korupcyjnych wśród pracowników i partnerów biznesowych, przeciwdziałanie i zarządzanie konfliktami interesu, w szczególności unikanie przypadków konfliktu interesów, które mogą podważyć uczciwość i wiarygodność Banku.

Program przeciwdziałania korupcji w Banku obejmuje:

- procedurę przyjmowania i wręczania upominków i innych korzyści materialnych,

- proces uzyskiwania zgód na przyjęcie lub wręczenie upominku,
- ewidencjonowanie otrzymywanych i wręczanych upominków,
- szkolenia wszystkich pracowników,
- działania informacyjne,
- procedury weryfikacji i akceptacji kosztów i wydatków oraz współpracy z partnerami biznesowymi,
- procedury zgłaszania przypadków nadużyć,
- mechanizmy kontroli zgodnie z obowiązującym w Banku systemem kontroli wewnętrznej.

Pracownicy Banku mogą przekazywać lub otrzymywać jedynie leżące w sferze dobrych obyczajów upominki biznesowe, związane z ich pracą wykonywaną na rzecz klientów i partnerów biznesowych, służące budowaniu lub wzmacnianiu relacji biznesowych, których wartość jest możliwa do określenia. Przed wręczeniem upominku biznesowego pracownik Banku powinien dążyć do poznania obowiązujących zasad regulujących przyjmowanie upominków u strony przyjmującej upominek.

W Polityce Antykorupcyjnej zdefiniowane zostały kryteria, które powinien spełnić upominek biznesowy, akceptowalna przez Bank jego wartość oraz zasady ewidencjonowania w Rejestrze korzyści.

Bank stosuje transparentne procedury weryfikacji i akceptacji kosztów i wydatków oraz rozwiązania minimalizujące ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w procesie zakupowym polegające na:

- wielostopniowym systemie aprobat wydatków w szczególności zatwierdzaniu/kontroli wydatków przez przełożonego,
- podziale zadań w procesie zakupowym mającym na celu uniemożliwienie dokonania przez jednego pracownika zamówienia odbioru i zatwierdzania usługi,
- kontroli przełożonego nad relacjami pracowników Banku z partnerami biznesowymi, polegającej m.in. na weryfikacji przebiegu i częstotliwości spotkań i uczestnictwie przełożonego w niektórych z nich.

W Banku stosowane są procedury zgłaszania nadużyć, a pracownikom je zgłaszającym zagwarantowana jest ochrona przed działaniami o charakterze represyjnym, dyskryminacją lub innymi rodzajami niesprawiedliwego traktowania.

W 2020 r. szkolenie dotyczące zasad przeciwdziałania korupcji ukończyło 892 osoby, co stanowiło 99,2 % wszystkich pracowników, do których było ono adresowane.

14.2.11. Bezpieczeństwo produktów i konsumentów

Bank BPS S.A. posiada system zarządzania produktem bankowym, obejmujący wszystkie istotne elementy zapewniające właściwe zorganizowanie cyklu życia produktu, w tym w szczególności: projektowanie/tworzenie produktu, pozyskiwanie klientów i oferowanie produktu, obsługę produktu, w tym rozpatrywanie skarg klientów Banku.

Bank dokonuje regularnego przeglądu zgodności regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania produktem z przepisami prawa oraz wytycznymi i rekomendacjami organu nadzoru.

W marcu 2020 r. uruchomiono w Banku SOC - centrum monitorowania incydentów działający w trybie 24/7 w oparciu o umowę z podmiotem zewnętrznym firmą Comcert. W ramach SOC monitorowane są wszystkie zdarzenia w tym dotyczące bezpieczeństwa klientów. Wdrożono nowe reguły korelacyjne wykrywające próby ataków na klientów za pomocą systemu e25. Dodatkowo, zaktualizowano i udoskonalono zaporę aplikacyjną chroniącą e25 przed atakami hackerów. Również w 2020 r. wdrożony został system botsense wykrywający sygnatury wirusów w komunikacji pomiędzy komputerem klienta, a systemem bankowości elektronicznej. Bezpieczeństwo w zakresie produktów i konsumentów monitorowane przez Departament Bezpieczeństwa podlega raportowaniu w ramach comiesięcznych spotkań Komitetu Bezpieczeństwa i Ciągłości Działania.

14.2.12. Komunikacja marketingowa

Bank tworząc zasady polityki informacyjnej, w tym zasady dotyczące komunikacji marketingowej, kieruje się standardami określonymi w zasadach ładu korporacyjnego. Bank i podmioty Grupy kapitałowej w komunikacji marketingowej stosują

spójne i rzetelne zasady przekazywania informacji opinii publicznej, prowadząc otwartą i przejrzystą politykę informacyjną, uwzględniającą potrzeby klientów oraz kontrahentów. Zakres przekazywanych informacji jest zgodny z obowiązującymi w Polsce regulacjami prawnymi. Proces weryfikacji i akceptacji treści pod kątem etyki i zgodności z przepisami prawa jest prowadzony przez niezależne komórki organizacyjne. Informacje o świadczonych usługach, jak również umowy, dokumenty bankowe i pisma kierowane do klientów, formułowane są w sposób precyzyjny, zrozumiały i przejrzysty. W 2020 r. nie były prowadzone przeciwko Bankowi ani podmiotom Grupy Kapitałowej postępowania administracyjne związane z komunikacją marketingową.

Do najważniejszych działań marketingowych realizowanych w 2020 r. należały:

- 1) wdrożenie **nowej strategii komunikacji pod hasłem „Jesteś u siebie”**, pozycjonującej banki spółdzielcze Zrzeszenia BPS, jako podmioty wyróżniające się nastawieniem na klienta, ale równocześnie wdrażające współczesne rozwiązania dostępne na rynku – zarówno od strony technologicznej (płatności mobilne, zdalne potwierdzanie tożsamości), kanałów komunikacji (wdrażanie rozwiązań pozwalających pozyskiwać kontakty do klientów drogą internetową), jak i związane z trendami ekonomicznymi i społecznymi (tematy ekologii w ramach kampanii kredytów na cele ekologiczne oraz w działaniach banku związanych z odchodzeniem od wyciągów papierowych i przeznaczeniem części z oszczędności na działania związane z sadzeniem zieleni);
- 2) utworzenie **nowej strony Zrzeszenia BPS (www.mojbank.pl)**, będącej portalem informacyjnym oraz hubem komunikacji z klientami;
- 3) odnowienie obecności **w social mediach (Facebook) pod nazwą „Jesteś u siebie”**, wspierającej działania promocyjne i pozwalającej na budowanie wizerunku banków spółdzielczych z Grupy BPS;
- 4) przeprowadzenie szerokiej **kampanii reklamowej** promującej ofertę Zrzeszenia pod hasłem **„Eko?Logiczne!”**. Kampania prowadzona była w Internecie, w placówkach bankowych, jako kampania display i video (15 formatów filmowych) realizowana w serwisach VOD, w social mediach i na kilkuset portalach internetowych. Dodatkowo, prowadzono działania content marketingowe w wybranych portalach informacyjnych oraz działania w wyszukiwarce Google. Akcja promocyjna połączona była z konkursami Eko fortuna oraz akcją wspierającą wydawanie nowych kart debetowych Visa pod nazwą KARTOWA fortuna;
- 5) przeprowadzenie **akcji EKO Bank pod hasłem „Posadź drzewo mailem”**, mającej na celu przekonanie klientów do przejścia z papierowego wyciągu bankowego na wygodny i ekologiczny wyciąg elektroniczny. Akcja przebiegała dwutorowo – z jednej strony Bank ograniczył wykorzystanie papieru, żeby nie ścinać istniejących drzew, a z drugiej sadził nową roślinność tam, gdzie była ona najbardziej potrzebna. Pierwszą odsłoną kampanii była informacja umieszczona na wyciągach papierowych, ze szczegółową instrukcją jak przejść na e-wyciąg. Równoległe rozpoczęto komunikację na stronie internetowej Banku, stronie logowania do systemu bankowości elektronicznej e25 oraz w mediach społecznościowych Banku. W akcję zaangażowani zostali pracownicy oddziałów, którzy aktywnie przekonywali klientów do tego rozwiązania. Partnerem merytorycznym i wykonawczym projektu została Fundacja Alter Eko działająca na rzecz zrównoważonego rozwoju miast, edukacji ekologicznej oraz ochrony zasobów przyrodniczych. Przy współpracy Fundacji pracownicy Banku wybrali miejsca w Polsce, w których zasadzili drzewa i roślinność.

14.2.13. *Ochrona prywatności*

Ochrona prywatności w Grupie Kapitałowej sprowadza się do ochrony danych osobowych klientów Banku BPS S.A., spółek Grupy Kapitałowej oraz zrzeszonych banków spółdzielczych i ich pracowników. Proces ochrony danych osobowych realizowany jest zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, tj. Rozporządzeniem RODO, Ustawą o ochronie danych osobowych oraz regulacjami wewnętrznymi, dotyczącymi zapewnienia bezpieczeństwa informacji, ochrony danych osobowych (m.in. Polityką Bezpieczeństwa Danych Osobowych oraz Instrukcją Zarządzania Systemami Informatycznymi). W Banku zarządzanie bezpieczeństwem informacji, w tym m.in. ochroną prywatności, realizowane jest w ramach Departamentu Bezpieczeństwa. Jednocześnie nadzór w zakresie zgodności z przepisami prawa dotyczącymi ochrony danych realizowany jest niezależnie od Departamentu Bezpieczeństwa przez Inspektora Ochrony Danych w ramach samodzielnego stanowiska.

14.2.14. *Oznakowanie produktów*

Materiały marketingowe reklamujące produkty oferowane przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej są każdorazowo weryfikowane i akceptowane pod kątem zgodności z przepisami prawa. Materiały te są tworzone zgodnie ze standardami przyjętymi w Grupie i sformułowane w sposób precyzyjny, zrozumiały i przejrzysty.

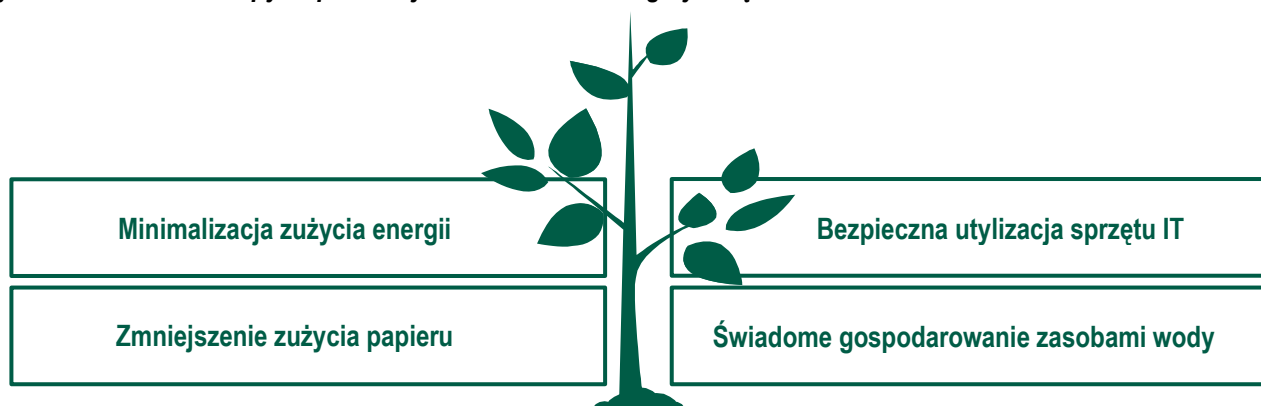
14.2.15. *Pozostałe kwestie społeczne i rynkowe*

Bank wyłania dostawców w drodze realizowanych postępowań o udzielenie zamówienia. Proces ten prowadzony jest w oparciu o Instrukcję udzielania i realizacji zamówień w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., która określa zasady i tryb postępowania przy wyborze podmiotów zewnętrznych, którym Bank może powierzyć wykonanie określonych usług. Czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowań o udzielenie zamówienia prowadzone są wobec zasad zapewniających bezstronność i obiektywizm. W procesie tym uwzględnia się oprócz kryteriów finansowych także jakość, referencje posiadane przez Oferentów oraz różne aspekty biznesowe w zależności od charakteru danego zamówienia.

14.3. *Obszar środowiskowy*

Grupa Kapitałowa minimalizuje swój wpływ na środowisko poprzez racjonalną gospodarkę materiałami, monitorowanie zużycia wody, energii i paliw. Infrastruktura, z której korzysta (przede wszystkim pomieszczenia biurowe i budynki), staje się w coraz większym stopniu neutralna wobec środowiska.

Rysunek 23. Wkład Grupy Kapitałowej w neutralność energetyczną

14.3.1. Ograniczanie zużycia papieru

W 2020 r. zużycie papieru w Banku BPS S.A. wyniosło 4,4 mln szt. kartek, natomiast w podmiotach Grupy Kapitałowej 1,6 mln szt. W Banku system do zakupu materiałów biurowych jest scentralizowany, co pozwala na weryfikację zasadności każdego zakupu. Ponadto, funkcjonują następujące rozwiązania służące realnej redukcji zużycia papieru:

- wprowadzenie akceptacji i podpisów elektronicznych,
- ograniczanie dokumentów do drukowania,
- zastosowanie automatycznego ustawienia druku dwustronnego,
- efektywne gospodarowanie zasobami własnymi,
- weryfikacja każdej pozycji asortymentowej pod kątem zasadności zakupu.

14.3.2. Monitorowanie zużycia energii i paliw

W Grupie Kapitałowej stosuje się rozwiązania minimalizujące zużycie energii w odniesieniu do oświetlenia, klimatyzacji, urządzeń AGD oraz sprzętu komputerowego.

Przykładami proekologicznych rozwiązań zastosowanych w Banku są:

- inteligentne sterowanie oświetleniem (czujniki ruchu) w budynkach,
- monitoring zużycia mediów,
- monitoring urządzeń hydraulicznych,
- konserwacja urządzeń.

Samochody służbowe, które mają najwyższe normy emisji spalin są sukcesywnie wymieniane na mniej zanieczyszczające środowisko. W ramach floty samochodowej Banku znajdują się jedynie samochody z normą Euro 6.

Tabela 41. Zużycie energii i paliw w Banku BPS S.A. oraz w Grupie Kapitałowej w 2020 r.

Wyszczególnienie	j.m.	Bank BPS S.A.	Grupa Kapitałowa
Energia elektryczna	MWh	1 326,5	72 469,5
	GJ	4 775,3	1 123 552,5
Energia cieplna	l	-	-
	GJ	5 020,8	30 562,6
Gaz	kWh	571 849,0	17 136 188,0
	GJ	2 058,7	61 690,3
Benzyna	l	95 799,0	129 922,4
	GJ	3 236,8	4 372,0
Olej napędowy	l	11 845,6	38 002,6
	GJ	431,6	7 031,2
Olej opałowy grzewczy	l	25 594,0	25 594,0
	GJ	827,0	827,0
Łącznie konsumpcja energii	GJ	16 350,2	1 228 035,5

14.3.3. Monitorowanie zużycia wody

Grupa Kapitałowa świadomie gospodaruje zasobami wody, monitorując jej zużycie.

Tabela 42. Zużycie wody w Grupie Kapitałowej w 2020 r.

Wyszczególnienie	j.m.	Bank BPS S.A.	Grupa Kapitałowa
Woda	m ³	4 352,0	122 280,0
Woda jest odzyskiwana i ponownie wykorzystywana	Tak/Nie	Nie	Nie

14.3.4. Bioróżnorodność

Ze względu na charakter prowadzonej działalności, Bank BPS S.A. oraz Spółki Grupy Kapitałowej nie wpływają negatywnie na tereny szczególnie cenne przyrodniczo oraz na faunę i florę.

Jednocześnie, w ramach monitorowania stanu środowiska na terenie Uzdrowiska Iwonicz-Zdrój funkcjonuje stacja pomiarowa zainstalowana przez WIOŚ (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska) Rzeszów. Na stacji prowadzone są pomiary PM 10 oraz BaP w ramach Państwowego monitoringu powietrza. Średnioroczne wartości pyłu PM 10 oraz benzo(a)pirenu w 2020 r. nie przekraczały dopuszczalnego poziomu tych substancji. Istotnym elementem ochrony powietrza atmosferycznego jest stosowanie w kotłowniach Spółki "Uzdrowisko Iwonicz" S.A. wyłącznie paliwa gazowego.

14.3.5. Emisja gazów cieplarnianych CO₂

Charakter prowadzonej przez Grupę Kapitałową działalności wiąże się głównie z pośrednią emisją gazów cieplarnianych do atmosfery, w tym przede wszystkim poprzez zużycie energii elektrycznej.

Tabela 43. Oddziaływanie Grupy Kapitałowej na środowisko w 2020 r. – emisja gazów cieplarnianych CO₂

Źródło	j.m.	Bank BPS S.A.	Grupa Kapitałowa
Energia elektryczna	Mg	0,0	2 654,4
Gaz	Mg	0,0	3 224,9
Benzyna	Mg	72,3	6 108,4
Olej napędowy	Mg	10,0	1 362,2
Olej opałowy grzewczy	Mg	21,3	21,3
Łącznie	Mg	103,6	13 371,2
Masa pozostałych substancji emitowanych do atmosfery (np. SO _x , NO _x , PM ₁₀ , PM _{2.5})	t	-	12,2

14.3.6. Gospodarka odpadami i ściekami

Ze względu na charakter prowadzonej działalności Grupa Kapitałowa nie wywiera istotnie szkodliwego wpływu na środowisko. Jednakże przepisy w zakresie ochrony środowiska nakładają obowiązek zagospodarowywania odpadów w sposób selektywny. Do odpadów szkodliwych, będących pod ścisłą kontrolą zalicza się: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, tonery, kartridże, aparaty telefonii komórkowej, sprzęt audio-video, komputery, drukarki, monitory, czajniki bezprzewodowe oraz świetlówki i żarówki.

Odpady powstałe w wyniku prowadzenia działalności operacyjnej, przekazywane są do recyklingu lub utylizacji specjalistycznej firmie. Są one ewidencjonowane na kartach ewidencji i przekazywane do utylizacji na podstawie karty przejęcia odpadów. Po zakończeniu danego roku sprawozdania są przekazywane do odpowiednich urzędów marszałkowskich, które dokonują zestawień dla poszczególnych województw.

Zbędny sprzęt komputerowy, czy wyposażenie biurowe są odsprzedawane zainteresowanym pracownikom i zrzeszonym bankom spółdzielczym lub przekazywane instytucjom np. szkołom, gdzie mogą być jeszcze przydatne.

Racjonalne gospodarowanie zużywanymi zasobami polega na stałym monitoringu i ograniczaniu zużycia surowców i materiałów poprzez:

- analizę wykonania budżetów przeznaczonych na zakup materiałów biurowych,
- weryfikowanie zapotrzebowania na każdy zamówiony zakup,
- wprowadzenie limitów zakupów do poziomu bieżącego zużycia,
- ponowne wykorzystywanie zbędnych elementów wyposażenia, co zmniejsza ilość wygenerowanych odpadów.

Tabela 44. Oddziaływanie Banku i spółek Grupy Kapitałowej na środowisko w 2020 r. – odpady i ścieki

Źródło	j.m.	Bank BPS S.A.	Grupa Kapitałowa
Segregacja odpadów	Tak/Nie	Tak	Tak
Utylizacja tonerów	szt.	102	341
Utylizacja mebli	szt.	1 116	1 633
Sprzęt IT (np. utylizacja, sprzedaż elektro złomu, sprzedaż pracownikom, darowizny)	szt.	261	2 411
Nośniki magnetyczne i optyczne	kg	239	239
Niszczenie dokumentów (papieru)	t	74,4	77,7
Całkowity wolumen odprowadzanych ścieków	m ³	4 352,0	119 834,0

14.3.7. Pozostałe aspekty oddziaływania na środowisko

Tabela 45. Oddziaływanie Grupy Kapitałowej na środowisko w 2020 r. – pozostałe aspekty

Wyszczególnienie	j.m.	Występowanie w Banku BPS S.A.	Występowanie Grupie Kapitałowej
Pozostałe istotne rodzaje zanieczyszczeń środowiska emitowane przez działalność operacyjną	Tak/Nie	Nie	Nie
Awarie ze skutkiem środowiskowym i ewentualne skażenia, do których doszło w okresie sprawozdawczym	Tak/Nie	Nie	Nie
Potencjalne naruszenia przepisów ochrony środowiska, w związku z którymi wszczęte zostały postępowania administracyjne	Tak/Nie	Nie	Nie
Prawomocne kary nałożone w związku z naruszeniem przepisów ochrony środowiska	Tak/Nie	Nie	Nie
Umowy z kontrahentami, w których znalazła się klauzula odnosząca się do poszanowania środowiska naturalnego	Tak/Nie	Nie	Nie
Przeprowadzone audyty w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska u podwykonawców	Tak/Nie	Nie	Nie

XV. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU BANKU BPS S.A.

Zarząd Banku BPS S.A. oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za 2020 rok obejmujące Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. zawiera prawdziwy obraz osiągnięć oraz sytuacji ekonomiczno-finansowej Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. (w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka).

Podpisy Członków Zarządu Banku BPS S.A.

Data	Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	Podpis
14.04.2021 r.	Artur Adamczyk	Prezes Zarządu	<i>podpisano podpisem elektronicznym</i>
14.04.2021 r.	Robert Banach	Wiceprezes Zarządu	<i>podpisano podpisem elektronicznym</i>
14.04.2021 r.	Krzysztof Kokot	Wiceprezes Zarządu	<i>podpisano podpisem elektronicznym</i>

Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za 2020 rok obejmujące Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. zawiera 87 ponumerowanych stron.